

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Årsredovisning 2022

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan samt regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Årsredovisning 2022

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Diarienummer: 106-4500-2022

Kontaktperson: Åsa Sars

Foto: Länsstyrelsen i Västmanlands län,

Scandinav bildbyrå, Pixabay

Illustration: Annefrid Sjöman

Innehåll

Landshövdingen har ordet	3
Om årsredovisningen	5
Om resultatredovisningen	5
Årsredovisningens kapitelindelning	5
Resultatredovisning	16
Myndighetsövergripande redovisning	16
Redovisning av verksamhetsområden.....	32
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	33
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	38
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	44
Hållbar samhällsplanering och boende.....	50
Energi och klimat.....	56
Kulturmiljö	63
Samhällsskydd och beredskap	69
Naturvård och miljöskydd.....	77
Areella näringar	93
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	101
Övrig redovisning	112
Året i siffror	116
Finansiell redovisning	127
Resultaträkning	127
Balansräkning	128
Anslagsredovisning	130
Tilläggsupplysningar och noter.....	132
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	151
Beslut om årsredovisning 2022	151
Bilagor	152

Landshövdingen har ordet

2022 var ett år med stora utmaningar. Världen hade precis återgått till ett normalläge efter coronapandemin när kriget i Ukraina bröt ut i februari. Det har lett till att vi tagit emot många flyktingar och fortsatt arbetet med att förstärka civildförsvaret. Samtidigt har vi lagt ner ett stort arbete på valet och fortsatt arbetet med hållbar utveckling inom alla dess dimensioner och vår breda samverkan i länet.

Vem kunde ana att vi skulle få krig i Europa och vilka konsekvenser det skulle få för säkerhetsläget, energin, handeln och inte minst för de drabbade människorna i krigets centrum. Men Europa har slutit sig samman och ett intensivt hjälparbete pågår för att stötta Ukraina med material och resurser. Västmanlands län har tagit emot cirka tusen personer från Ukraina som sökt skydd enligt massflyktdirektivet sedan kriget inleddes. Sveriges och Finlands ansökningar om medlemskap i Nato är en annan stor fråga som präglat året och som satt ytterligare fokus på samordningen av landets säkerhet.

Civila försvaret – en del av totalförsvaret

Regeringen har beslutat om en ny struktur för det civila försvaret och inrättat en högre regional nivå genom att dela in landets länsstyrelser i sex civilområden, som leds av en landshövding med titeln civilområdeschef. Västmanlands län ingår i det mellersta civilområdet tillsammans med Uppsala, Södermanlands, Värmlands, Örebro, Dalarnas och Gävleborgs län, med landshövdingen i Örebro län som civilområdeschef. I mars undertecknades dokumentet *Högre regional grundsyn för åren 2022–2025* för det regionala totalförsvaret inom Västmanlands, Stockholms, Södermanlands, Uppsala, Gävleborgs och Dalarnas län. Dokumentet förtydligar inriktningen för det regionala arbetet.

Ökad komplexitet kräver större flexibilitet

Länsstyrelsens verksamhet är bred. Vi arbetar för att de nationella målen ska få genomslag i länet och för att leva upp till visionen *Ett hållbart Västmanland för nuvarande och kommande generationer*. I stort sett hela vår verksamhet har koppling till Agenda 2030, vilket innebär att vi bidrar till ett hållbart samhälle där de miljömässiga, sociala och ekonomiska dimensionerna samspekar. Klimatförändringarna och de ökade socioekonomiska klyftorna i samhället ökar kraven på att samhället kan möta de nya utmaningarna. Det innebär att förtroendet för statsförvaltningen och Länsstyrelsen ställs på sin spets, och att vi behöver ha en större beredskap för att snabbt kunna ställa om vår verksamhet. Det ställer också högre krav på att vi kan hantera mer komplexa ärenden, samverka mellan olika verksamhetsområden och göra avvägningar mellan olika allmänna intressen, som natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt näringslivsutveckling.

Mälardalens högskola blev universitet

En positiv händelse är att Mälardalens högskola omvandlades till Mälardalens universitet 2022. Omvandlingen till universitet innebär att forskningen har fått mycket mer finansiering, vilket har ökat och fördjupat samarbetet med företag och organisationer i Västmanland. Industrin i Mälardalen har stora möjligheter att ställa om till ett hållbart samhälle. Länets miljö- och klimatråd samverkar med Mälardalens universitet inom samverkansplattformen Electrification Hub, vars mål är att snabba på utvecklingen inom elektrifiering, energi och elektromobilitet samt driva på klimatomställningen i Sverige och internationellt.

Stort engagemang för valarbetet

Valåret 2022 innebar ett intensivt förberedelsearbete för Länsstyrelsen. Säkerhetsfrågorna fick extra fokus, och vi ordnade till exempel utbildning om påverkanskampanjer mot riksdagsvalet. Vi införde också nya rutiner för att säkerställa transporter av valsedlar och öka säkerheten för rösträkningen som vi genomförde på Länsstyrelsen. Det genomsnittliga valdeltagandet till kommunfullmäktige i länet var 79,3 procent, jämfört med riksgenomsnittet på 80,5 procent.

Kraftsamling Västmanland ska ge bättre hälsa

Länsstyrelsen har i samverkan med regionen inlett ett gemensamt arbete för att genomföra vårt uppdrag inom folkhälsoområdet. Projektet Kraftsamling Västmanland ska utveckla samverkan inom områden som på olika sätt kan bidra till en bättre hälsa för våra invånare. En förhoppning är att arbetet även ska bidra med förslag på åtgärder för att komma till rätta med de växande klyftorna inom utbildning, arbetsmarknad och boende i vårt län. Det är områden där Länsstyrelsen kan bidra på flera olika sätt, bland annat genom våra uppdrag inom just folkhälsa, men även barnrätt, fysisk planering och klimat.

Vi förbereder länet för den nya jordbrukspolitiken

EU:s nya jordbrukspolitik 2023–2027 ska ge medlemsländerna bättre möjlighet att hantera de utmaningar som livsmedelssektorn och landsbygderna står inför, exempelvis klimatförändringar, hotad biologisk mångfald samt företagens lönsamhet och konkurrenskraft. Samtidigt ska länderna kunna fortsätta att stödja lantbrukare på ett sätt som bidrar till ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk. Under året har Länsstyrelsen genomfört utbildningar och andra insatser för att förbereda länet för den nya jordbrukspolitiken. Arbetet utgår bland annat från länets regionala utvecklingsstrategi (RUS), Agenda 2030, miljö kvalitetsmålen, länets klimatstrategi och livsmedelsstrategi samt den nya skogsstrategin som tagits fram under 2022.

Vi utvecklar vår organisation efter det nya normala

För att stärka ett nära ledarskap, ett tillitsfullt arbetsklimat och en hållbar arbetsmiljö, har vi under 2022 inlett ett arbete med att anpassa vår organisation. Coronapandemin medförde nya arbetsformer med arbete på distans. Många av våra medarbetare har i dag valt att ha distansarbetsavtal, vilket innebär att den fysiska närvaron i Länsstyrelsens lokaler varierar. Inriktningen för verksamhetsåret 2022 har varit att fortsätta anpassa oss till de nya förutsättningarna i våra prioriteringar. Vi har fortsatt att vidareutveckla verksamheten med tillit, lösningsfokus och effektivitet genom ett möjliggörande arbetssätt. Förhoppningen är att det ska bidra till ett ännu bättre resultat i vår verksamhet och i förlängningen till en mer hållbar utveckling i vårt län.

Tack för gott samarbete

Jag vill ge en eloge till vår personal som hanterat våra uppdrag på ett professionellt, handlingskraftigt och föredömligt sätt. Jag vill också rikta ett varmt tack till våra samverkanspartner för goda insatser under 2022. Med den kompetensen och det engagemanget kan vi se fram emot ett nytt händelserikt år, där Länsstyrelsen fortsätter att arbeta för en hållbar utveckling i Västmanlands län.

Johan Sterte

Landshövding i Västmanlands län

Om årsredovisningen

Syftet med det här avsnittet är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Därefter följer en resultatredovisning och slutligen en resultatbedömning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas samt beskrivning av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Förklaring av begrepp

Nedan förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, det vill säga de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar. För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

De nivåer som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

• Uppdrag/Uppgift	• Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Strategisk styrning för ett hållbart Västmanland för nuvarande och kommande generationer

Vårt interna utvecklingsarbete med strategisk styrning, planering och uppföljning ger ett effektivt, enhetligt och systematiskt arbetssätt som skapar bättre förutsättningar till analys och intern dialog inom myndigheten. Detta leder till en mer ändamålsenlig styrning av verksamheten, att utifrån ekonomiska ramar, nå uppsatta mål med utgångspunkt i förhållanden i länet.

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att de nationella målen och de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 ska få genomslag i länet. Vårt arbetet utgår från de uppdrag som finns i vår instruktion, regleringsbrevet samt de uppdrag som beskrivs i lagar och förordningar. Våra insatser och aktiviteter syftar till att bidra till en gynnsam utveckling i länet, samtidigt som vi också skyddar och bevarar naturen till nytta för medborgarna och den biologiska mångfalden.

För att tydliggöra uppdraget och målen har Länsstyrelsen beslutat om en vision och övergripande mål som tillsammans är grunden för Länsstyrelsens styrning, planering och verksamhetsuppföljning.

Utöver de övergripande målen finns mål för verksamheten inom myndigheten. Vi har valt att använda de målformuleringar och beskrivningar för respektive verksamhetsområde som har tagits fram i samverkan mellan alla 21 länsstyrelser, i det gemensamma arbetet med länsstyrelsernas årsredovisningsmall. Det finns målformuleringar som innehåller de nationella mål som riksdagen har beslutat samt uppgifter och uppdrag för varje verksamhetsområde.

Arbetet med den årliga styrningen och planeringen av verksamheten sker inom ramen för verksamhetsplaneringsarbetet. Det resulterar i en dokumenterad överenskommelse mellan landshövdingen och respektive avdelningschef om varje avdelnings verksamhetsplan inklusive mål och styrtalet.

Länsstyrelsens vision

Ett hållbart Västmanland för nuvarande och kommande generationer.

Övergripande mål

Länsstyrelsen skapar stor effekt och nytta genom

- att vi är en regional aktör i framkant
- att vår myndighetsutövning är rättssäker, effektiv och möjliggörande
- ett tillitsfullt arbetsklimat och en hållbar arbetsmiljö
- en förmåga att anpassa arbetet med att nå nationella mål efter omvärlden och läget i länet.

Avdelningschefen delegeras en budget för att genomföra den årliga verksamhetsplanen. Även tvärperspektiven integreras i styrningen, eftersom alla avdelningar har mål och aktiviteter för de tvärperspektiv som är relevanta för respektive verksamhet.

Vår årliga inriktning

Vi tar fram en övergripande årlig inriktning för verksamhetsåret utifrån en genomförd omvärlds- och nulägesanalys samt Länsstyrelsens vision och övergripande mål.

Läget i länet i relation till de nationella målen bildar utgångspunkt för inriktning och avvägning mellan olika intresseområden. Många aspekter är inarbetade i det dagliga arbetet och beaktas i all kärnverksamhet.

Inriktningen för 2022 var att anpassa oss till ”det nya normala”, efter år av pandemi och hemarbete. Inom ramen för en satsning på den moderna arbetsplatsen har vi arbetat med tillitsbaserat ledarskap, där både chefer och medarbetare har utbildats i tillitsbaserad ledning och styrning samt i självledarskap. Under hösten har vi också förberett för omorganisation. Syftet är att skapa ett nära ledarskap och stärka ett tillitsfullt arbetsklimat och en hållbar arbetsmiljö, vilket leder till ett ännu bättre resultat i våra olika verksamheter (läs mer i kapitlet Organisation).

Ändamålsenlig uppföljning för aktiv prioritering

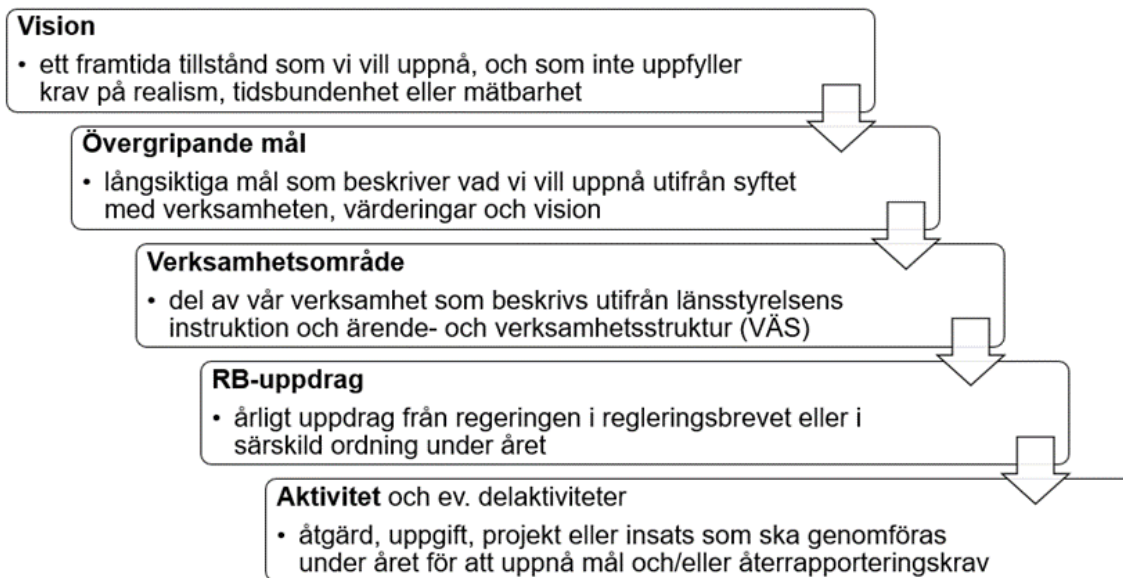
Under året följs verksamheten och ekonomin upp tertialvis, både skriftligt och i muntliga dialoger med landshövdingen och länsrådet. Uppdragen i regleringsbrevet följs särskilt. I den ekonomiska uppföljningen ingår att lämna en prognos för helårsresultatet. Tertialuppföljningen kompletteras med månadsuppföljningar som fokuserar på att ge en nulägesbild av det ekonomiska utfallet och ärendeflödet.

Det här sättet att styra organisationen mot gemensamt uppsatta mål bedöms fungera väl och ger gott underlag för rapportering till uppdragsgivare, både om verksamheten och ekonomin. Länsstyrelsen använder tertialrapporteringarna aktivt, för att prioritera och säkerställa resultatet. Det är särskilt viktigt med goda underlag, eftersom tillkommande eller förändrade uppdrag ska hanteras och omsättas i verksamheten.

Utvecklingsarbete för effektiv styrning

Under 2022 har vi arbetat med att förtydliga den röda tråden från planering till rapportering. Styrningen tar fasta på nationella mål för respektive verksamhet, regionala mål i länets strategier och myndighetens styrdokument. Tvärsektoriella verksamheter, som § 5 och § 6 i länsstyrelseinstruktionen samt regleringsbrevsuppdraget om Agenda 2030, ingår i vår myndighetsövergripande styrning. Målet är att integrera målen för Agenda 2030 i Länsstyrelsens ordinarie verksamhet. Det får positiva synergieffekter mellan olika verksamhetsområden samt stärker arbetet för att skapa effekt och nytta för länets utveckling. Samarbetet med region Västmanland om den regionala utvecklingsstrategin har förstärkts under året.

Vi avsätter tid till omvärldsbevakning, analys och intern dialog. Det leder till en ökad delaktighet och kommunikation om Länsstyrelsens mål och inriktning. Det är möjligt eftersom vi har effektiviserat vårt arbetssätt genom att använda systemet LISA Hypergene som it-stöd för stödprocesser som budget, verksamhetsplanering, ekonomisk prognos samt månads- och tertialuppföljningar. Även under 2022 har en fortsatt intern utveckling skett och it-stödet (LISA) används också för Länsstyrelsens årshjul med gemensamma tidplaner och myndighetsövergripande handlingsplaner, som miljöledning och Agenda 2030.

Styrkedja i it-verktyget LISA för planering och uppföljning.

Läget i länet utifrån hållbarhetsperspektiven

Styrningen av verksamheten kopplas till mål, krav och ekonomiska ramar i förhållande till läget i länet. Läget i länet redovisas utifrån hållbarhetsperspektiven i Agenda 2030.

I detta avsnitt redovisar vi utvecklingen i länet enligt länsstyrelseinstruktionen och regleringsbrevsuppdraget för Agenda 2030.

Ekonomiskt perspektiv

Befolkningen i Västmanlands län fortsätter att öka, men i lägre takt jämfört med tidigare år, vilket hänger samman med en minskad invandring. I november 2022 hade länet 280 580 invånare.

Västmanlands län och riket har under flera år haft en stabil ekonomisk tillväxt mätt i bruttoregionprodukt (BRP) per invånare. Under 2019–2020 syns en viss nedgång både för Västmanlands län och riket. Länet är ett utpräglat industrilän med styrkeområden inom automation, energi, järnväg och välfärd och hälsa.

Antalet sysselsatta i åldern 16–74 år var 131 000 personer 2021, vilket motsvarar en ökning med drygt 2 procent jämfört med 2020. Sysselsättningsökningen har varit märkbart stor inom hotell- och restaurangverksamhet. Det hänger troligen samman med de minskade restriktionerna kopplade till covid-19, som innebar att personer kunde återvända till arbetstillfällena inom branschen. Utvecklingen har också varit positiv inom företagstjänster. Den enda näringsgren som minskat är jordbruk, skogsbruk och fiske, som minskat med 2 procent sedan 2020.

Västmanlands län har under många år tillhört de län med högst andel arbetslösa i Sverige, men vi ser nu en trend med minskande arbetslöshet jämfört med tidigare år. I november 2022 var andelen arbetslösa 8,1 procent i länet, jämfört med riksgenomsnittet på 6,6 procent. Arbetslösheten i länet har lyfts fram vid

rapporteringen av regleringsbrevsuppdraget om statlig närvaro och service¹. Region Västmanland har tagit fram "Kompetensplan Västmanland 2030", för att förstärka förutsättningarna för en hållbar och inkluderande kompetensförsörjning i länet. Länsstyrelsen deltar med en representant i det kompetensråd som leds av regionen. Energy Competens Center arbetar för att stärka kompetensförsörjningen inom den alltmer betydelsefulla energisektorn, som är ett av länets styrkeområden².

Bostadssituationen för ungdomar, studenter, äldre och personer med funktionsvariationer har förbättrats. När det gäller bostäder för nyanlända bedömer Länsstyrelsen att länets kommuner generellt har en god förmåga att anpassa beredskap och kapacitet vid minskat eller oförändrat mottagande. Årets bostadsmarknadsanalys visar att bostadsbyggandet även under 2021 låg på en hög nivå trots pågående pandemi. Enligt kommunernas bedömningar ser den utvecklingen ut att fortsätta under innevarande år och nästa år med totalt 3 500 påbörjade bostäder i länet.

Socialt perspektiv

Jämfört med riksgenomsnittet har Västmanlands län en högre andel barn och unga som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Andelen uppgår till 10,9 procent, jämfört med riket på 8,8 procent. Även andelen vuxna biståndstagare från 18 år och äldre med långvarigt ekonomiskt bistånd var högre i Västmanlands län (3,3 procent) än i riket (2,7 procent) 2021. Kvinnors medianinkomst som andel av mäns medianinkomst var 79 procent, vilket är något lägre än riksgenomsnittet på 81 procent. Andelarna har legat på ungefär samma nivå under de senaste fyra åren. Andelen föräldrapenningdagar som tas ut av män i länet har ökat under de senaste åren och var 30 procent 2022, vilket är i nivå med riksgenomsnittet.

Västmanlands län ligger något över riksgenomsnittet för indikatorerna inom mål 3 God hälsa och välbefinnande. Cirka 71 procent av västmanlänningarna i åldern 18–64 år anger att de har en bra eller mycket bra hälsa.

Cirka 39 procent av länsinvånarna i åldern 25–64 år har en eftergymnasial utbildning som är minst två år, vilket är lägre än riksgenomsnittet på 44 procent. Knappt 47 procent av länsinvånarna har en gymnasial utbildning på minst två år, vilket är högre än riksgenomsnittet på cirka 44 procent.

Omkring 30 procent av västmanlänningarna i åldern 16–84 år upplever att de saknar tillit till andra, vilket är något högre än andelen för riket som helhet på 28 procent. Antalet anmälda våldsbrott per 100 000 invånare har minskat i länet de senaste åren. År 2021 hade länet 979 våldsbrott, vilket är något högre än motsvarande siffra för riket på 962 våldsbrott. I årets val uppgick det genomsnittliga valdeltagandet till kommunfullmäktige i länet till 79,3 procent, jämfört med riksgenomsnittet på 80,5 procent.

Miljömässigt perspektiv

De största utmaningarna i ett globalt miljöperspektiv är, både för Västmanlands län och Sverige, att säkerställa en hållbar konsumtion och produktion, bekämpa klimatförändringarna och säkerställa en bevarad biologisk mångfald. Länsstyrelsen har under 2022 tydligt stärkt sin roll i aktiviteter som bidrar till att uppnå generationsmålet och flera av miljö kvalitetsmålen. I länet pågår ett aktivt arbete som bidrar till att nå miljömålen och den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Länsstyrelsen gör regionala bedömningar av måluppfyllelsen och miljötillståndet av elva av miljö kvalitetsmålen. Endast tre miljö kvalitetsmål: Frisk luft,

¹ Statlig närvaro och service i Västmanlands län. Länsstyrelsen 2022. Dnr. 101-2103-2022.

² [Energy Competence Center \(eccsweden.se\)](https://www.eccsweden.se).

Grundvatten av god kvalitet och Myllrande våtmarker är nära att nås till 2030. Övriga mål bedöms vara svårare att nå³.

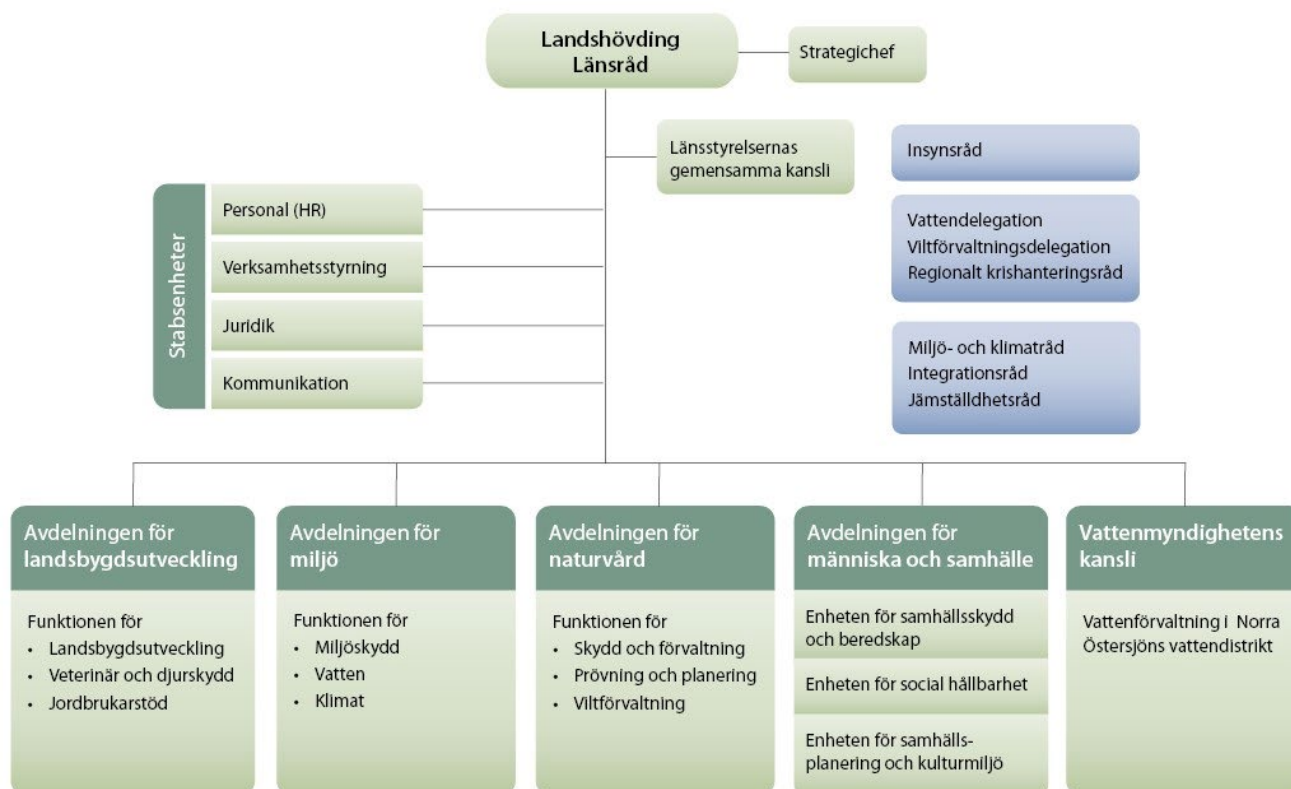
För mål 6 i Agenda 2030, Rent vatten och sanitet, noteras en positiv trend för den totala vattenförbrukningen i länet som minskat successivt 2017–2021 (senaste mätetalet). Även för grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status noteras en förbättring jämför med tidigare år. Andelen sjöar och vattendrag med god ekologisk status är lägre i länet än i riket som helhet. Västmanland län ligger i framkant när det gäller mål 7, Hållbar energi för alla. Energiproduktionen från förnybara energikällor är hög i Västmanlands län jämfört med riket. Fjärrvärmeproduktionen av förnybara energikällor ökar år från år och med andelar som överstiger riksgenomsnittet. Energiintensiteten (slutanvändningen av energi i relation till bruttoregionalprodukten, MWh/mnkr BRP) är någon lägre än i riket, vilket varit en trend under flera år.

Mål 11 handlar om att göra städer och samhällen inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara, vilket ställer krav på ny teknik och att det sker samarbeten mellan flera sektorer i samhället. Västmanland har kommit långt när det gäller miljöanpassning av kollektivtrafiken genom att 100 procent av bussarna drivs med förnybara drivmedel. Västmanland är ett av de län i Sverige där andelen invånare med närhet till grönområde inom 200 meter från bostaden är som högst. Av den totala mängden män och kvinnor som bor i en tätort i länet har 97 procent av både kvinnor och män 200 meter eller mindre till ett grönområde. Intresset för naturvårds- och friluftslivsfrågor är stort i länet och många av länets naturreservat är mycket välbesökta.

³ Västmanlands län – Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (rus.se).

Organisation

Länsstyrelsens organisation den 31 december 2022

Länsstyrelsen är vid utgången av 2022 organiserad i fem avdelningar som ansvarar för kärnverksamheten och fyra stabsenheter som ansvarar för verksamhetsstöd inom sina respektive områden. Länsstyrelsens ledning har fram till den 31 oktober 2022 bestått av vikarierande landshövdingen Ulrica Gradin och vikarierande länsrådet Åsa Halldorf. Landshövding Johan Sterte inledde sitt förordnande den 1 november, när också Ulrica Gradin åter inträdde i tjänsten som länsråd.

Länsstyrelsen har ett insynsråd och två delegationer: Viltförvaltningsdelegationen och Vattendelegationen. Länsstyrelsen organiserar och ansvarar för fem samverkansråd:

- Integrationsrådet
- Jämställdhetsrådet
- Miljö- och klimatrådet
- Regionala krishanteringsrådet
- Samverkansrådet för statliga myndigheter
- Samverkansrådet för utveckling Västmanland.

Landshövdingen är ordförande i samtliga råd.

Under hösten 2022 har en översyn genomförts av organisationen för att skapa ett närmare ledarskap och en hållbar organisation utifrån krav på myndigheten. Den nya organisationen kommer att träda i kraft den 1 maj

2023. Det innebär att det kommer att finnas fyra avdelningar i stället för fem. Avdelningarna kommer att ledas av avdelningschefer. Varje avdelning kommer att vara indelad i ändamålsenliga enheter som leds av enhetschefer.

Länsstyrelsen är värdlän för länsstyrelsernas gemensamma kansli, vilket framgår av organisationsskissen. Kansliet bereder gemensamma frågor till länsrådsmöten, strukturen för länsstyrelsernas gemensamma arbete, de så kallade länsrådsgrupperna, samt stödet till beställarorganisationen för it. Läs mer om Gemensamma kansliets verksamhet i avsnittet *Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan* och bilaga E *Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat*.

Grupper för att stötta centrala processer

Länsstyrelsen har en särskild organisation som aktiveras vid kriser. Krishantering till följd av Rysslands invasion av Ukraina skedde initialt i den här stabsorganisationen, för att senare övergå till en intern arbetsgrupp (läs mer i avsnittet *Samhällsskydd och beredskap*). Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 är ett annat exempel.

Vårt arbete med Agenda 2030 utgår från en intern styrgrupp som leds av landshövdingen. En samordningsfunktion bistår styrgruppen med att stärka helhetsperspektivet samt säkerställa enhetlighet och ett gott samspel i det dagliga arbetet genom samordning mellan de tre perspektiven miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet inklusive verksamhetsstöd. För att driva på arbetet med Agenda 2030 inom våra olika avdelningar finns en koordineringsgrupp med delar av Länsstyrelsens ledningsgrupp. Tanken har varit att de chefer som ingår i koordineringsgruppen ska driva på arbetet inom de tre hållbarhetsperspektiven med olika kopplingar till Länsstyrelsens verksamhetsområden.

Länsstyrelsens ledningsgrupp har för tredje året i rad besvarat frågorna i Hållbarhetsbarometern, som tagits fram av GD-Forum⁴. Hållbarhetsbarometern är ett verktyg med 21 frågor som syftar till att på ett enkelt sätt göra en självskattning av nuläget med hållbarhetsarbetet. Resultatet visar på styrkor och inom vilka områden som det finns utvecklingspotential. Länsstyrelsen har sammanställt resultatet av frågorna i fyra delar:

- Ledning och styrning
- Planering och uppföljning
- Kompetens och resurser
- Kommunikation och samverkan.

De fyra områdena är grunden för de olika aktiviteterna i Länsstyrelsens treåriga handlingsplan för Agenda 2030-arbetet. Arbetet har under året främst utvecklats inom ledning och styrning genom att Agenda 2030 integrerats allt tydligare i vår styrkedja.

Ledningsgrupp

I ledningsgruppen ingår landshövdingen (ordförande), länsrådet, avdelningscheferna, strategichefen och stabsenhetscheferna.

⁴ [Informationsblad om Hållbarhetsbarometern \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/informationsblad-om-hallbarhetsbarometern).

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Beskrivningar av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter redovisas samlat i bilaga E.

Gemensamma kansliets verksamhet beskrivs närmare i avsnittet *Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan* samt i bilaga E *Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat*.

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	185,1	183,1	177,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	120,5	121,6	117,9
Antal årsarbetskrafter män	64,6	61,5	59,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	11 902	11 905	12 573
Antal beslutade ärenden	12 686	11 926	12 514
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	378	1 002	1 120
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	297 059	283 134	253 401
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	128 435	59 494	71 815

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket.

Antal ökade årsarbetskrafter

Antalet årsarbetskrafter fortsätter att öka. Ökningen av årsarbetskrafter mellan år 2021 och 2022 beror främst på att tjänster har tillsatts som tidigare varit vakanta och svårrekryterade inom samhällsplanering och boende. Även inom området jämställdhet har nya uppdrag medfört en ökning av årsarbetskrafter.

Ärenden

Antal beslutade ärenden och antal ärenden äldre än två år har minskat under 2022. Ett ofullständigt it-system inom jordbrukarstöd har under flera år inneburit att Länsstyrelsens ärendebalans varit hög. Nu finns de flesta it-funktioner på plats och en insats har därmed kunnat genomföras under 2022, för att säkerställa att vi i hög grad har kunnat fatta beslut i ärenden som är äldre än två år.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna har ökat jämfört med 2022. Det beror på ökade driftskostnader till följd av att många åtgärder har genomförts i länets naturreservat samt ökade kostnader för den länsstyrelsegemensamma förvaltnings- och utvecklingsportföljen. Det beror också på ökade personalkostnader till följd av dels nya uppdrag inom jämställdhet, dels att tjänster inom samhällsplanering och boende har tillsatts under 2022, som var vakanta under en stor del av 2021.

Lämnade bidrag

Lämnade bidrag har ökat med anledning av att utbetalning har gjorts till partners inom myndighetens LIFE-projekt, LIFE Taiga 2 och LIFE IP Rich Waters.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

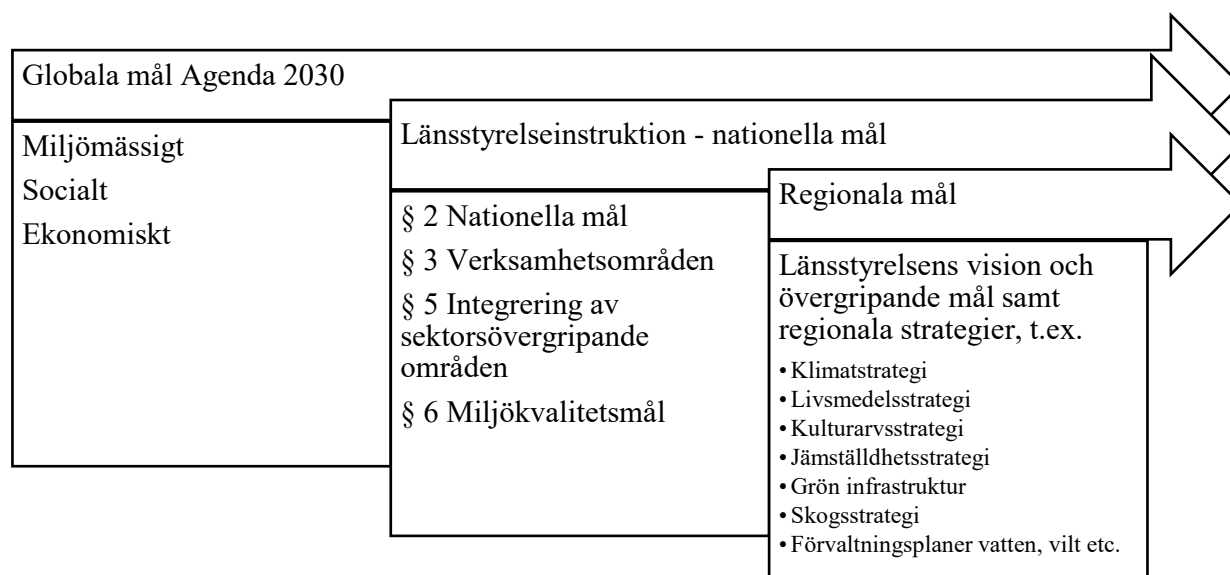
Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

En gynnsam utveckling som skapar värde och nytta för medborgare och miljö

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att de nationella målen och de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 ska få genomslag i länet.

Målstruktur – globala, nationella och regionala mål.

Många aspekter är inarbetade i det dagliga arbetet och beaktas i all kärnverksamhet. Inom Länsstyrelsen finns flera tvärsektoriella arbetsgrupper med medarbetare från olika avdelningar. Det är arbetsgrupper för bland annat Agenda 2030, fysisk planering, infrastrukturplanering, energi- och klimatfrågor samt vattenförvaltning. Att samordna samhällsintressen och främja samverkan är en viktig framgångsfaktor för alla de resultat och effekter som redovisas i detta kapitel.

En ambition är att läget i länet i relation till mål ska bilda utgångspunkten för inriktning och avvägningar mellan olika intresseområden. Läs mer i avsnittet *Strategisk styrning och planering*.

Nationella mål

Ökad kunskap, stärkt krishanteringsförmåga, rent vatten och tillgång till friluftsliv

Exempel på effekter av Länsstyrelsens övergripande arbete med nationella mål är bland annat ökad kunskap, stärkt krishanteringsförmåga och insatser för en biologisk mångfald, rent vatten samt tillgång till friluftsliv som gynnar alla länsinvånare. Arbetet har också lett fram till ett ökat fokus på energifrågor och initiering av pilotprojekt samt en gemensam strategi för det fortsatta arbetet med integration och skogsfrågor i länet.

Konsekvenserna av det säkerhetspolitiska läget fortsätter att påverka resursanvändningen och inriktningen av verksamheten. Integrationsfrågorna är fortsatt en viktig del, även om flyktingmottagandet inte är i fokus. Utvecklingen av energimarknaden är komplex och har en stor betydelse för invånare, företag och samhälle i länet och nationellt. Länsstyrelsens strategiska och tvärssektoriella arbete inom områdena samhällsplanering, krishantering, integration samt klimat och energi har bland annat resulterat i följande:

- Klimat- och sårbarhetsanalysen (KSA) för myndigheten har integrerats i den övergripande risk- och sårbarhetsanalysen (RSA). Att KSA integreras med myndighetens RSA är unikt, och MSB har ett stort intresse av att följa projektet.
- Beslutstakten av överklagade PBL-ärenden och inom området social hållbarhet har ökat.
- Kunskapsunderlaget om kulturmiljö har förbättrats genom samarbete med Västmanlands läns museum och flera kommuner. Under 2022 färdigställdes kulturmiljöprogrammen för Skinnskattebergs och Hallstahammars kommuner samt flera delar av kunskapsunderlagen för Västerås innerstad.
- Vi har en gemensam inriktning för arbetet med att stärka totalförsvaret i Västmanland och övriga län inom Mellersta militärregionen.
- Vi har stärkt och utvecklat länets krishanteringsförmåga genom att öva (regionala samverkansövningen RÖ22 Höststorm).
- Vi har tagit fram en ny integrationsstrategi för Västmanlands län, vars syfte är att behålla kapacitet och kunskap om asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn och unga.
- Samverkan med länets aktörer för att underlätta en hållbar energiomställningen har ökat. Samverkan sker till exempel inom länets EffektForum, som leds av Mälarenergi och Region Västmanland, och i form av regionala elektrifieringspiloter. Länsstyrelsen har sökt och tilldelats projektmedel för att kunna genomföra satsningar för till exempel hållbar sjöfart.

Utifrån den säkerhetspolitiska utvecklingen och påverkan på energiförsörjningen har vi genomfört extra möten med krishanteringsrådet, länets riksdagsledamöter och näringslivet, för att samla länet och öka beredskapen. Resursbrist av vissa produkter till följd av kriget i Ukraina har påverkat de gröna näringarna, varför dialog och samverkan skett med dem om situationen. Även integrationsrådets möten har haft inslag kopplat till det säkerhetspolitiska läget, framför allt fördelningstalen för ukrainska flyktingar.

Länsstyrelserna har skapat goda förutsättningar för samtal och ökade kunskaper om totalförsvaret, som nu byggs upp, och om eventuella påverkanskampanjer mot det svenska riksdagsvalet hösten 2022. Det lyftes bland annat fram vid länsstyrelsernas gemensamma seminarier i Almedalen.

Omfattande naturvårdsåtgärder för den biologiska mångfalden i länet är möjliga att genomföra inom ramen för det nystartade projektet Life2Tagia, som leds av Västmanlands län. Utifrån de goda resultat som

Länsstyrelsen kunde visa från det första LifeTaiga-projektet godkändes vår ansökan. Projektet avser naturvårdsbränning, där 18 partner deltar. Syftet med naturvårdsbränningen är att bevara den biologiska mångfalden. Under 2022 har strategin för att bevara de unika lövskogarna kring Hjälmarens reviderats, och den är grunden för det fortsatta arbetet. Bakom strategin står länsstyrelserna i Västmanland, Örebro, Södermanland, Skogsstyrelsens distrikt Sörmland-Örebro, Uppsala-Västmanland samt kommunerna Arboga, Vingåker, Örebro, Katrineholm och Eskilstuna.

Under året fattades beslut om en förvaltningsplan och ett åtgärdsprogram för Norra Östersjöns vattendistrikt för perioden 2022–2027, vilket ska leda till mindre påverkan från miljögifter, mindre övergödning, minskad fysisk påverkan på våra vattenmiljöer och en bättre tillgång till dricksvatten. Projektet Life IP Rich Waters, som leds av Vattenmyndigheten vid Länsstyrelsen i Västmanlands län, bidrar till att långsiktiga och storskaliga vattenåtgärder kan genomföras. Projektet är ett samarbete mellan myndigheter, kommuner, företag, forskare och vattenvårdsförbund, och är Sveriges första projekt inom EU:s miljöprogram LIFE IP. Genomförda aktiviteter bidrar till att nå EU:s vattendirektiv, nationella mål och flera miljö kvalitetsmål. Exempel på resultat är verktyg för att planera åtgärder för att minska näringsläckage från jordbruksmark, ny kunskap om vattenanknutna kulturmiljöer och ökade kunskaper om hållbar dagvattenhantering. En nyligen genomförd utvärdering visar att genomförda åtgärder för bättre vattenmiljö även ger positiva effekter inom en rad andra områden, som sysselsättning, rekreation och hälsa.

Naturguiden *Välkommen ut i naturen* har tagits fram för att inspirera, informera och underlätta besök till länets mest besöksvärda naturreservat. Genom flera olika kommunikationsinsatser har boken gjorts tillgänglig för många medborgare i länet. Kommunikationsåtgärderna har kombinerats med stora insatser inom reservatsförvaltningen, både naturvårdande skötsel och för att friluftslivsanläggningar ska vara i bra skick. Möjligheten att vandra i reservaten ger en positiv effekt på folkhälsan och arbetet med anläggningarna skapar sysselsättning.

Miljö- och klimatrådets samtliga organisationer står bakom Västmanlands skogsstrategi 2030, som godkändes 2022. Syftet med strategin är att tydliggöra hur Västmanlands aktörer och intressenter med olika kopplingar inom skogens hela värdekedja tillsammans kan arbeta för att nå visionen och målen i det nationella skogsprogrammet. Skogen i Västmanland betyder mycket för oss som bor och verkar här. Här skapas många arbetstillfällen och den är en viktig inkomstkälla för många markägare. Skogen blir också allt viktigare i den ständigt växande turismnäringen, som i sin tur bidrar till länets landsbygdsutveckling. För andra är skogen en fristad, en plats för friluftsliv där man kan finna ro och återhämtning.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Samordning och samverkan en framgångsfaktor för att nå effekt

Målinriktade insatser för att samordna olika intressen och öka samverkan har genomförts inom många verksamhetsområden, där fokus är att öka möjligheterna att uppnå nationella och regionala mål i länet.

Exempel på effekter av Länsstyrelsens övergripande arbete med att samordna samhällsintressen och främja samverkan är bland annat ökad kunskap om kommande programperiod för jordbrukspolitikerna och en ökad samverkan med fler aktörer inom prioriterade områden, som jämställdhet, integration, miljö, klimat, naturvård, vatten och viltförvaltning.

Regelbundna möten i jämställdhetsrådet, integrationsrådet, miljö- och klimatrådet, vattendelegationen och viltförvaltningsdelegationen bidrar i stor utsträckning till en systematisk samordning av olika intressen och samverkan mellan myndigheter, kommuner, regionen, näringslivet och intresseorganisationer i länet.

Exempel på resultat under 2022 är:

- Västmanlands skogsstrategi 2030
- förvaltningsplan och åtgärdsprogram för Norra Östersjöns vattendistrikt 2022–2027
- ny integrationsstrategi
- uppdaterade förvaltningsplaner för länets vilt
- ökad samverkan med länets aktörer för att underlätta en hållbar energiomställning.

En stor arbetsuppgift under året har varit förberedelser inför kommande programperiod för jordbrukspolitiken 2023–2027, vilket bland annat har skett genom utbildningsinsatser, information och förankring av det nya programmet. I arbetet med jordbrukspolitiken beaktas flera olika aspekter, till exempel länets regionala utvecklingsstrategi (RUS), Agenda 2030, miljö kvalitetsmålen samt länets livsmedels-, skogs- och klimatstrategi. Andra insatser som har ökat samverkan inom området landsbygdsutveckling är partnerskapsmöten med länets kommuner, företagsorganisationer och ideella föreningar, regelbundna möten med LRF, samverkan med Region Västmanland och Jordbruksverket för att skapa goda förutsättningar för det pågående omställningsarbetet för en hållbar tillväxt på landsbygden.

Länsstyrelsen sammankallar också ett samverkansråd för statliga myndigheter. Syftet med rådet är att bidra till en tydligare och effektivare statlig förvaltning i länet genom bland annat informations- och erfarenhetsutbyte. Exempel på teman under året har varit rapportering och samverkan om regleringsbrevsuppdraget om statlig närvaro och service, social hållbarhet med inriktning på kriminalitet samt arbetsmarknad och kompetensförsörjning.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Gemensamma målbilder och planer framåt främjar länets utveckling

Gemensamma målbilder och planer framåt främjar länets utveckling genom att berörda aktörer enas kring prioriteringar, vad som behöver genomföras och kommuniceras samt att ansvar och roller i genomförandet tydliggörs. Effekten blir också ett mer långsiktigt utvecklingsarbete som involverar fler och som löpande kan följas upp och justeras utifrån förändringar i länet.

Ett av Länsstyrelsens övergripande mål är att skapa stor effekt och nytta i länet genom att vara en regional aktör i framkant. Samverkan med olika aktörer skapar goda förutsättningar att löpande följa tillståndet och ringar in strategiskt viktiga frågor för länet. Regelbundna möten i jämställdhetsrådet, integrationsrådet, miljö- och klimatrådet, vattendelegationen, viltförvaltningsdelegationen och samverkansrådet för statliga myndigheter bidrar i stor utsträckning till att följa tillståndet och utvecklingen, i nära samverkan med andra myndigheter, kommuner, regionen, näringslivet och intresseorganisationer. Länsstyrelsen sammankallar också länets riksdagsledamöter vid flera tillfällen under året för samverkan kring angelägna utvecklingsfrågor för Västmanland.

Omvärldsbevakning för myndigheten genomförs och förmedlas till chefer samt till alla medarbetare via intranätet varje vecka. Veckovis genomförs också samverkan inom ramen för U-sam med syfte att bland annat skapa gemensamma aktuella nulägesbilder. En mer omfattande omvärldsanalys genomförs årligen i samband med verksamhetsplaneringen inför nästkommande år.

Gemensamma målbilder och styrdokument är av stor betydelse för att främja länets utveckling, vilket sker genom att beskriva nuläget (tillståndet i länet) och ta fram en färdriktning framåt. Resultatet av genomfört arbete bidrar också till att tydliggöra hur globala, nationella och regionala mål ska uppnås, tvärsektorieellt arbete samt vilka prioriteringar och önskade effekter som är av störst vikt för Västmanlands län.

Exempel på strategier och planer för hållbar utveckling som Länsstyrelsen tagit fram med utgångspunkt ifrån läget i länet och i bred samverkan med berörda aktörer:

- Klimatstrategi för Västmanlands län
- Västmanlands skogsstrategi 2030
- Strategi för Hjälmarens lövskogar
- Övergripande riktlinjer och förvaltningsplaner för rovdjur och vilt
- Handlingsplan för grön infrastruktur Västmanland
- Regionalt program för avhjälpande av föroreningskakador
- Regional kulturarvsstrategi för Västmanland
- Regional livsmedelsstrategi och handlingsplan
- Strategi för myndighetssamverkan om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer
- Strategi för ANDT-förebyggande arbete
- Strategi för jämställdhetsintegrering i Västmanlands län
- Regionala handlingsplanen för ensamkommande barn som försvinner
- Integrationsstrategi för Västmanlands län.

Tillsyn

Vägledning, erfarenhetsutbyte och ökad kunskap om tillsyn

Effekterna av att ta fram kontroll- och tillsynsplaner är ett effektivare och mer långsiktigt arbetssätt som tydligare visar syftet och målsättningen med den kontroll och tillsyn som genomförs. Genomförda arrangemang som inkluderar flera olika perspektiv och många deltagare ökar kunskapen och skapar goda förutsättningar för erfarenhetsutbyte, nya angreppssätt, samordning och synergier samt en ökad samverkan inom tillsynsområdet.

För att öka kunskapen och samverkan arrangerade vi tillsammans med Länsstyrelsen i Stockholms län konferensen *Miljö kvalitetsnormer i vatten – utmaningar och möjligheter kring tillsyn*. Totalt samlades runt 90 deltagare för att lyssna på flera föredrag med fokus på tillsyn på olika sätt, bland annat om jordbruk, enskilda avlopp och förorenade områden. Konferensen arrangerades inom ramen för projektet LIFE IP Rich Waters.

En kontrollplan för 2022–2025 har tagits fram för hela verksamhetsområdet livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor. Detta förväntas resultera i ett effektivare och mer långsiktigt arbetssätt som tydligare visar syftet och målsättningen med den kontroll som genomförs.

Länsstyrelsen har en samlad plan för tillsyn enligt miljöbalken 2022. Planen omfattar även tillsyn enligt lagen om allmänna vattentjänster, lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen) och terrängkörningslagen. Planen har tagits fram i samverkan mellan olika sakområden och utgår från olika prioriteringsgrunder, som påverkan på miljö kvalitetsmålen, länsstyrelseinstruktionen och uppdrag i regleringsbrev med mera. Det resultat som förväntas är en effektivare tillsyn och att man tydliggör omfattningen av och målsättningen med den tillsyn som genomförs. Nytt för 2022 är att det har tagits fram en nationell tillsynsstrategi för miljöbalkstillsyn som vägleder i vilken tillsyn som bör göras. Strategin har tagits fram av Naturvårdsverket, Havs- och Vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Energimyndigheten och Svenska kraftnät. Länsstyrelsen har beaktat den nationella strategin vid planeringen av tillsynen.

Länsstyrelsen har även en regional tillsynsvägledningsplan för 2022–2024. Fokusområdet illegal avfallshantering kommer att vara en del i vår tillsynsvägledning kommande tre år. Målsättningen är att

vägleda kommunerna i den tillsyn de gör enligt miljöbalken och bedömningen är att vägledningen bidrar till att tillsynen blir mer lika i hela landet, effektivare och att den uppfyller miljöbalkens syfte.

Länsstyrelsen genomförde en Sevesoträff, då totalt 17 personer från länets miljökontor och räddningstjänst samt beredskapssamordnare deltog. Bedömningen är att konferensen har lett till ökad kunskap, erfarenhetsutbyte, synergier och samverkan inom länets sevesotillsyn.

I februari genomfördes årets handläggartäff om miljöbrott som ett digitalt möte under en halvdag. Det var 39 deltagare från samtliga miljökontor, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Polismyndigheten och Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål. I Västmanland har vi haft en kontinuerlig miljöbrottsamverkan sedan slutet av 1990-talet och handläggartreffen i februari arrangerades av samverkansgruppen inom miljöbrott. Syftet med denna samverkan och återkommande träffar är samverkan, erfarenhetsutbyte och ökad kunskap för att fortsätta utveckla verksamheten.

Redovisning av utförda tillsynsuppgifter finns under respektive sakområde där tillsynen bedrivs. Den framgår också av den redovisning till berörda myndigheter som följer Länsstyrelsens regleringsbrev.

Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030

Agenda 2030 och miljö kvalitetsmålen integreras i styrning, strategier och planer

Effekterna av Länsstyrelsens övergripande arbete är att Agenda 2030 och miljö kvalitetsmål integreras i myndighetens strategier och planer. Exempel på fler effekter inom några av våra ansvarsområden är en god och enhetlig viltförvaltning, ökade kunskaper om arter och grön infrastruktur, att kulturmiljöaspekter beaktas i större utsträckning i samhällsplaneringen och naturvårdsarbetet samt att fler klimat- och energiprojekt genomförs i samverkan med regionen, kommuner och företag. För fler exempel på effekter av genomfört arbete som berör det sociala området, hänvisas till nästa kapitel *Integrering av tvärsektoriella frågor*.

De strategiska och tvärsektoriella resultat som redovisas i hela detta kapitel *Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030* visar exempel på hur Agenda 2030 och miljö kvalitetsmålen integreras i Länsstyrelsens verksamhet, se även kapitlet om *Strategisk styrning och planering*.

Gemensamma målbilder och styrdokument är av stor betydelse för att främja länets hållbara utveckling. De tydliggör hur globala, nationella och regionala mål ska uppnås, och utgår ifrån läget i Västmanlands län. Se vidare i avsnittet *Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet*, som redovisar exempel på länets strategier och planer som har tagits fram i samverkan och dialog med berörda aktörer.

Nedan redovisas fler exempel på områden och uppdrag som har varit i fokus under året, för att bidra till att uppnå delmål i Agenda 2030 och miljö kvalitetsmålen. För exempel som berör det sociala området hänvisas till redovisningen i nästa kapitel *Integrering av tvärsektoriella frågor*.

En god viltförvaltning, integrering av kulturmiljöaspekter och ökad kunskap om arter och grön infrastruktur

Samtliga övergripande riktlinjer och förvaltningsplaner för förvaltning av älg, kronhjort, vildsvin, stora rovdjur, älgvårdsfonden och viltskademedel har uppdaterats under de senaste tre åren. Det resulterar i en mer enhetlig förvaltning av dessa arter, mindre andel skador orsakade av klövvilt samt klövviltstammar av god kvalitet.

Länsstyrelsen har haft en framträdande roll i arbetet med att begränsa invasiva arter i lundmiljöer och akvatiska miljöer. Medborgarna i länet har en bred kunskap om invasiva arter, vilket bland annat är ett

resultat av information om Länsstyrelsens arbete ofta finns med i media. Som en del i Länsstyrelsens arbete med den invasiva främmande arten sjögull har en informationsfilm tagits fram.

Kunskapen om länets hotade arter har ökat genom att en rad inventeringar har genomförts, informationsmaterial har tagits fram och utbildning om särskilt skyddsvärda träd har genomförts. Ängsmarkerna är viktiga för flera hotade arter. Därför har restaurering av ängsmarker inom naturreservat prioriterats och genomförts.

Riktade kommunikationsinsatser har lett till ökad kunskap och förståelse om vikten av grön infrastruktur, och en ökad kännedom om att det är ett begrepp som vi använder för att förklara hur natur hänger ihop för såväl människor som djur och växter. Ett arbete har genomförts för att integrera kulturmiljöaspekter i uppdragen kring grön infrastruktur och friluftsliv. Även i arbetet med skyddad natur ingår kulturmiljöperspektiven som en viktig utgångspunkt i arbetet. Det leder till att kulturmiljöaspekterna beaktas och tas tillvara i planerade åtgärder.

Energi- och klimatarbetet fortskrider i linje med den beslutade klimatstrategin. En stor del av uppdraget fullföljs genom att vi har tagit initiativ till samverkansprojekt i länet, med extern finansiering. Effekten av det är att det skapar förutsättningar för att genomföra fler prioriterade åtgärder. Vi eftersträvar också en hög grad av samordning mellan energi- och klimatarbetet och klimatanpassningsarbetet, vilket leder till att vi kan vara flexibla, effektiva och snabbare på att anpassa vår verksamheten för att ta emot nya uppdrag.

Integrering av tvärsektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsvariationer, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Integrering och samordning av olika uppgifter en framgångsfaktor

Integrering av tvärsektoriella verksamheter och att arbeta strategiskt för att samordna flera olika uppgifter och uppdrag inom Länsstyrelsens olika verksamhetsområden är en viktig framgångsfaktor. Det bidrar till ett kostnadseffektivt och kvalitetshöjande arbetssätt, som ökar möjligheterna att uppnå önskade effekter.

Vi säkerställer att prioriterade tvärperspektiv integreras i kärnverksamheten och vid behov tvärbereds i samband med verksamhetsplanering och uppföljning. Vår interna organisation av arbetet med Agenda 2030 bidrar också till att integrera tvärsektoriella frågor och uppnå synergieffekter mellan olika sakområden. Se vidare kapitlet *Om Länsstyrelsen* som redovisar hur Länsstyrelsen organiserar sitt arbete och integrerar tvärperspektiven i styrning och planering.

Här ges några exempel på hur tvärsektoriell verksamhet integreras inom olika sakområden och effekterna av genomförda insatser:

- Länsstyrelsen deltar i Jämställdhetsmyndighetens nationella projekt JiM+ som ska leda fram till verktyg och modeller för jämställdhetsintegrering inom sakområdet samhällsskydd och beredskap.
- För att öka tillgängligheten har riktade åtgärder för att tillgängliggöra naturreservaten Asköviken och Gnien för barn och personer med funktionsvariationer genomförts, samt löpande underhåll av anläggningar i de reservat som redan är anpassade för personer med funktionsvariationer.
- Inom området social hållbarhet har barnperspektivet stärkts inom tillsynen. Resultatet av detta arbete har lett fram till att barnperspektivet beaktats i verksamhetstillsyner under året.
- För att samordna fler Agenda 2030-perspektiv, har aspekter av rättvisa lyfts fram och beaktats inom klimatområdet och hälsa integrerats i arbetet med klimatanpassning.

- Inom projektet GRIP on LIFE har barnperspektivet bevakats. Som ett resultat har barnboken *Malva och skogsvattnets skatt* tagits fram och delats ut på Världsvattendagen den 22 mars. Barnboken har också delats ut till förskolebarn i området kring Håltjärnsbäcken i Skinnskatteberg, för att bidra till ökad kunskap och delaktighet.

För fler exempel på resultat av genomfört arbete med att integrera tvärsektoriella frågor, se redovisning i det föregående kapitlet *Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030*.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Under 2022 blev vi utsedda att ingå i Jämställdhetsmyndighetens pilotprojekt JiM+. Tillsammans med två andra länsstyrelser och MSB fick myndigheten stöd, vägledning och utbildning i att göra ett fördjupningsarbete inom jämställdhetsintegrering. Det område som valts ut är Samhällsskydd och beredskap. Länsråd, avdelningschef, ekonomichef, försvarsdirektör, kvalificerad handläggare samt sakkunnig i jämställdhet ingår alla i konceptet. Ett resultat av arbetet är redan att deltagarna fått ökade kunskaper, och viljan att sprida metoderna till andra enheter har ökat.

Under 2022 har integrationsområdet inom myndigheten fått ökad kunskap och förmåga inom jämställdhet. Processen att bevilja integrationsmedel har setts över. Ansökningsblanketterna och uppföljningen har förbättrats. Det har resulterat i att allt fler insatser når de utrikesfödda kvinnor som står allra längst bort från arbete och utbildning.

Regeringsmålet att snabba på takten i klimatomställningen har jämställdhetsintegrerats och ett stödmaterial har tagits fram som visar på genusperspektiv på klimatomställningen. Detta material har spridits till Länsstyrelsens klimathandläggare och samtal har inletts om möjligheterna att målgruppsanpassa insatser utifrån kön.

Processen för en ny intern strategi för jämställdhet har påbörjats

Länsstyrelsens interna strategi för jämställdhet har upphört och ett arbete har påbörjats för att ta fram en ny version. Dialoger har genomförts med Länsstyrelsens ledningsgrupp för att identifiera utmaningar, behov och viljeriktningar. En utmaning är att få arbetet mer ledningsstyrt. Det pågående jämställdhetsarbetet är inte alltid kopplat till ordinarie styrning och uppföljning. Målet är att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra den strategiska planeringen, budgeten, genomförandet och uppföljningen. Strategin ska göra det lätt att göra rätt. Den ska ge verksamheterna verktyg och vägledning att jobba med jämställdhetsperspektiv inom respektive ansvarsområde.

Målet är att en intern strategi ska beslutas under nästkommande 2023.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt, eftersom det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

Mänskliga rättigheter, barnrätt och folkhälsa

Exempel på effekter av Länsstyrelsens arbete med mänskliga rättigheter, barnrätt och folkhälsa är en ökad dialog med utsatta grupper och ökad delaktighet, ny kunskap och medvetenhet som leder till anpassade och mer riktade insatser utifrån inringade behov, ökad tillit och förståelse.

Dialog och insatser för ökad delaktighet och ny kunskap

Arbetet inom demokratiområdet har fortsatt under 2022 med uppföljning och nya aktiviteter. Exempel på resultat är invånardialoger med utsatta grupper och stöd till valsamordnarna på Länsstyrelsen i frågor om delaktighet och mänskliga rättigheter samt riktade insatser för att öka valdeltagandet hos utsatta grupper.

Länsstyrelsen och Mälardalens universitet har tillsammans med länets socialtjänster, beroendevård och kriminalvård genomfört studien *Vem ser oss? En studie om kvinnor i missbruk och deras upplevelser av våld i nära relation*. Kartläggningen av våldsutsatthet i nära relation hos kvinnor i Västmanland som är missbrukare visar att de är mer utsatta än genomsnittet av befolkningen. Resultatet visade också att det finns en tydlig koppling mellan våldsutsatthet samt sexuella övergrepp och missbruk. Kunskapen om detta har skapat en tydligare helhetsbild och identifierat kvinnornas alla behov, vilket skapar bättre förutsättningar för att kunna ge dem rätt stöd och för det fortsatta utvecklingsarbetet i länet.

Ökad kunskap om våldsutsatta barn och plan framåt

För att öka kunskapen om hur vi kan stärka och förbättra arbetet för våldsutsatta barn har Länsstyrelsen genomfört kartläggningen *I de vuxnas våld* tillsammans med Region Västmanland. Resultatet har gett oss värdefull information om vad som fungerar bra och vilka områden som behöver utvecklas, vilket kommer att användas i det fortsatta arbetet med barn som upplever våld.

Den regionala handlingsplanen för ensamkommande barn som försvinner i Västmanland riktar sig till alla som i sitt arbete möter ensamkommande barn. Handlingsplanen ger konkreta råd och tips på allt från förebyggande arbete och vad man ska göra vid ett försvinnande till hur man kan agera om ett försvunnet barn påträffas igen. Den uppdaterade handlingsplanen beskriver tydligare flickors och pojkars olika behov och går mer på djupet kring orsaker till försvinnanden. Detta ökar kunskapen hos länets aktörer och förmågan att förebygga våld mot utsatta barn.

Informationsinsatser och föräldraskapsstöd skapar ökad medvetenhet och tillit

För att bidra till att stoppa våld i ungas relationer har Länsstyrelsen medverkat i den nationella kampanjen *Svartsjuka är inte romantiskt!*. Flera kunskapshöjande insatser har genomförts inom området tobak, dopning och alkohol på sociala medier och i form av utbildningstillfällen för att höja medvetenheten och för att bidra till en ökad dialog mellan tonåringar och deras föräldrar.

En nyligen genomförd utvärdering av utbildningen *Föräldraskap i Sverige* för nyanlända och utrikesfödda föräldrar visar att föräldrar som deltagit har fått en ökad tillit till socialtjänsten och sjukvården samt en större kunskap om vilket stöd de kan få.

Förenkla för företag

Effektiv handläggning, digitalisering och proaktiv kommunikation

Länsstyrelsens arbete med att förenkla för företag utgår ifrån regeringens mål för förenklingspolitiken. Stort fokus ligger på att bidra till kortare och mer transparenta handläggningstider, bemötande och service samt att underlätta företagens uppgiftslämnande och kontakter med myndigheten.

Exempel på prestationer som syftar till en effektiv ärendehantering och ökad digitalisering:

- Översyn av rutinerna för deponeringsärenden, vilket har bidragit till snabbare ärendehantering. En snabb och effektiv hantering av ärenden som berör transporter av avfall är också ett exempel på ett ärendeslag som prioriteras för att underlätta för berörda företag.

- Främjande av kommunernas arbete att förenkla, genom ökad digitalisering vid ansökan om tillstånd för servering av alkohol. Det sker bland annat i samband Länsstyrelsens tillsyn genom att kartlägga och tydliggöra hur kommunerna bidrar till förenklat företagande genom digitala tjänster.
- Lansering av *Mina sidor*, vilket underlättar användningen av länsstyrelsernas e-tjänster.
- Systematisk uppföljning av myndighetens hela ärendeflöde utifrån specifika mål för respektive delverksamhet med syftet att löpande vidta åtgärder för att effektivisera handläggningen.

Länsstyrelsen har genomfört många förebyggande kommunikationsaktiviteter och riktade satsningar för utsatta branscher under året. Vår externa webbplats är en viktig kanal för att kunna samla information till länets företagare. Exempel på aktuella frågor som lyfts fram på webbplatsen 2022 för att underlätta för företagare:

- Leader i Västmanland får del av nya Landsbygdsprogrammet. Leader får totalt ta del av 1,7 miljarder i nya Landsbygdsprogrammet. Tre av områdena berör Västmanland.
- I februari öppnar ansökan för stöden till enskilda näringsidkare och handelsbolag som har drabbats ekonomiskt till följd av coronapandemin. Stöden kommer fortsatt att handläggas av länsstyrelserna.
- Nya möjligheter att hyra ut tomma bostäder för den som fått investeringsstöd. Fastighetsägare som fått investeringsstöd för hyres- eller studentbostäder har nu möjlighet att hyra ut tomma bostäder till asylsökande eller personer som fått uppehållstillstånd.
- Länsstyrelserna förbereder administration av krisstöd till lantbruket. Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att handlägga ärenden om regeringens aviserade krisstöd till jordbruket och yrkesfisket med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Det handlar om ansökningsprocess, handläggning och utbetalningar för
 - yrkesfiskare
 - producenter inom animalie- och växthussektorn
 - producenter inom fjäderfäsektorn.

Länsstyrelsen i Östergötland handlägger och administrerar samtliga ärenden.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Den hybrida arbetsplatsen ställer krav på att fortsätta att anpassa vårt arbetssätt och genomföra åtgärder för att kunna få önskade, positiva effekter för verksamheten och arbetsmiljön. Det innebär bland annat att vår fysiska arbetsmiljö och våra lokaler behöver anpassas samt vår planering- och mötesstruktur m.m.

Länsstyrelsen genomför varje år en medarbetarenkät, så kallad pulsmätare. På myndighetsövergripande nivå är årets resultat på medarbetarenkäten/pulsmätaren bra.

Resultatet analyseras noggrant, på övergripande nivå, men även på avdelnings- och stabsenhetsnivå. På den nivån genomförs risk-och konsekvensanalyser, där samtliga medarbetare på respektive avdelning eller stabsenhet får tillfälle att vara delaktiga. Förslag på aktiviteter tas då fram för att behålla det som är bra och utveckla det som behöver förbättras. Länsledningen följer noggrant upp de framtagna förslagen på aktiviteter och insatser. Målet är att genomförda aktiviteter ska få positiv påverkan på den risk som identifierats och att det ska gå att utläsa i nästkommande medarbetarenkät, allt för att skapa en ännu bättre arbetsmiljö och arbetsplats. Processen för arbetet med medarbetarenkäten utvecklas ständigt.

Länsstyrelsen har under året infört ett digitalt system (IA-systemet) via Partsrådet, för att systematiskt kunna följa upp arbetsskador, olyckor och tillbud. IA-systemet används även av Länsstyrelsen för att genomföra arbetsmiljöronder samt risk- och konsekvensanalyser.

Under pandemin arbetade merparten av vår medarbetare på distans med goda resultat. Det har resulterat i att Länsstyrelsen i början av 2022 tecknade distansarbetsavtal med 84 procent av medarbetarna. Att ta fram distansarbetsavtal har varit en av förändringarna och anpassning till ”det nya normala” efter återgången till kontoret från hemarbete efter pandemin. Medarbetare har, efter dialog med sin närmaste chef, haft möjlighet att teckna individuella distansavtal, där upp till 49 procent av arbetet genomförs från hemmet. Det innebär att arbetsmiljöarbetet behöver anpassas till att många medarbetare arbetar på distans. Länsstyrelsen har använt 2022 års pulsmätare till att särskilt ställa frågor kopplade till att arbeta hemifrån. Utöver detta har samtliga chefer uppmanats till att ha en återkommande dialog med medarbetarna som arbetar hemifrån och på kontoret, både på grupp- och individnivå. Detta har sammantaget bidragit till att arbetsgivaren har en god bild av hur den hybrida arbetsmiljön fungerar.

Under 2022 har vi förberett för en omorganisation, där ett antal enheter ska bildas med mindre personalgrupper för att säkerställa ett nära ledarskap. Omorganisation kommer att träda i kraft under 2023.

Länsstyrelsen fortsätter att arbeta aktivt med förebyggande insatser inom arbetsmiljö och hälsa, till exempel tidig rehabilitering, kontinuerlig ergonomisk rådgivning och systematisk uppföljning av sjukfrånvaro. Länsstyrelsen arbetar även med kontinuerlig utbildning i arbetsmiljö för i första hand chefer, men även i viss utsträckning för medarbetare.

Länsstyrelsen bedriver ett aktivt rehabiliteringsarbete där sjukfrånvaron följs upp med rehabiliteringsplaner på individnivå. Länsstyrelsen har god kontakt med företagshälsovården i det förebyggande arbetet. Flera friskvårdsaktiviteter och hälsofrämjande aktiviteter har genomförts under året. Exempel på aktiviteter som ordnats är gemensamma digitala träningspass under hela våren och en medarbetardag under hösten med diverse aktiviteter att prova på. Utöver dessa fysiska aktiviteter har Länsstyrelsen även köpt in diverse hälsofrämjande föreläsningar om till exempel ergonomi och att optimera arbetssituationen vid hemarbete.

Medarbetarna uppmuntras att värna om sin hälsa och vi erbjuder en friskvårdstimme per vecka, som medarbetarna har möjlighet att ta ut när arbetet tillåter. Länsstyrelsen ger också ett ekonomiskt bidrag för olika friskvårdsaktiviteter.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen styrs av Länsstyrelsens verksamhet och de förändringar som Länsstyrelsen står inför. Länsstyrelsen ska vara en attraktiv arbetsgivare där kvalitet, effektivitet och resultat är avgörande för att nå verksamhetsmålen. Länsstyrelsen är en kunskapsintensiv organisation, där medarbetarnas kompetens är en förutsättning för att lösa uppdrag och nå goda resultat. Kompetensförsörjningen ska stödjas med kompetensutvecklingen utifrån Länsstyrelsens behov och målbilder.

Under 2022 har arbetet med kompetensbaserad rekrytering fortsatt. Under 2022 har en HR-utvecklare med särskild inriktning mot rekrytering anställts. Kompetensen vid Länsstyrelsen är fortsatt mycket hög och väl anpassad till mål, uppdrag och förutsättningar. Länsstyrelsen kan oftast rekrytera efterfrågad kompetens, men ibland uppstår svårigheter att rekrytera vissa kompetenser på grund av en stark arbetsmarknad i regionen med närheten till Stockholm. Myndighetens löner är jämställda. Som tidigare år har kompetensförsörjningen varit i fokus, där anpassning gjorts utifrån Länsstyrelsens ekonomi.

Länsstyrelsens personalomsättning har under 2022 varit högre än 2021. Under 2022 har 44 medarbetare blivit anställda på Länsstyrelsen, varav 17 har anställts tills vidare och 27 på visstid. Under perioden har 21 tillsvidareanställda medarbetare valt att sluta sin tjänst. Av dessa har tre medarbetare avslutat sin tjänst för att gå i pension. Det totala antalet anställda har ökat jämfört med 2021: 202,8 anställda för 2022 jämfört med 197,4 anställda för 2021.

Introduktionen av nyanställda har genomförts digitalt under året. Arbetet med en introduktionsutbildning som är mer anpassat till det ”nya normala” har påbörjats. Resultatet av årets medarbetarenkät/pulsmätare visar att Länsstyrelsens medarbetare är fortsatt stolta över att arbeta på Länsstyrelsen och pratar över lag gott om Länsstyrelsen som arbetsgivare.

Länsstyrelsens arbetsuppgifter spänner över många olika sakområden. Målet är att ha personal som har en generalistkompetens, men som också de som har spetskunskaper inom delar av området. Utbildningsinsatser riktade till hela personalgruppen genomförs ständigt för att matcha krav och behov på ett generellt plan. Till exempel har utbildningar i tillitsbaserat ledarskap och självledarskap genomförts för både chefer och medarbetare. Under 2022 genomfördes även en processledarutbildning och en utbildning i att leda i samverkan för delar av personalen. Generalistkompetens är viktig, eftersom verksamheten ständigt förändras och arbetsuppgifter försvinner eller tillkommer. Länsstyrelsen uppmuntrar intern rörlighet dels för att kunna behålla och utveckla medarbetare, dels för att minska sårbarheten vid omställning av nya uppdrag och arbetssätt. Den interna kompetensutvecklingen spelar här en stor roll, och arbetet med en tydlig strategisk utbildningsplan pågår. Arbetsgivaren har tillsammans med de fackliga parterna tagit ett krafttag när det gäller att använda de omställningsmedel som Länsstyrelsen förfogar över.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2022: Antal anställda *	År 2022: Total sjukfrån- varo i förhåll- ande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrån- varo 60 dagar och längre i förhåll- ande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2021: Antal anställda *	År 2021: Total sjukfrån- varo i förhåll- ande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrån- varo 60 dagar och längre i förhåll- ande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda *	År 2020: Total sjukfrån- varo i förhåll- ande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrån- varo 60 dagar och längre i förhåll- ande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Män 30–49 år	32,7	3,0	40,8	32,3	0,7		33,4	1,1	
Män ≥ 50 år	33,2	4,9	75,7	27,9	2,4	20,9	25,5	5,6	60,6
Män totalt	69,8	4,4	64,5	64,5	1,8	33,1	61,6	2,9	48,5
Kvinnor ≤ 29 år	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kvinnor 30–49 år	76,2	4,3	55,8	74,8	4,0	63,3	74,3	6,2	70,1
Kvinnor ≥ 50 år	53,1	8,2	81,2	54,5	5,6	89,0	52,8	4,9	69,1
Kvinnor totalt	133,0	5,8	69,5	132,9	4,6	75,3	130,4	6,1	72,5
Samtliga ≤ 29 år	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtliga 30–49 år	108,9	3,9	52,6	107,1	3,0	58,8	107,7	4,6	66,7
Samtliga ≥ 50 år	86,3	7,0	79,7	82,4	4,6	77,6	78,3	5,1	69,2
Samtliga totalt	202,8	5,3	68,1	197,4	3,7	68,6	192	5,1	69,2

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

¹⁾ Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Korttidsfrånvaron har ökat något från 2021 vilket troligen har sin grund i en ökad återgång till arbete på kontorsarbetsplatsen. I övrigt ligger Länsstyrelsens sjukfrånvaro på en stabil nivå, om än något hög. Ett systematiskt arbete sker för att fånga upp och åtgärda frånvaroorsaker som har koppling till arbetssituationen eller arbetet i stort. Arbetet med långtidssjukskrivningar har varit framgångsrikt och de medarbetare som har en frånvaro med grund i arbetssituationen, är alla på väg tillbaka i arbete.

Länsstyrelsen har för få medarbetare som är under 29 år för att det ska gå att redovisa sjukfrånvaron i den gruppen. Enligt 7 kap. 3§ FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Länsstyrelsen i Västmanlands län är i hög utsträckning involverad i länsstyrelsernas nationella resurssamverkan som bidrar till ett resultat för alla länsstyrelser. Vi är värdlänsstyrelse för länsstyrelsernas nationella funktion Gemensamma kansliet, som har ett övergripande uppdrag att skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt ge ledningsstöd till de länsråd som är utsedda att styra dessa verksamheter. Omfattningen av det arbete som har genomförts av Gemensamma kansliets medarbetare under 2022 är cirka 3,5 årsarbetskrafter. För vidare beskrivning av Gemensamma kansliets verksamhet se bilaga E *Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat*.

Effekterna av att vi deltar i resurssamverkan är många, till exempel att befintlig kompetens fortsätter att utvecklas och används på ett resurseffektivt sätt, kunskapsöverföring mellan länsstyrelser och medarbetare, minskad sårbarhet, en mer enhetlig stödverksamhet och hantering av data. Resurssamverkan bidrar också till att skapa förutsättningar för en mer omfattande verksamhetsutveckling, både regionalt på vår länsstyrelse och gemensamt för alla länsstyrelser.

Under 2022 har vi utöver Gemensamma kansliets verksamhet bidragit med cirka 500 dagar av vår tid i länsstyrelsernas resurssamverkan inom bland annat följande områden:

- Informationssäkerhet och dataskydd
- Nationell förvaltning av it-stödet LISA (Hypergene)
- Nationell ÅR-mallgrupp inom den gemensamma ekonomiadministrationen LstEA.

Samverkan har också skett i form av andra uppdrag och genom att delta i nationella sakköret med expertkompetens för att lösa gemensamma uppgifter. Exempel på länsstyrelsegemensamma uppdrag, sakköret och uppgifter som vi har deltagit i under 2022 genom att bidra med tid och kompetens:

- Gemensamt nationellt samordningskansli med anledning av Rysslands invasion av Ukraina
- Stöd till Gemensamma kansliet med uppföljning av intäkter och kostnader i redovisningen
- Ordförande för länsstyrelsernas sakköret för klimatanpassning
- Arbetsutskottet för länsstyrelsernas nationella nätverk Agenda 2030
- Styrgrupp för Mitt Miljösamverkan – en regionala miljösamverkan där samtliga kommuner och länsstyrelser inom Uppsala, Västmanland och Dalarna deltar. Miljöskyddshandläggare har också deltagit i projekt om detaljplaner, utbildningar och temadagar m.m.
- Initierat och arbetat med att ta fram ett nationellt stöd för hantering av anmälningar av solcellsparker.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Västmanlands län bedriver följande verksamheter. För varje verksamhet redovisas årets resultatbedömning.

Verksamhet (VÄS)	Benämning	Resultatbedömning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Gott
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Gott
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende	Utvecklingsbehov
42	Energi och klimat	Utmärkt
43	Kulturmiljö	Otillfredsställande
45	Samhällsskydd och beredskap	Gott
50–58	Naturvård och miljöskydd	Gott
60–62	Areella näringar	Gott
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Gott

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p 1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18 § Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B3 Endast (delar av) vilt- och rovdjursförvaltningen	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden, som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skydds jakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för viltförvaltningen är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen har genom sina förvaltningsplaner och övergripande riktlinjer regionaliserat nationella mål för förvaltningen av stora rovdjur, vildsvin, kronhjort och älg. De här regionala målen är beslutade av länets viltförvaltningsdelegation.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	8,5	8,2	3,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,1	4,9	2,5
Antal årsarbetskrafter män	2,4	3,3	1,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	849	939	742
Antal beslutade ärenden	846	891	742
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	3	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	16 593	17 634	11 719
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	539	798	248

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	²⁾	84	83	83

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Antal ärenden

Under året har ingen pandemitillsyn bedrivits, vilket medfört att antalet ärenden minskat, dock har ärenden om tävling på väg ökat efter pandemin.

Verksamhetskostnad

Skillnaderna i verksamhetskostnader under 2020–2022 hänger samman med att ingen pandemitillsyn skett under året, men däremot har kostnaderna för valet tillkommit.

Lämnade bidrag

Antalet ärenden om viltskador orsakade av framför allt gäss, tranor och svanar varierar från år till år. År 2022 har skadorna varit mindre än 2021.

Resultatredovisning

Allmänna val

Under 2022 arbetade Länsstyrelsen med uppgifter som är kopplade till riksdags-, kommun- och regionvalen. Arbetet drevs som ett projekt under våren 2022 och huvuduppgiften var att förbereda och genomföra den slutliga rösträkningen. Länsstyrelsen genomförde utbildning för kommunernas valnämnder och hade flera informationsinsatser för partier i Västmanland, där Polisen deltog. Länsstyrelsen har även bjudit in till månadsvis samverkan med valnämnderna för att informera om aktuella händelser och för att underlätta en likriktad hantering av valen i kommunerna.

Säkerhetsfrågorna låg i fokus under valen. Länsstyrelsen har genom verksamhetskyddsanalyser samt risk- och sårbarhetsanalyser tagit fram ett antal åtgärder som genomförts. Att skydda både genomförandet av valen och förtroendet för genomförandet av valen har genomsyrat arbetet. Bland annat anlätades väktare under den slutliga rösträkningen, en plan för alternativ lokal togs fram och en ny rutin för transporter av röster från valnämnder till Länsstyrelsen följdes. Den slutliga rösträkningen skedde i Länsstyrelsens ordinarie lokaler. Samtliga rösträknare säkerhetsklassades. Proaktiva kommunikationsinsatser gjordes för att

förebygga spridandet av felaktig information som skulle kunna skada förtroendet för valsystemet. Vår bedömning är att de samlade insatserna kring valsäkerhet gjorde att rösträkningen kunde genomföras på ett säkert sätt.

Det gjordes en översyn av befintliga rutiner och skapande av nya gav en tydlig struktur för arbetet med frågorna i valet. Länsstyrelsen tog också under rösträkningen emot flera studiebesök från skolor och allmänhet. Detta ledde till en öppenhet och transparens i rösträkningens genomförande.

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen har löpande arbetat med trafikföreskrifter under året. De ärenden som handlagts har initierats av privatpersoner eller myndigheter. Länsstyrelsen har även arbetat med tillfälliga lokala trafikföreskrifter i samband med tävling och uppvisning på väg.

Vilt- och rovdjursförvaltning

Viltförvaltningsdelegationen – en viktig aktör för lokal förankring

Under 2022 har Viltförvaltningsdelegationen (VFD) haft fyra sammanträden. Inför varje möte träffas ett arbetsutskott som består av Länsstyrelsens vilthandläggare och ledamöter från aktörer inom naturvård, jakt och viltvård, ägare/brukare av jordbruksmark, skogsnäringen samt lokalt näringsliv och turism. VFD är en viktig aktör för att få en lokal förankring i de beslut som tas kopplat till vilt- och rovdjursförvaltningen. Inom VFD fördes diskussioner inför Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter varg och lodjur. Delegationen har också en viktig roll i att besluta om övergripande riktlinjer och förvaltningsplaner för förvaltningen av älg, kronhjort, vildsvin, stora rovdjur, älgvårdsfonden och viltskademedel. Samtliga övergripande riktlinjer och förvaltningsplaner har uppdaterats under de senaste tre åren, vilket bör resultera i en mer enhetlig förvaltning av dessa arter, mindre andel skador orsakade av klövvilt och klövviltstammar av god kvalitet.

Utbildning och ökad samverkan leder till effektivare förvaltning

Länsstyrelsen har under 2022 fortsatt digitaliseringen av viltvårdsområden och nu återstår endast ett område att digitalisera. Under året har Länsstyrelsen sammankallat representanterna för länets kronhjortsskötselområden för att diskutera skydds jakt. På mötet deltog även Naturvårdsverket. Vi har även skickat ut informationsbrev till både kronhjorts- och älgskötselområden, för att utbilda och öka samverkan med syfte att få en effektivare förvaltning av dessa arter, samt deltagit på älgförvaltningsgruppernas samrådsmöten. Dessa träffar och brev innebär också en effektivare handläggning av ärendena vid Länsstyrelsen, genom att alla representanter får genomgång av hur alla steg som hör till kronhjorts- och älgförvaltningen fungerar.

Utbetalning av medel via viltskademedel är ett viktigt verktyg för att dels kompensera markägare för skador från fredat vilt, dels kompensera djurhållare för arbete med röjning under rovdjursavvisande stängsel, dels förebygga viltskador genom att till exempel ge bidrag till skyddsvästar till hundar och dels förebygga skador av stora betande fåglar. Under 2022 har 20 djurhållare fått stöd för röjning, och effekten av detta innebär väl fungerande stängsel som minskar risken för rovdjursangrepp på tamdjur. Ersättningarna har betalats ut med stöd av förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador. Ersättningen förväntas även ge ökad tolerans för stora rovdjur, eftersom det extra arbetet som röjning under stängsel innebär ersätts med statliga medel. Viltskademedel har även betalats ut för skador orsakade av svanar, gäss och tranor. I förebyggande syfte har Länsstyrelsen gett rådgivning och satt ut skrämmer för att minska betesskador på grödor orsakade av stora betande fåglar på 19 gårdar.

Länsstyrelsen betalar också ut bidrag till hundvästar som skydd mot rovdjursangrepp vid främst jakt. Jägare kan även låna hundvästar gratis under ett år, för att testa om skyddsväst passar hunden. Utlåning och bidrag till skyddsvästar ökade under 2022 och totalt lånades 9 västar ut och bidrag gavs till 54 hundägare. Eftersom antalet angrepp på hundar som har skyddsväst är mycket lågt i Sverige som helhet, är det svårt att utvärdera

effekten av detta. Men det är sannolikt att en skyddsväst på hund minskar risken för allvarlig skada vid ett angrepp.

Trots att länet har hög täthet av både lodjur och varg skedde få angrepp under 2022. Under året har det konstaterats ett angrepp av lodjur på tamdjur, där totalt ett får dödades, och två angrepp av varg, där fyra får och en hund dödades. Länsstyrelsen besöker alla misstänkta angrepp och kan konstatera att det i många fall inte är ett rovdjur som orsakat skada. Vid dessa besök har Länsstyrelsen stor hjälp av besiktningshunden som tydligt visar om det är ett rovdjur som har varit på platsen och söker efter DNA.

Licensjakt efter varg och lodjur genomfördes under 2022 och totalt fälldes 12 vargar i två revir som sträckte sig in i tre län, Västmanland, Dalarna och Örebro. Under licensjakten efter lodjur fälldes tre i Västmanlands län. Inför licensjakten efter varg 2023 genomfördes informationsträffar med berörda jägare, som på så vis fick tydligt information om villkoren som gäller och alla berörda fick möjlighet att få svar på de frågor som fanns. Det blev också tydligt vilken roll länsstyrelsen har och vad själva besiktningen av fällda vargar och jakttillsynen innebär. Vi upplever att dialogen är mycket värdefull och uppskattad, vilket också leder till ett effektivare arbete vid själva besiktningen och en ökad dialog med jägarna under själva jakten. Jägarna har en tät dialog med Länsstyrelsen om och var de jagar samt lämnar löpande rapporter om observationer av vargar, vilket leder till en kontrollerad jakt.

Rovdjursförvaltningen följer ett tydligt årshjul, där de huvudsakliga arbetsuppgifterna är inventering, förebyggande åtgärder samt information och utbildning till allmänhet, enskilda och organisationer om rovdjursfrågor. Rovdjursfrågorna är återkommande diskussionsämnen på Viltförvaltningsdelegationens (VFD) möten. Här har deltagande ledamöter en viktig roll och är en betydelsefull länk tillbaka till de intressen som de representerar. Länsstyrelsen har därmed haft möjlighet att lämna tydlig och kvalitetssäkrad information till VFD och till allmänheten om antalet föryngringar av varg och lodjur, men också var i länet reviren finns för respektive art. Informationen är viktig i dialogen med olika aktörer, för att öka acceptansen för stora rovdjur. Inventeringsresultatet är även ett viktigt beslutsunderlag inför att Länsstyrelsen fattar beslut om licensjakter.

Länsstyrelsen samverkar med Länsstyrelsen i Uppsala län om beredskap vid rovdjursangrepp på tamdjur och hundar. Effekten av den beredskapen är att djurhållare enkelt når besiktningspersonal även under helger och kvällar, vilket leder till att besiktningarna kan ske snabbt efter misstänkt angrepp samt att brukare får snabba och tydliga åtgärdsförslag för att förhindra fortsatta angrepp.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att Länsstyrelsen genomfört årets verksamhet med ett gott resultat. Här följer några motiveringar till bedömningen.

Allmänna val och trafikföreskrifter

Länsstyrelsens uppdrag inom allmänna val genomfördes med ett utmärkt resultat. Inför valet genomförde Länsstyrelsen utbildningsinsatser för kommuner och partier. Utöver den planering som Valmyndigheten fastställt, gjorde Länsstyrelsen extra insatser för att säkerställa valets genomförande. Exempelvis samverkade Länsstyrelsen med länets kommuner en gång per månad inför valet från januari till augusti och genomförde särskilda utbildningar med partierna. Fokuset på säkerhetsskydd medförde att rösträkningen genomfördes på ett tryggt och rättssäkert sätt. Resultatet för riksdagsvalet rapporterades till Valmyndigheten inom uppsatt tid.

Inom trafikföreskrifter har myndigheten haft en väl fungerande verksamhet där arbetet bedrivs i enlighet med regeringens mål och inriktning. Länsstyrelsen har avgjort de ärenden om tävlingar på väg som kommit in i god tid innan tävlingsdagen, för att möjliggöra tidig planering för arrangörer och andra berörda myndigheter.

Viltförvaltning

Inom viltförvaltningen har Länsstyrelsen haft en väl fungerande verksamhet, där arbetet bedrivs enligt regeringens mål och inriktning. Arbetet i Viltförvaltningsdelegationen präglas av god dialog och är ett forum för diskussioner och ökat samarbete för regional viltförvaltning. Delegationen har uppdaterat de övergripande riktlinjerna för viltförvaltningen. Länsstyrelsen har haft omfattande dialog och utbildningar för representanter för kronhjortskötselområdena och för älgförvaltningsgrupperna, för att få en effektivare administration för både Länsstyrelsen samt representanterna för skötselområdena och förvaltningsområdena. Länsstyrelsen har ett väl inarbetat arbete med att förebygga skador orsakade av fredat vilt, där Länsstyrelsen bland annat lånar ut skyddsvästar för hundar och ger bidrag för att förebygga skador av rovdjur och betande fåglar som gäss, svanar och tranor. Länsstyrelsen arbetar även intensivt med att sätta ut skrämsel, för att förebygga skador av fredade betande fåglar. Markägare som trots detta får skador har fått sina grödskador besiktade och ersättning har betalats ut.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den *nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	8,1	7,8	7,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,1	7,2	6,1
Antal årsarbetskrafter män	1,0	0,6	1,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 427	1 430	1 362
Antal beslutade ärenden	1 423	1 433	1 325
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	10 211	9 595	9 778
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,44	1,05	0,70
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10	10,2	10	5,3
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100	70	75	83

1) Register, Jordbruksverket.

2) Register, Länsstyrelsen.

Verksamhetskostnader

På grund av tjänstledigheter har resurserna påverkats eftersom djurskyddskontrollen har saknat 0,5 årsarbetskrafter och primärproduktionskontrollen 0,25 årsarbetskrafter sett över året.

Resultatredovisning

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan

Nedan redovisas måluppfyllelsen för de operativa målen i Sveriges kontrollplan för livsmedelskedjan.

För att öka överskådligheten redovisas de operativa målen, och i vilken utsträckning målen har nåtts, i en tabell. Som framgår av redovisningen har vi nått alla mål utom de operativa målen för kontroll av animaliska biprodukter och livsmedel. Det finns få kända objekt i länet för animaliska biprodukter, vilket medför att kontroll inte utförs varje år. Vi har inte tagit fram någon kontrollplan för animaliska biprodukter för 2022, eftersom vi inväntar den vägledning som Jordbruksverket ska ta fram.

Målet att utföra alla tilldelade kontroller av livsmedel i primärproduktionen enligt den nationella kontrollplanen har inte uppnåtts på grund av personalförändringar som lett till att vi saknat 0,25 årsarbetskrafter till livsmedelskontrollen. De kontroller som vi utfört visar att lagstiftningen följs.

Kontroll av livsmedel i primärproduktionen

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan	Bedömning
Operativt mål: Kontroll enligt den nationella kontrollplanen	Målet är inte uppfyllt. Målet att utföra 100 procent av de nationellt tilldelade kontrollerna uppnåddes inte. Totalt utfördes 18 av de 26 tilldelade kontrollerna, vilket motsvarar 70 procent. Förutom de tilldelade kontrollerna har 3 kontroller som fick skjutas fram från föregående år utförts. De kontroller som utförts har visat på god efterlevnad av lagstiftningen med få avvikelser.
Operativt mål 2020–2022, Mål 20: Mykotoxin vid spannmålstorkning och lagring – kemiska risker	Målet bedöms vara uppfyllt. Vi har vid alla spannmålskontroller haft fokus på att verifiera att verksamheterna har kunskap om och vidtar åtgärder för att förhindra och minska mykotoxinbildning vid spannmålstorkning. För att uppfylla det operativa målet och få ett bättre underlag för att kunna göra ett riskbaserat uttag för kontroll av spannmål, har ett arbete gjorts under 2022. Vi har inventerat och identifierat de spannmålsproducenter i primärproduktionsregistret som torkar och lagrar spannmål. Inför 2022 fanns den riskfaktorn registrerad för 5 procent av totalt cirka 650 spannmålsproducenter. Efter inventeringen har andelen ökat till 50 procent.

Kontroll av foder i primärproduktionen

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan	Bedömning
2022–2025 Operativt mål 1 Foder: Verktyg och förutsättningar för riskbaserad kontroll	Målet bedöms vara uppfyllt. Vi deltar regelbundet i samverkan med närliggande län genom månatliga avstämningsmöten, där erfarenheter och diskussioner om bedömningar av avvikelser diskuteras samt där information från den nationella referensgruppen kan delas. Planer för gemensamma studiebesök finns, men har inte hunnits med under 2022. Samverkan bidrar till samsyn och likartade bedömningar vid kontroll. Interna samkontroller har utförts vid flera tillfällen.
2022-2025 Operativt mål 2 Foder: Verksamhetsutövarna har de grundläggande kunskaper som krävs för att följa lagstiftningen	Målet bedöms vara uppfyllt. Vid de operativa kontrollerna förs samtal om grundläggande krav samt om verksamhetens risker och faror och hur de hanteras. Vid behov ges information om regler och krav samt stöd till kunskapsinhämtning både genom utskick till enskilda verksamheter i samband med kontrollen och genom större gemensamma utskick till verksamhetsutövarna genom artiklar i nyhetsbrev.
Nationell kontrollplan 2022–2023	Målet bedöms vara uppfyllt. Vi gör foderkontroller vid alla kontroller av livsmedel i primärproduktionen där det samtidigt förekommer foderproduktion. Resultatet av kontrollerna har visat få avvikelser. Vi har följt upp att åtgärderna har genomförts om avvikelser noterats.

Kontroll av djurskydd

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan	Bedömning
Operativt mål: Utbildning, likriktning och verifiering	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Vi deltar i nationella nätverk och samordningsmöten för djurskyddskontrollen och använder nationellt framtagna rutiner. Vi deltar i den årliga analys- och effektivitetskonferensen där tillfälle ges att likrikta arbetet. Djurskyddshandläggare deltar i de utbildningar som bedöms relevanta utifrån kompetensbehovet. Bedömningar av brister och åtgärder diskuteras regelbundet på möten.</p> <p>Parallellkontroller har inte utförts under 2022, men vid de flesta kontroller har fler än en handläggare varit medföljande med syftet att öka samsynen.</p>
Operativt mål: Riskbaserad kontroll	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Det nationella målet att kontrollera 10 procent av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur nåddes. Under 2022 har vi utfört 70 kontroller, vilket motsvarar 10,2 procent av alla livsmedelsproducerande djurhållare.</p> <p>Under 2021 medförde EU:s Animal Health Law att fler djurhållare registrerade sig och hamnade i djurskyddskontrollregistret. Vid ingången till 2022 hade Västmanland drygt 1 000 kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur i registret.</p> <p>Jordbruksverket har under 2022 arbetat med att identifiera de objekt som inte ska definieras som livsmedelsproducerande utan som hobbydjur, och som därmed inte ska ingå i uttaget för att kontrollera 10 procent av objekten med livsmedelsproducerande djur. På grund av detta har kontrolluttaget baserats på siffror från föregående år, vilket ger 673 kontrollobjekt.</p> <p>Den planerade kontrollen har varit riskbaserad utifrån den nationella klassificeringen Statistiskt och riskbaserat kontrollurval (SToRK) samt egna erfarenheter.</p>
Operativt mål: Resurseffektivitet och effekt av kontrollen	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Målet enligt den nationella kontrollplanen är att antalet planerade kontroller ska vara minst lika många som antalet anmälningskontroller, det vill säga en kvot på ett eller mer. Vi genomförde under året 122 planerade kontroller och 85 kontroller efter anmälan, vilket innebär en kvot på 1,44.</p> <p>Det finns ett system för att följa upp kontroller med brister, för att verifiera att åtgärder vidtas och att det görs inom rimlig tid så att kontrollen får effekt.</p> <p>Anmälningsärenden prioriteras enligt den nationella rutinen och huvuddelen hanteras administrativt. Andelen fysiska anmälningskontroller utan anmärkning minskade under 2022 från 30 till 28 procent men nådde inte målet på 25 procent. Anledningen bedöms vara svårigheten att bedöma allvarlighetsgraden i de inkomna anmälningarna.</p>
Operativt mål: Djurhållare	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Våra handläggare fortbildas regelbundet i metoden motiverande samtal, för att öka djurhållarens kunskap och förståelse för lagstiftningen motivera dem att bli delaktiga i åtgärdsarbetet.</p> <p>För att bidra till ökad kunskap och underlätta för djurhållare att göra rätt görs regelbundet informationsinsatser på webben och informationsmaterial tas ofta med ut vid kontroll eller skickas ut med kontrollrapporten.</p> <p>Samverkan sker med LRF genom regelbundna träffar, där vi kan få återkoppling på vad som upplevs som aktuella problem och hur vi kan bidra.</p>
Operativt mål: Service	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Hundra procent av de ansökningar om tillstånd för djurhållning som kommit in har handlagts inom 90 dagar från komplett ansökan.</p> <p>Hundra procent av de ansökningar om förprovning som kommit in har handlagts inom 56 dagar från komplett ansökan.</p>

Kontroll av animaliska biprodukter

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan	Bedömning
2022–2025 Operativt mål 1 animaliska biprodukter: Riskbaserad kontroll och åtgärd vid avvikelse	Målet bedöms inte vara uppfyllt. Under 2022 har vi inte utfört någon kontroll av animaliska biprodukter. Det finns få kända objekt i länet, vilket innebär att kontroll inte utförs varje år. I det operativa målet ingår att ta fram en kontrollplan och det har inte gjorts för 2022, eftersom vi inväntar den vägledning för kontrollplan inom området som Jordbruksverket ska ta fram.
2022–2025 Operativt mål 2 animaliska biprodukter: Verktyg och förutsättningar för en riskbaserad kontroll	Målet bedöms inte vara uppfyllt. Vi har inte ett komplett register över alla objekt. Det beror till stor del på att det nationella registret som Jordbruksverket ansvarar för inte är uppdaterat.

Kontroll av djurhälsa

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan	Bedömning
2022–2025 Operativt mål djurhälsa Kontrollen är anpassad till den nya lagstiftningen, där kontrollmyndigheternas kontrolluppdrag är tydliggjort och kontrollmyndigheterna har grundläggande verktyg och förutsättningar att genomföra riskbaserad kontroll.	Målet bedöms vara uppfyllt. Vi har deltagit i kompetenshöjande aktiviteter och genomfört de kontroller som planerats inom området.

Kontroll av veterinärmedicinska preparat och restsubstanser

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan	Bedömning
Operativt mål: Mikrobiologiska risker – sprida kunskap om antibiotikaresistens	Målet bedöms vara uppfyllt. Målet har uppfyllts framför allt genom att uppmärksamma antibiotikaresistensfrågan vid kontroller av djurhälsopersonal, diskussioner vid kontroll av läkemedel på gård, hygienkontroller samt till allmänheten på vår webbplats och via nyhetsbrev.
Operativt mål: Läkemedel ska användas med återhållsamhet och bara då det finns behov av det	Målet bedöms vara uppfyllt. Målet hänger ihop med ovanstående mål om mikrobiologiska risker och antibiotikaresistens och de tas upp vid samma tillfällen. Kontroller av djurhälsopersonal sker både administrativt och fysiskt. Kontroller av läkemedel på gård är fysiska för att kunna verifiera användning och hantering av läkemedel och upptäcka oegentligheter. Samtidigt utförs kontroll av hygien som är nära kopplad till frågan om läkemedel och resistens.
Operativt mål: Skapa bättre förutsättningar för effektiv kontroll av användning av läkemedel	Målet bedöms vara uppfyllt. Vi kontrollerar allmänna hygienregler i samband med kontroll av läkemedel på gård. Inga avvikelser har noterats vid kontroller.

Tillsynslagen och verkställighet

Länsstyrelsen ansvarar för handläggning av ärenden enligt lagen (SFS 2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, den så kallade tillsynslagen, verkställande av omhändertaganden enligt tillsynslagen och enligt djurskyddslagen (SFS 2018:1192). För vår del har antalet anmälningar enligt tillsynslagen minskat med 33 procent sedan 2021. Nedlagd tid för verkställighet har ökat trots att antalet verkställighetsärenden minskat från 46 till 44 under 2022. Orsaken till det är ett större omhändertagande av lantbruksdjur, där verkställigheten tog mycket tid i anspråk. Vi bedömer att arbetet med tillsynslagen och verkställigheterna fungerar bra och att en bidragande faktor till det är att personalen har god kompetens inom områdena.

Stöd till den lokala livsmedelskontrollen

Länsstyrelserna har fram till 2022 genomfört revisioner av kommunernas livsmedelskontroll baserat på en överenskommelse med Livsmedelsverket. Eftersom länsstyrelserna inte haft ett formellt mandat för det arbetet har nationella revisionsgruppen lyft frågan till Näringsdepartementet tillsammans med frågan om finansiering av revisionerna. Under 2022 pausades länsstyrelsernas arbete med revisioner helt eftersom departementens utredning inte färdigställts. Samtliga kommuner i länet har fått information om det rådande läget.

Två länsträffar för länets livsmedelsinspektörer har anordnats. En av träffarna hölls fysiskt för första gången på tre år, vilket var uppskattat. Det är ett viktigt tillfälle för att dela information och erfarenheter framför allt för de inspektörer som arbetar i mindre kommuner och inte har någon kollega eller få kollegor. Vid träffarna deltar förutom livsmedelsinspektörer från länets kommuner även representanter för Smittskyddet vid Region Västmanland och Livsmedelsverket.

Allmänna veterinära frågor

Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Vi följer fortlöpande sjukdomsläget i länet främst genom att följa rapporteringen från Statens veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket. Vi har vid flera tillfällen under året informerat om aktuella sjukdomar i nyhetsbrev till lantbrukare och praktiserande veterinärer.

Under 2022 förekom inga utbrott av epizootier.

Zoonoser

Det salmonellautbrott som konstaterades i en större svinbesättning 2021 avtog under våren. Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för smittskyddsutredning samt beslut om bekämpning och sanering.

Länsstyrelsen stödjer arbetet vid behov främst med information till berörda aktörer. Ett trettiotal fall av salmonella på katt har rapporterats i länet under 2022.

Resultatbedömning

Vår samlade bedömning är att vårt arbete inom livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor i stort är gott, eftersom vi nått målen i den nationella kontrollplanen. Dock finns ett utvecklingsbehov inom områdena livsmedelskontroll och animaliska biprodukter. Inom dessa verksamheter har målen inte uppfyllts helt, eftersom det har utförts färre kontroller än planerat. Däremot har omfattningen av de enskilda kontroller som utförts inte förändrats.

Arbetet inom livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor bidrar till produktion av säkra livsmedel, en god djurhälsa, att ett gott djurskydd upprätthålls samt att läkemedel används och hanteras säkert och återhållsamt. Under 2022 har de fysiska kontrollerna åter kunnat utföras enligt ordinarie rutiner, vilket är positivt.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsinsatser i länet.
- bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av covid-19-pandemin.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Regional tillväxt

Arbetet med länets regionala tillväxt är samlat i länets regionala tillväxtstrategi (RUS) med visionen ”Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling”. Strategin är styrande för Region Västmanlands verksamhet, vägledande för länets kommuner och Länsstyrelsen samt inspirerande för företag, lärosäten, folkhögskolor, kulturinstitutioner och civilsamhället. Strategin har arbetats fram i nära dialog med kommuner, Länsstyrelsen, företrädare för näringslivet, kulturlivet, utbildningsanordnare och civilsamhället.

Agenda 2030 bildar ram för den regionala utvecklingsstrategin. Genom att utgå från och bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, tillsammans med den digitala omställningen, ska visionen nås. Arbetet är fokuserat på tre målområden som alla bidrar till en hållbar utveckling:

- Ett välmående Västmanland
- Ett tillgängligt Västmanland
- Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt.

Målområdena är valda utifrån de utmaningar som identifierats och de prioriteringar som gjorts i samverkan med länets aktörer. Till varje målområde har det identifierats delmål. Ur delmålen har även prioriterade delmål för Västmanlands län utpekats som extra angelägna att fokusera på.

Fysisk planering av infrastruktur

I den fysiska planeringen arbetar Länsstyrelsen framför allt genom att svara på remisser och ärenden från andra organisationer. Länsstyrelsen är beslutande myndighet i vissa delar av processen när det gäller framtagande av väg- och järnvägsplaner. Länsstyrelsen beslutar i frågan om betydande miljöpåverkan och har även till uppgift att godkänna miljökonsekvensbeskrivningen. Ett fastställande av väg- och järnvägsplaner ska även tillstyrkas av Länsstyrelsen. I andra delar av infrastrukturområdet, till exempel den nationella och regionala transportplanen, är Länsstyrelsen rådgivande remissinstans och tillhandahåller statligt planeringsunderlag.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	0,9	0,8	0,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,2	0,2	0,2
Antal årsarbetskrafter män	0,7	0,7	0,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	30	40	44
Antal beslutade ärenden	36	37	33
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	1 618	1 200	962
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	427	5 375	5 244

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Verksamhetskostnader

Ökningen av verksamhetskostnaderna hänger samman med resurssamverkan mellan länsstyrelserna för de gemensamma förvaltnings- och utvecklingsportföljerna.

Lämnade bidrag

Summan av lämnade bidrag är förändrad 2022–2021. Det beror på att det bidrag som har betalats ut till Region Västmanland för uppdraget regionalt utvecklingsansvar från och med 2022 inte längre betalas ut av Länsstyrelsen.

Resultatredovisning

Regionala utvecklingsstrategin (RUS)

Länsstyrelsen deltar och bidrar till genomförandet av länets regionala utvecklingsstrategi (RUS): ”Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling”. Vi bidrar till genomförandet genom de uppdrag vi har och det arbete vi utför dagligen. Det främsta bidraget är den kompletterande kompetens vi besitter på vår myndighet, som stärker utvecklingen för hela länets viktiga områden i den regionala utvecklingsstrategin.

Region Västmanland har även påbörjat arbetet med en revidering av den befintliga utvecklingsstrategin. Arbetet benämns ”Kraftsamling Västmanland”. Vid uppföljningen av RUS har det framkommit att det är viktigt att stärka måluppfyllelsen av målet ”Upplevd hälsa”. Med högre måluppfyllelse för hälsomålet, har antagandet gjorts att det skapar förutsättningar för större effekt på andra målområden. Därav gäller kraftsamlingen folkhälsa utifrån samhällsperspektivet. Inom ramen för kraftsamlingen deltar vi i utvecklingsarbetet med vår kompetens. Konkret har det bildats en länsstyrelseintern tvärsektorieell arbetsgrupp som består av kompetenser som efterfrågas för detta arbete. Kompetenser inom arbetsgruppen har varit folkhälsa (sammankallande), klimat, landsbygdsutveckling inklusive livsmedelsförsörjning, jämställdhet, miljö, naturvård, samhällsplanering och kulturmiljö. Utvecklingsarbetet pågår inom samtliga tre målområden för RUS: ett välmående, tillgängligt respektive nyskapande Västmanland. Länsstyrelsen har deltagit i tre workshoppar inom respektive målområden tillsammans med övriga länsaktörer för dessa grupperingar. Det övergripande syftet för workshopparna har varit hur respektive målområde kan bidra till kraftsamlingen för ett livskraftigt Västmanland. Den här processen kommer pågå fram till beslut av reviderad RUS. Den långsiktiga effekten av arbetet med RUS är att bidra till ett livskraftigare Västmanland.

Samarbete om destinationsutveckling av Hjälmarens

Länsstyrelsen Västmanland har deltagit i det gemensamma utvecklingsarbetet att ta fram en strategi för Hjälmarens utveckling. Syftet med arbetet är att se Hjälmarens som en resurs i stället för en gräns, vilket är avgörande för att utveckling ska kunna ske. Denna strategi har tagits fram gemensamt av Arboga kommun, Eskilstuna kommun, Katrineholms kommun, Vingåkers kommun, Örebro kommun, Region Sörmland, Region Västmanland, Region Örebro län, Länsstyrelsen Södermanlands län, Länsstyrelsen Västmanlands län, Länsstyrelsen Örebro län, Destination Eskilstuna AB, Stua (Sörmlands turismutvecklingsbolag), Plus Katrineholm och Örebrokompaniet. Det är Örebro kommun som har varit projektägare och hållit ihop processen med att ta fram strategin.

Hjälmarens är Sveriges fjärde största sjö och sträcker sig genom tre län och fem kommuner. Sjön skapar förutsättningar för näringslivsutveckling, landsbygdsutveckling och friluftsliv i samtliga kommuner och regioner som ligger runt sjön. Den utgör resurs för besöksnäring, både för upplevelser kopplade direkt till sjön och området kring sjön. Trots Hjälmarens stora potential bedöms det inte nyttjas till fullo. Det beror bland annat på att Hjälmarens inte uppfattas som ett funktionellt område och något att samlas kring, utan snarare som något perifert och som en gräns.

En viktig del i denna strategi är att stärka samverkan mellan samtliga organisationer. I strategin bedöms detta bäst kunna hanteras genom en gemensam samordningsfunktion. Exakt hur denna funktion ska organiseras bestäms inte i strategin. Strategin bedömer dock att samordningsfunktionen är nödvändig för att det långsiktiga strategiska arbetet ska ge god effekt. På detta sätt är samordningsfunktionen en förutsättning för att strategin ska kunna genomföras.

Nytt regionalt serviceprogram för Västmanland

Region Västmanland arbetar med att ta fram ett nytt regionalt serviceprogram. Programmet beräknas beslutas under mars 2023. Syftet med programmet är att främja tillgången till service för människor och företag på landsbygden, i synnerhet där servicen annars är låg. Region Västmanland ansvarar för att ta fram programmet i samarbete med Länsstyrelsen Västmanland.

Programmet ska bidra till att skapa förutsättningar för människor och företag att vistas, verka och växa i alla delar av landet och leder mot målet om levande landsbygd.

Tillgång till service är en grundförutsättning för tillväxt och välbefinnande i samhället, såväl i staden som på landsbygden. Ett mål i länets RUS är att Västmanland 2030 har levande landsbygd med tillgång till kommersiell service. Länsstyrelsens uppdrag med grundläggande betaltjänster stämmer väl in i programmets målsättningar.

Programmet kommer att gälla 2022–2030. Störst utmaning är den kommersiella servicen som tillhandahålls av dagligvarubutiker. Med utgångspunkt i serviceprogrammet kan även insatser som samverkan och kunskapsstöd som främjar hållbar utveckling av service beviljas. Länsstyrelsen bidrar med insatser som betaltjänst, stöd och kompetensutveckling som bidrar till service på landsbygden.

Hållbar utveckling – projektet Omställning Västmanland

Region Västmanland har under några år arbetat med projektmedel från Tillväxtverket med att integrera hållbar utveckling i det regionala tillväxtarbetet. Länsstyrelsen har deltagit i styrgrupp och i referensgrupp. Länsstyrelsen bidrar med att driva på utvecklingen för ett grönare Västmanland, till exempel med bidrag till investeringar i energiomställningen för förnybara energikällor. Vi driver projekt i klimatarbete för en hållbar utveckling. Landsbygden står för en stor del av energiförsörjning, råvaror och livsmedelsförsörjning och bidrar till innovativa lösningar på framtidens utmaningar. Utvecklingen av framtidens teknik, material och andra produkter från jord- och skogsbruk är en viktig del i att skapa en cirkulär, biobaserad och fossilfri

ekonomi. Målet är att länet har en god beredskap för att under längre tid tillfredsställa grundläggande behov i nödvändig omfattning 2030. Arbetet i projektet har delats upp i fyra insatsområden:

1. **Regional plattform för omställning i Västmanland** – utgångspunkten har varit näringslivets behov av stöd för att kunna ställa om till att arbeta ännu tydligare mot en hållbar utveckling. Genom forum för samtal och lärande samlar och sprids kunskap, goda exempel och verktyg som är användbara i omställningen.
2. **Hållbarhetssäkring av ny regional näringslivsstrategi** – Region Västmanlands näringslivsstrategi, Affärsplan Västmanland, har via projektet hållbarhetssäkrats, så att hållbarhet finns med som en röd tråd i styrning och insatser.
3. **Hållbarhetssäkring av finansiering** – en hållbarhetssäkring av regionens finansiering, dvs. företagsstöd, projektmedel, kommersiell service inklusive EU:s sammanhållningspolitik inom Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) har genomförts.
4. **Övergripande omställningsarbete och test av metoder och verktyg för hållbar utveckling** – i samverkan med Tillväxtverket, andra regioner och aktörer skapas synergier, utbyts erfarenheter och genomförs test av verktyg och metoder i projektets olika delar.

Affärsplan Västmanland och Ledarforum

Under året har Region Västmanland beslutat om *Affärsplan Västmanland 2030*, som är länets plan för näringslivsutveckling, tillväxt och smart specialisering från 2022 till 2030. Affärsplanen utgår från länets RUS. Regionen har en samordnande roll för genomförandet av planen. Utifrån respektive aktörs ansvar och uppgifter sker aktiviteter kopplade till Affärsplanens prioriteringar med hjälp av olika aktivitetsplaner, projektbeskrivningar och aktörers verksamhetsplaner. Affärsplanen har fyra målområden: ökad innovationsförmåga och förnyelsetakt, breddat näringsliv och ökad sysselsättning, stärkt konkurrenskraft med höjd produktivitet och smart specialisering samt ledarskap kring globala utmaningar, med tillhörande delmål och prioriteringar. Liksom den regionala utvecklingsstrategin har affärsplanen hållbarhet och digitalisering som gemensamma utgångspunkter.

Länsstyrelsens bidrag till tillväxt är att besluta och handlägga stöd till jordbruket och landsbygdsföretag i enlighet med mål och uppdrag från EU:s jordbrukspolitik och Landsbygdsprogrammet 2014–2022. Vi har även beslutat och handlagt stöd till fisket i enlighet med mål och uppdrag från EU:s Havs-, fiske- och vattenbruksprogram 2014–2020. Läs mer i kapitel 20 *Areella näringar*. I övrigt bidrar Länsstyrelsen med kunskap och förutsättningar för företagande inom fiske-, landsbygds- och jordbruksföretag med syftet att stärka länets konkurrenskraft och utvecklingsförutsättningar. Samverkan på flera nivåer och över olika sektorer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av planen. Det krävs många kontaktytor på såväl politisk nivå som tjänstemannanivå. Ett konkret forum för samverkan är Ledarforum för Affärsplan Västmanland. I Ledarforum ingår de näringslivsfrämjande aktörerna i Västmanland.

Strukturfondspartnerskapet Östra Mellansverige (ÖMS)

Strukturfondspartnerskapen i respektive programområde har till uppgift att prioritera bland godkända ansökningar till de regionala strukturfondsprogrammen samt till det nationella socialfondsprogrammet. Länsstyrelserna inom området har varit representerade från Västmanland, Örebro och Uppsala, och samtliga länsstyrelser inom ÖMS medverkar därmed inte. Programperioden för detta partnerskap är snart slut och nomineringar av nya ledamöter sker nu till nästa programperiod från länsstyrelserna i området.

Fördela bidrag och stöd för strategiska insatser i länet

År 2022 var det sista året som Länsstyrelsen kunde bidra med de regionala tillväxtmedlen för att stödja strategiska insatser. Framöver blir det avsevärt svårare att vara en attraktiv samarbetspartner finansiellt sett för strategiska insatser. De projekt som fått bidrag 2022 är ”Energiumställning i åkerier och bussbolag” och ”Svartådalens friluftsområde”. Det är slututbetalningar för projekt som beviljats under tidigare år.

Fysisk planering av infrastruktur

Under 2022 har Länsstyrelsen yttrat sig över både den nationella och den regionala transportplanen. Andra ärenden som har handlagts under året är bland annat vägplan för korsningsåtgärder på väg 56, Kvicksund till Västjädra, och vägplan för anläggning av gång- och cykelväg längs med väg 70, Kumla kyrkby till Sala. Genom handläggning av denna typ av ärenden bidrar Länsstyrelsen till en bättre och mer välfungerande infrastruktur i länet med högre trafiksäkerhet.

Länsstyrelsen samverkar om länets bredbandsutveckling tillsammans med regionala bredbandskoordinatorer vid Region Västmanland och bredbandsansvariga inom länets kommuner. Länsstyrelsen deltar i möten med andra regioner och myndigheter som Jordbruksverket och Post- och telestyrelsen anordnar. Mötena syftar till gemensamt kunskapsutbyte och dialog som sammantaget bidrar till en ökad samsyn om behoven av bredband ute i länet.

Samarbete med Region Västmanland

Under 2022 har Länsstyrelsen inlett ett tätare samarbete med Region Västmanland i form av avstämningsmöten om infrastrukturärenden. Syftet med mötena är att informera varandra om vad som är på gång, samordna våra remissvar och att hitta gemensamma nämnare i pågående ärenden.

I arbetet med revideringen av RUS som leds av Region Västmanland har samarbetet med Länsstyrelsen utvecklats i hög grad. Kompetens från flera aktörer används på ett smart sätt, vilket på sikt leder till ett mer robust och hållbart Västmanland. Det ger dessutom kreativ energi och handlingskraft till länets utvecklingsarbete på ett positivt sätt.

Resultatbedömning

Hållbar regional tillväxt

Den samlade bedömningen av resultatet inom området hållbar regional tillväxt är gott. Länsstyrelsens skulle, med lite mer resurser inom området, i större utsträckning kunna bidra till länets hållbara tillväxt. I realiteten finns från 2023 ingen finansiering för att bidra inom detta verksamhetsområde. Möjlighet att medfinansiera projekt som bidrar till omställning av hållbar tillväxt skulle gynna utvecklingen i länet inom miljö, klimat och energi. Framöver blir det avsevärt svårare att vara en attraktiv samarbetspartner finansiellt sett, för både kortsiktiga och långsiktiga insatser för länets hållbara utveckling.

Infrastruktur

Den samlade bedömningen av resultatet inom området infrastruktur är gott. Länsstyrelsen har genomfört sina uppdrag inom infrastrukturplaneringen enligt de krav som ställs i gällande lagstiftning.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor)
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom flera områden.
- Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, t.ex. gör vi varje år en regional bostadsmarknadsanalys.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteriverksamhet* är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	8,3	7,3	8,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	4,2	3,5	3,9
Antal årsarbetskrafter män	4,1	3,8	4,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	540	725	1 294
Antal beslutade ärenden	625	771	1 290
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 900	19 420	12 747
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehanteringssystem Platina och Boverket.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal påbörjade bostäder (st.)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	³⁾	⁴⁾	1 500	1 469
Antal färdigställda bostäder (ST)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	³⁾	⁴⁾	1 140	1 312
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus: andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75	57	67	93
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus: andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90	86	67	100

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

4) Siffror är inte tillgängliga. Statistik för helåret 2022 publiceras maj 2023.

Årsarbetskrafter

Årsarbetskrafterna under 2022 har ökat. Det beror bland annat på att vakanta tjänster blivit tillsatta.

Antal ärenden

Inom verksamhetsområdet Hållbar samhällsplanering och boende har antalet ärenden, både inkomna och beslutade, minskat jämfört med 2021, vilket framför allt avser fastighetsbildning, bostadsstödsärenden och frågor om markanvändning. Antalet detaljplaneärenden är desamma som 2021, men många av dem är stora och komplexa.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna har minskat. Det beror på lägre kostnader i det länsstyrelsegemensamma arbetet inom förvaltnings- och utvecklingsportföljerna.

Resultatredovisning

Fysiska planer

Under 2022 har verksamheten periodvis, liksom tidigare år, varit ansträngd på grund av vakanta tjänster. Kommunernas detaljplaner fortsätter att vara omfattande och mycket komplexa, och deras arbete med förtätningar inom centralorterna fortsätter. Detta resulterar i detaljplaner där många olika sakområden berörs och målkonflikter kan uppstå. Komplexiteten i detaljplanerna gör att det ställer höga krav på samordning och avvägning mellan statliga och allmänna intressen. Handläggningstiden förlängs därmed i vissa ärenden.

Veckovisa plansamrådsmöten genomförs, där handläggare från våra olika sakområden träffas för att diskutera aktuella planer. Syftet med dessa möten är att öka förståelsen för varandras verksamhetsområden och för att kunna klargöra och bereda Länsstyrelsens yttranden till kommunerna. Vid behov kan kommunerna delta på plansamråden för att presentera sina planer. Länsstyrelsen får då tillfälle att ställa frågor och komma med synpunkter. Detta underlättar kommunikation och handläggning i planprocessen. Region Västmanland och Trafikverket får löpande inbjudningar till plansamråden.

Antalet detaljplaner som bedöms ha betydande miljöpåverkan har minskat något sedan tidigare år. Länsstyrelsen fortsätter också att uppmuntra kommunerna till dialog och möten mellan olika detaljplaneskeden för att underlätta arbetet och undvika risk för överprövning.

Den ökade komplexiteten i planprojekten och i ärendehanteringens inom hållbar samhällsplanering förutsätter god nationell samverkan för att nå målen inom samhällsplanering och boende.

Projektet PBL-handläggartöd och digital samverkansplattform är en viktig del i länsstyrelsernas arbete för en digital samhällsbyggnadsprocess. Det länsstyrelsegemensamma samhällsbyggnadsnätverket har under det gångna året fortsatt att höja kompetensen bland ansvariga chefer och förberett länen på leveranser från projekten. Dialog och samverkan om digitalisering ökar förutsättningarna för att länsstyrelserna bättre kan möta kraven och förväntningarna på en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess.

Planeringsunderlag

Länsstyrelsen har i uppdrag att tillhandahålla regionala planeringsunderlag som kan användas i den kommunala planeringen med översiktsplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser och riktlinjer för bland annat bostadsförsörjning. Detta samlas i den så kallade Planeringskatalogen. Under 2022 har Planeringskatalogen bland annat använts för att lämna underlag till alla kommuner inför deras arbete med planeringsstrategier för uppföljning av gällande översiktsplaner. Länsstyrelsen har i detta arbete uppdaterat Planeringskatalogen genom en intern process, där varje verksamhetsföreträdare har granskat och kontrollerat innehållet. Detta bidrar till att verka för framtagande av väl underbyggda översiktsplaner för kommunerna.

Nätverk för ökad samverkan om strategiska utvecklingsfrågor

Under året har ett samhällsplaneringsnätverk bildats i länet. Medlemmar i nätverket är Länsstyrelsen, regionen och kommunerna. Syftet med nätverket är att tidigt öka samverkan, förståelsen och stärka kopplingen mellan regionala utvecklingsfrågor, strategisk samhällsplanering och fysisk planering. Nätverket identifierar och hanterar strategisk samhällsplanering på lokal, regional och statlig nivå. Nätverket ska medverka till ökad kunskap och kännedom om de rumsliga frågorna och även främja inomregionalt erfarenhetsutbyte. Ett exempel på det senare är större företagsetableringar i kommunerna och vilka förutsättningar och krav detta medför för planerings- och tillståndsprocesser.

Kunskapshöjande insatser

Vi har genomfört en digital plan- och byggträff riktad till kommunernas handläggare med temat *Kulturmiljö i samhällsplaneringen*. Träffen resulterade i att deltagarna både fick kompetensutveckling inom området och erfarenhetsutbyte. Liknande möten, kommunbesök med mera är mycket uppskattat och nödvändigt. Dessvärre har möjligheten till såväl interna som externa utvecklingsarbeten, som framtagande av arbetsprocesser och kunskapsunderlag samt metodutveckling, varit begränsade på grund av ett stort ärendeflöde och underbemanning. Detta är i längden negativt för effektiviseringsarbetet, kompetensförsörjningen och arbetsmiljön.

Statliga stöd för ökat bostadsbyggande och energistöd

Vi har handlagt inkomna ansökningar för bostadsbyggande enligt plan. Antalet inkomna ansökningar om stöd till hyresbostäder (HYS) och stöd för bostäder till äldre (ÄBO) har ökat under 2022. Detta beror på att det är många som har ansökt om stöd för att göra anpassningar i hyres- eller i bostadsrättsbostäder för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer.

Under 2022 var det sökstopp för stödet till energieffektivisering i flerbostadshus (ENE), men alla ansökningar som kom in under 2021 hanterades under 2022. Tre av de beviljade projekten färdigställdes och betalades ut.

Vår rådgivning, information och handläggning av bostadsstödsärendena bidrar till att med tiden tillgodose behovet av bostäder i länet. Vi har i arbetet med bostadsförsörjning under 2022 uppnått ett gott resultat med att nå ut till aktörer och media. Under året har vi även medverkat vid flera nationella nätverksträffar för bland annat detaljplaner, nätverket för bostadsförsörjning och nätverket för översiktsplaner. Vi deltar även aktivt i nätverken för energi- och bostadsstöden och i genomförandet av arkitekturpolitiken.

Representanter från samhällsbyggnadsnätverket deltar i Boverkets arbete med gestaltad livsmiljö. Nationellt erfarenhetsutbyte ökar kompetens och möjligheter för länen att utveckla arbetet regionalt med arkitektur, form och designpolitik. Detta har bland annat resulterat i kompetenshöjning hos de enskilda handläggarna, utveckling av samarbete och resurssäkring mellan länsstyrelserna samt likartad bedömning och hantering av ärenden.

Tillsyn

Tillsyn i bostadsstödsärenden

Under 2022 framarbetades en riskanalysmodell för att genomföra tillsynsuppdrag. Modellen är framtagen av nätverket inom bostadsstöd, vilket innebär att vid beviljande av statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i 15 år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats.

Länsstyrelsen följer upp och utövar tillsyn över att dessa villkor följs. För att genomföra vårt tillsynsuppdrag följer vi en särskild granskningsmodell som har tagits fram med stöd av den nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Denna modell består av ett antal riskfaktorer, som bland annat utgår från villkoren i förordningarna, som kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs enligt bestämda tidsintervall under hela 15-årsperioden.

Enligt förordningen om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden, förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i 10 år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ansvarar även här för att följa upp att villkoren för stödet följs och även för detta stöd har en särskild granskningsmodell, med samma uppbyggnad som den tidigare modellen tagits fram. Ett antal riskfaktorer, kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs enligt bestämda tidsintervall under hela 10-årsperioden.

Vi har påbörjat arbetet med tillsynsuppdraget utifrån den framtagna modellen under 2022. Vi har granskat alla ärenden inför att under nästkommande år påbörja fördjupad tillsyn med bland annat platsbesök.

Tillsynsvägledning RB-uppdraget Uppföljningen byggnadsnämndernas tillsynsarbete

Länsstyrelsen redovisade till Boverket, med kopia till Finansdepartementet och länets kommuner, goda exempel på byggnadsnämndernas tillsynsplaner. Länsstyrelsen redovisade även hur byggnadsnämnderna har arbetat med att ta fram tillsynsplaner och hur nämnderna arbetar med att följa upp och utvärdera dessa genom en nationell bilaga som har tagits fram av expertgruppen inom tillsynsvägledningsnätverket. Exempel från tre av länets kommuner (Västerås, Surahammar och Köping) har valts ut, och redovisats med en sådan detaljeringsgrad att de kan ge vägledning och vara relevanta för kommuner med olika förutsättningar. Redovisningen kompletterades med en mall för tillsynsplan och en mall för uppföljning och utvärdering av tillsyn för att stödja kommunerna i deras arbete med tillsyn. Arbetet följer enligt tillsynsvägledningsplan 2021–2023, för respektive år.

Bostadsförsörjning

Länsstyrelsen har ett årligt uppdrag att analysera länets bostadsmarknad i en skriftlig rapport. Rapporten ska även innehålla en redovisning av hur kommunerna lever upp till sitt lagstadgade bostadsförsörjningsansvar och hur Länsstyrelsen lever upp till lagkravet om att ge kommunerna råd, information och underlag för planering av bostadsförsörjningen samt verkar för att en mellankommunal samordning ska komma till stånd. 2022 års analys visade att bostadsbyggandet fortsatt ligger på en hög nivå i länet. Sex av länets tio kommuner bedömde att det råder underskott på bostäder, vilket är två färre än föregående år. Kommunernas bedömning är att situationen för personer med funktionsnedsättning och för nyanlända har förbättrats något.

Under 2021 påbörjades byggandet av cirka 1 500 bostäder i Västmanlands län, vilket är i det närmaste lika många som påbörjades 2020 och cirka 400 fler än vad som påbörjades 2019. Länets kommuner bedömer att det kommer att påbörjas ny- eller ombyggnad av drygt 3 500 bostäder de närmaste två åren. Den faktor som flest kommuner, totalt nio, uppger är höga produktionskostnader. Åtta kommuner uppger att brist på detaljplan på attraktiv mark är en begränsande faktor. Fyra kommuner uppger konflikter med statliga intressen som hinder för bostadsbyggande, vilket är en ökning från tidigare år, när endast en kommun ansåg att det fanns konflikter.

Resultatbedömning

Vår samlade bedömning är att det finns utvecklingsbehov inom hela verksamhetsområdet. Inom den fysiska planeringen har insatser genomförts i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

Beslutstakten för handläggning av ärenden inom den fysiska planeringen har uppnåtts i hög grad. Det utåtriktade arbetet med att stödja kommunerna har inte varit möjligt att genomföra i den grad som vore önskvärt. Endast enstaka insatser har genomförts, till exempel en digital plan- och byggträff. Det beror dels på svårigheter att ersättningsrekrytera nödvändig kompetens, dels på en prioritering av att handlägga ärenden.

Den största delen av handläggningen inom fysisk planering har under året bestått av yttranden och beslut över kommunernas detaljplaner. Detaljplanerna har med tiden blivit alltmer komplexa. Konsekvensen av detta är att vi inte har kunnat möta kommunernas behov i full utsträckning, bland annat gällande svarstider för deras prioriterade detaljplaner.

Inom arbetet med stöden till hyresbostäder (HYS) respektive bostäder till äldre (ÄBO) finns utvecklingsbehov. Orsaken är förseningar på grund av personalbrist, vilket har resulterat i att sökanden har berörts negativt av sena beslut.

Arbetet med energieffektiviseringsstöden till flerbostadshus (ENE) bedöms ha genomförts med gott resultat.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna.
- Administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) och målen i den nationella strategin för klimatanpassning.

Målen för klimat- och energipolitiken innebär att Sverige senast 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Energimålet omfattar att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, t.ex. under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Den sammanhållande visionen för klimatarbetet i länet är att skapa ett hållbart samhälle för nuvarande och kommande generationer. Västmanland ska vara en miljö- och klimatförebild 2030. Detta uppnås genom att alla, enskilt och tillsammans, tar ansvar för att genomföra de åtgärder som krävs. Övergripande mål för klimatarbetet i Västmanland för att uppnå visionen handlar om att bidra till att begränsa den globala temperaturökningen till 1,5 grader för att trygga livsbetingelserna.

Länsstyrelsens arbete utgår ifrån de globala hållbarhetsmålen inom Agenda 2030, nationella mål för området och länets klimatstrategi, som beslutades 2019 i bred samverkan inom Västmanlands miljö- och klimatråd som leds av Länsstyrelsen. Klimatstrategin tar sikte på 2045 och ska fungera som en utgångspunkt för alla berörda aktörer och bidra till att föra klimatarbetet framåt, framför allt genom att:

- Vägleda och inspirera berörda aktörer i det direkta klimatarbetet, men även i arbetet med att integrera klimataspekter i andra processer.
- Skapa engagemang och ingjuta mod att genomföra nödvändiga åtgärder.
- Vara klargörande och informativ och därmed vara en källa till kunskap, som kan ge upphov till både insikt och bidra till att säkerställa kvaliteten i klimatarbetet.
- Utgöra en plattform för beskrivning av länet utifrån det kunskapsläge som råder vid strategins beslutande.
- Vara grunden för Länsstyrelsens prioritering av egna åtgärder och åtgärder som stöds på olika sätt.

Fokusområden som pekas ut i den regionala klimatstrategin för Västmanlands län:

Begränsad klimatpåverkan och energiomställning:	Klimatanpassning:
• Byggnation och förvaltning	• Ekosystemtjänster
• Transport och mobilitet	• Bebyggelse och förvaltning
• Produktion och tillväxt	• Samhällets funktioner
• Konsumtion	• Krisberedskap
• Förnybar energi	• Klimatanpassad utveckling i Västmanland

Länsstyrelsen ser det som en stor fördel att hålla samman klimatarbetet till en helhet, som klimatstrategin uttrycker det (se tabellen ovan). Några av fördelarna är att det innebär ett effektivt utnyttjande av resurser och kunskap. En viktig aspekt är att kommunerna ofta håller samman klimatarbetet på motsvarande sätt och att exempelvis ”beaktande av klimataspekter” (som plan- och bygglagen uttrycker det) underlättas i planärenden.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	4,6	4,5	5,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,5	2,3	3,2
Antal årsarbetskrafter män	2,1	2,2	2,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	111	71	60
Antal beslutade ärenden	87	61	55
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	7 861	5 609	9 081
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	444	338	1 725

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st.)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	²⁾	2,54 (71)	1,44 (40)	1,19 (33)

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Antal ärenden

Förändringen av antalet ärenden hänger samman med ansökningar till bland annat Klimatklivet. Antalet ansökningar har ökat 2022. Söktrycket påverkas av Länsstyrelsens informationsinsatser, men också av det omgivande samhället, exempelvis högre energipriser.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna 2022 har ökat, eftersom en del av det energistrategiska arbetet skett inom ramen för klimatklivet.

Lämnade bidrag

Minskningen över hela perioden förklaras av utfasningen av solcellsstödet.

Resultatindikatorer

Antalet ansökningar inom Klimatklivet har successivt ökat de senaste åren. Genomförandet av informationsaktiviteter har bidragit till ökningen. Intresset för laddstödet har varit särskilt betydelsefullt.

Resultatredovisning

Länsstyrelsens klimatarbete har till stor del varit inriktat på att samordna länets energiomställning och klimatanpassning. Personliga möten är ofta en förutsättning för samordningen samt för att kunna verka för att initiera utveckling, entusiasmera och driva på. Dessa möten behöver ske i form av besök hos kommuner och andra organisationer samt aktiviteter, som seminarier och studiebesök.

Energiomställning

Länsstyrelsens arbete med energiomställning redovisas i särskild ordning till Länsstyrelsen i Dalarnas län. Nedan följer en kort sammanfattning.

Utöver handläggning av de bidragssystem som Länsstyrelsen har haft i uppgift att hantera har arbetet även innehållit en rad egeninitierade aktiviteter. Det ska betonas att dessa har finansierats med externa medel som Länsstyrelsen sökt och fått. De olika projekten har genomförts i samverkan med externa aktörer, under 2022 särskilt branschorganisationer, som Svensk Åkerinäring. De externfinansierade projekt som drivits är:

- åkeriprojekt, bidrar till effektivisering av energianvändningen inom åkerinäringen
- sjöfartsprojekt, bidrar till effektivisering av energianvändningen inom sjötransportsektorn.

Under hösten har engagemang lagts vid att söka extern finansiering för nya projekt att påbörja under 2023. Detta gör Länsstyrelsen för att fullfölja uppdraget om energiomställning. Särskilt viktigt blev detta 2022 när en dispositionsrätt för ändamålet oväntat uteblev. Det påkallade behovet av att länka samman energiomställningsarbetet med behovet av stärkt beredskap har fått särskild betydelse, framför allt mot bakgrund av att säkerställa beredskap för bortkoppling av el och nödvändigheten av att alla aktörer bidrar till minskad elförbrukning och samtidigt garantera förmåga att upprätthålla samhällets funktioner. Detta har

bland annat aktualiserats genom ett uppdrag om energibesparingsåtgärder inom den statliga förvaltningen, Fi2022/02571. Länsstyrelsen har valt att gentemot kommunerna särskilt lyfta fram beredskapsaspekten.

Klimatanpassning

Arbetet med klimatanpassning samordnas i hög grad med energiomställningsuppdraget. Klimatanpassning följer två huvudspår: arbete enligt förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete (som redovisas i särskild ordning till SMHI) och samordningsuppdraget som det uttrycks i länsstyrelseinstruktionen. Det är Länsstyrelsens mening att det är av stor vikt att sammanlänka de båda klimatuppdragen. Detta styrks bland annat av rapporten till regeringen från det nationella expertrådet för klimatanpassning.

Arbetet enligt klimatanpassningsförordningen omfattar bland annat att planer enligt plan- och bygglagen inkluderar klimatanpassning under både granskning och rådgivning. Andra områden att särskilt nämna är samordningen av de båda processerna för risk- och sårbarhetsanalys respektive klimat- och sårbarhetsanalys samt arbetet med klimatanpassning av naturvärden i förvaltningen av statliga fastigheter. För Länsstyrelsens del gäller det naturreservat och för detta ändamål har samverkan inletts med andra länsstyrelser och Naturvårdsverket. Dessa är inriktningar som har bestått från föregående år.

Under året har Länsstyrelsen innehaft ordförandeskapet för länsstyrelsernas nationella klimatanpassarnätverk. Detta har inneburit en stor insats med bland annat anordnande av nationella konferenser. Månatliga möten har hållits med ansvarigt kontaktlänsråd, vilket har varit av stort värde för att kunna ta upp frågor om behov och inriktning. Vikten av stärkta möjligheter att kunna vägleda och bistå kommunerna i arbetet med klimatanpassning har lyfts fram i olika sammanhang. Enligt Länsstyrelsens bedömning är kommunerna de enskilt viktigaste aktörerna i detta arbete. Under året har rapporteringssystemet för kommunernas rapportering av sitt klimatanpassningsarbete till SMHI utvecklats. Tillsammans med SMHI har även arbetet med att utveckla enhetliga former för Klimat- och sårbarhetsanalyser påbörjats. Som ordförandelän har vår länsstyrelse drivit frågan om vikten av enhetlighet mellan länsstyrelserna när det gäller metod och avgränsning. Som en följd av klimatanpassningsförordningen fyller Myndighetsnätverket för klimatanpassning en viktig funktion för att utbyta erfarenheter och samordna, men även för att driva fram klimatanpassningsprojekt finansierade av SMHI. Det drivs av SMHI, och Länsstyrelsen i Västmanland har tagit en aktiv roll i detta nätverk, som en av tre länsstyrelserepresentanter.

Inom ramen för samordningsuppdraget bedrivs en del av arbetet i form av projekt, varav flera med extern finansiering:

- *Klimatanpassning och ekosystemtjänster*

Inom ramen för projektet LIFE IP Rich Waters, som leds av Länsstyrelsen, pågår delprojektet Klimatanpassning och ekosystemtjänster. Under året har arbetet fortsatt att framför allt inriktats på förorenade områden och hur ett förändrat klimat kan vägas in i bedömningen av dessa samt hantering av vatten med hjälp av naturbaserade lösningar. Projektet avslutas 2023 och därför kan effekten svårigen mätas på detta stadium. Under året har en upphandling av analys av landskapets vattenhållande förmåga genomförts. Denna baseras på Naturvårdsverkets vägledning för naturbaserade lösningar och blir ett viktigt sätt att testa landskapets möjliga förmåga till översvämningshantering.

- *Klimatresiliensdeklarationer*
 Projektet leds av RISE och genomförs i samverkan med bland annat banker och branschorganisationer. Länsstyrelsens roll har varit att tillsammans med andra två andra länsstyrelser bidra med kompetens inom planering och klimatanpassning samt resultat och erfarenheter från tidigare arbete mot samma målgrupp. Syftet är att ta fram metoder för att bedöma klimatrelaterade risker vid exempelvis kapitalplacering. Projektet är i slutfas, men en redan skönjbar effekt är ökad dialog med parter som Länsstyrelsen inom detta område bara haft begränsad kontakt med tidigare. Dialogen är värdefull, eftersom den finansiella sektorn är viktig i arbetet med klimatanpassning, för finansieringen. Den är också viktig för styrningen mot samhällets mål för klimatanpassning. Länsstyrelsen har sedan tidigare identifierat bank-, finans- och försäkringssektorn som viktiga att nå med insatser för att medvetandegöra, men också få att medverka till insatser. Bank- och finanssektorn har tidigare varit svår att nå, medan försäkringsbranschen har varit lättare. Förhoppningen är att detta projekt kan bidra till fördjupad samverkan. Detta har också varit motivet för Länsstyrelsen att medverka.
- Två projekt inriktade mot fysisk planering:
 - Planering under djup osäkerhet
 - Vägledning för robust klimatanpassning.
- Båda har finansierats av Vinnova. De syftar till att utveckla beslutsstöd för hantering av de osäkerheter som förknippas med ett förändrat klimat. Länsstyrelsen har medverkat i projekten vid övningar och workshoppar, men kommer framför allt att bidra vid test av resultaten i form av metoder och beslutstöd.
- *Robust energi- och klimatrådgivning*
 Projektet har syftat till att integrera klimatanpassning i den kommunala klimat- och energirådgivningen och har finansierats av Energimyndigheten. Länsstyrelsen har medverkat i projektet, eftersom det ligger i linje med ambitionen att sammanlänka klimatanpassningen med energiomställningen där det är relevant. Berörda personer i kommunerna är ofta samma individer som har överlappande arbetsområden.
- *Klimatresilienta landskap*
 Projektet som finansieras av SMHI och leds av Länsstyrelsen har integrerat klimatanpassning och minskad klimatpåverkan i hela landskap, något som varit eftersatt och efterfrågats av det nationella expertrådet för klimatanpassning. Projektet har genomförts med Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen, Sveriges Lantbruksuniversitet, Länsstyrelserna i Örebro och Stockholm samt med stöd från Linköpings universitet. Det har syftat till en fördjupad beskrivning av betydelsen av ökad kollagring samt potentialen till detta i de tre länen. Bland annat har den finska nationella klimatplanen för markanvändningssektorn tagits som utgångspunkt. En kartläggning av relevanta beslut och processer begränsat till svenska staten och statsförvaltning har genomförts med fokus på kollagring i landskap.

- *Vägledning för klimatanpassning av naturvårdsförvaltning*
Projektet har genomförts och finansierats av Länsstyrelserna i Västmanland, Norrbotten, Södermanland och Kalmar län tillsammans med Naturvårdsverket, med Länsstyrelsen i Västmanland som ledande part. Med de krav enligt klimatanpassningsförordningen om klimatanpassning av statlig egendom (för länsstyrelsernas del framför allt naturreservat) som utgångspunkt har en vägledning för både analys av hur klimat påverkar naturvärden och vägledning för framtagande av adekvata åtgärder tagits fram med stöd av en konsult. Arbetet kommer att fortsätta i nästa fas för att vidareutvecklas.
- *Myndighetssamverkan inom One health*
Samverkan har genomförts med ett stort antal statliga myndigheter. Syftet är att de som arbetar med uppdrag inom one health-området (människor, djur, miljö och hälsa) ska samverka om hur klimatanpassning kan inkluderas i arbetet. Länsstyrelsen har bidragit särskilt inom området klimatanpassning och psykisk hälsa. En förväntad effekt är att projektet bidrar till fortsatt gott samarbete med regionen genom att resultat och erfarenheter kan föras in i den samverkan.

Regionalt nätverk för klimathandläggare

Länsstyrelsen har identifierat kommunerna som en prioriterad aktör inom klimatanpassning. Därför drivs ett regionalt nätverk av kommunala och regionala kontaktpersoner med syfte att ge stöd, uppmuntran och kompetensutveckling. Samtliga kommuner har representanter i nätverket. En fråga av påtalat intresse har varit höga temperaturer. De regionala träffarna har därför haft följande innehåll:

- Grönska i tätort för att hantera värme
- Fältvandring i kommunala verksamheter som LSS-boenden, fritids och skolor för att identifiera åtgärdsbehov
- Energi i ett förändrat klimat – behov och förutsättningar
- Det årligen återkommande sommarpaketet ”Vatten i en varmare framtid: kvalitet, tillgång och livsmiljö” har genomförts i samverkan med Mälarens vattenvårdsförbund.

Utöver syftet ovan bidrar nätverket till att säkerställa att klimatanpassningsarbetet fortskrider och tar fart i kommunerna.

Studiecirkel om kommunal klimatanpassning

För att stödja kommunerna i deras fortsatta arbete med klimatanpassning, har en studiecirkel i kommunal klimatanpassning, enligt modellen Lathund från SMHI, slutförts i samverkan med Länsstyrelsen i Uppsala län. Under studiecirkeln gavs hemläxor som utformats för att leda kommunens arbete framåt. Studiecirkeln har bidragit till att ge deltagarna struktur för kommunens arbete med klimatanpassning, och i det fall någon varit ny i uppgiften har studiecirkeln varit värdefull för att få möjlighet att planera arbetet.

Mälargrupp

Som en del i nätverket för länsstyrelsernas klimatanpassare finns en Mälargrupp, där ett tätt samarbete pågår. Ett exempel att nämna är *Mälaren om 100 år*, där landshövdingarna i Mälardalen har undertecknat ett brev som 2021 skickades till regeringen om behovet av att utreda förutsättningarna för Mälaren och Hjälmaren i ljuset av ett förändrat klimat med stigande världshav. Brevet föregicks av utredningsarbete med stöd av SMHI. Under 2022 har en träff med ansvarig statssekreterare ägt rum där länsstyrelserna fick möjlighet att utförligt presentera sin syn på tillstånd, behov och vägar framåt.

Utvecklad integrering RSA-KSA

Syfte är att i adekvat utsträckning integrera processerna för risk- och sårbarhetsanalys (RSA) respektive klimat- och sårbarhetsanalys (KSA), för att skapa effektivitet och kunskapsöverföring. Målgruppen är delvis samma för båda processerna och en integrering underlättar därför, framför allt för kommunerna och regionen. Arbetet har delvis genomförts i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Under 2022 har det framför allt handlat om framtagandet av RSA/KSA för Länsstyrelsen – ett arbete som är pågående och inkluderar verksamhetsöversyn och riskbedömning.

Samverkan med regionen

Länsstyrelsen vill även lyfta fram den positiva dialog och samverkan som förevarit med regionen. Samverkan har bland annat rört planering av en omställningsvecka som ska genomföras under 2023 (där processen varit lika viktig som det kommande genomförandet). Konstnärlig gestaltning som verktyg för förståelse, insikt och väg till förändring är den bärande inriktningen. Länsstyrelsen har även medverkat i regionens regionala utvecklingsarbete, RUS, och där fått möjlighet att bistå med klimatkunskap och hur den kan omsättas i detta sammanhang. Erfarenheterna av arbetet har varit mycket goda.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning är att uppdrag inom området Energi och klimat fullföljts mycket väl och har utgått från länets förutsättningar och uppsatta mål för verksamheten. Resultatet bedöms därför vara utmärkt.

Detta har skett genom att utföra de preciserade uppgifter som ålagts Länsstyrelsen i kombination med att uppdragen i hög utsträckning även fullföljts med egeninitierade aktiviteter. Dessa aktiviteter har bidragit till att involvera, vägleda och inspirera berörda aktörer i det direkta klimatarbetet och till att integrera klimataspekter i andra processer samt att öka kunskapen. Det har även bidragit till att få åtgärder genomförda för att minska klimatpåverkan och öka klimatanpassningen.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetsåtgärder.

Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap och Levande skogar.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Regional kulturarvsstrategi

För att stärka kulturarvsarbetet har Länsstyrelsen och Västmanlands läns museum tillsammans med de regionala kulturarvsaktörerna i länet tagit fram en gemensam kulturarvsstrategi för Västmanlands län 2021–2026. Den gemensamma visionen är *Kulturarv för alla i Västmanland* med den övergripande målsättningen att vi i samverkan regionalt dokumenterar, värnar, bevarar och utvecklar länets kulturarv. Ett antal fokusområden för kulturarvsarbetet är identifierade för resultat på regional nivå. I strategin finns formulerade mål för varje fokusområde:

- Kulturarvet används som en resurs för hållbar utveckling i länet
- Kulturarvet i länet är tillgängligt och skapar delaktighet
- Länets kulturarvsarbete präglas av stärkt samverkan och kompetens.

De effekter vi förväntar oss av att i bred samverkan med länets aktörer arbeta mot gemensamma mål är följande:

- Fler perspektiv av den västmanländska historien synliggörs och tillgängliggörs ännu mer.
- Fler blir delaktiga och har möjlighet att ta ansvar för kulturarvet.

- Kulturmiljöer lyfts fram och beaktas i samhällsbyggnadsprocessen, kulturarvet ses som en resurs för näringslivets och samhällets utveckling samt ett urval av länets kulturmiljöer utvecklas till attraktiva och kvalitativa besöksmål.
- Kunskap om traditionella hantverkskunskaper förmedlas för att säkerställa att de bevaras.
- Barn och ungas tillgång till kulturarvet ökar.
- Förutsättningarna ökar för en långsiktig förvaltning av kulturmiljöerna.

Viktiga utgångspunkter för länets kulturarvstrategi är hållbarhetsmålen för Agenda 2030, de nationella kulturpolitiska målen och de nationella kulturmiljömålen. Andra regionala planer och strategier som kulturarvsstrategin knyter an till och som har betydelse för verksamhetens inriktning samt möjligheter till samfinansiering är till exempel den regionala utvecklingsstrategin (RUS), de friluftslivspolitiska målen, Landsbygdsprogrammet och den regionala kulturplanen. Kulturplanen och kulturarvsstrategin fungerar som understrategier till RUS.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	8,4	8,1	7,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,1	7,7	7,2
Antal årsarbetskrafter män	1,3	0,5	0,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	908	883	955
Antal beslutade ärenden	803	874	959
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	13	16	10
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	12 518	13 568	11 649
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	5 413	6 379	8 919

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal registrerade fornlämningar, exkl. marina lämningar (st.)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	²⁾	9 405	9 434	9 378

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Årsarbetskrafter

Årsarbetskraften för 2022 har ökat något i förhållande till 2021. Anledningen är bland annat tillfällig förstärkning för den särskilda satsning som gjorts för tillgängliggörande av kulturmiljöunderlag. Den ökade andelen män beror på denna tillfälliga satsning.

Antal ärenden

Det totala ärendemängden inom verksamhetsområdet har ökat jämfört med 2021. Det är framför allt fornlämningsärenden som har ökat. Antalet beslutade ärenden har minskat jämfört med 2021. Det beror på att Länsstyrelsens personella resurser för myndighetsutövning inte är tillräckliga i förhållande till efterfrågan, vilket leder till längre handläggningstider.

Antalet ärenden äldre än två år har minskat, men inte enligt målsättningen för 2022, vilket hänger samman med omsättning i personalstyrkan. Merparten av ärendena som är äldre än två år består av ansökningar om byggnadsminnesförklaring. Dessa ärenden är ofta komplicerade och kräver lång handläggningstid, för att vi bland annat ska kunna utreda kulturhistoriska värden och ta fram förslag till skyddsbestämmelser. Länsstyrelsen arbetar sedan en tid tillbaka aktivt med att avsluta äldre ärenden om byggnadsminnesförklaringar.

Lämnade bidrag

Sedan 2019 ansvarar länsstyrelserna, i och med införandet av det nya bidragssystemet ASK, själva för utbetalningen av hela den tilldelade bidragsramen. Av den totala bidragsram om 10 210 tkr som Länsstyrelsen förfogat över under året har 5 413 tkr betalats ut till externa mottagare. 2022 års utbetalning av kulturmiljöanslaget har minskat i förhållande till föregående år, beroende på att Länsstyrelsen utöver den nyckeltalsfördelade bidragsramen har fått mindre medel genom de så kallade särskilda tilldelningarna. Därmed har även mindre bidragsmedel betalats ut till externa mottagare. Däremot är fördelningen mellan externa mottagare och egeninitierade projekt i paritet med föregående år.

Resultatindikator

Antalet fornlämningar har minskat med 29 stycken sedan förra året, samtidigt som antalet nyregistrerade fornlämningar för 2022 är 28 stycken. Detta beror på att en granskning av registrerade kolningsanläggningar och färdvägar har gjorts inom delar av Västerås kommun. För flera av de granskade objekten har den antikvariska statusen som fornlämning ändrats.

Resultatredovisning

Regional samverkan

Delar i den gemensamma kulturarvsstrategin har resulterat i:

- stöd till kommunerna i framtagandet av aktuella kunskapsunderlag för de kommunala kulturmiljöerna
- större delaktighet och möjlighet att ta ansvar för kulturarvet genom samarbete med hembygdsförbundet och samtal om vård av fornlämningar
- kulturmiljöer lyfts fram och beaktas i samhällsbyggnadsprocessen, utifrån fornlämningar, riksintressen och byggnader med höga kulturhistoriska värden
- kunskap om traditionella hantverkskunskaper förmedlas, bland annat under Bråforsdagnarna.

Länsstyrelsen har ett välutvecklat tvärsaktoriellt samarbete med flera aktörer i länet. Ytterligare exempel på samverkande insatser under året är de fortsatta omfattande arkeologiska utgrävningar som genomförts med anledning av breddningen av E18. Under året har vi fortsatt deltagit i projektgruppen för arbetet med miljösaneringen av Sala silvergruva, där projektägaren är Sala kommun. I projektgruppen ingår, förutom Sala kommun, Sala Silvergruva AB, Länsstyrelsen i Västmanlands län och de anlitade miljökonsulterna. Bevakningen att kulturmiljövärdena kopplade till fornlämningsbilden och byggnadsminnet har skett vid planering, tillståndsprövning och genomförande av miljöåtgärderna.

Ett stärkt regionalt kulturarvsarbete bidrar till en hållbar utveckling av Västmanland, där Agenda 2030 och de nationella kulturmiljömålen är viktiga utgångspunkter. Resultatet av allt sammantaget är att den västmanländska historien har blivit synlig och tillgänglig.

Intern samverkan och tvärasektoriellt arbete

Länsstyrelsens kulturmiljöarbete består till stor del av handläggning av ärenden om fysisk planering. Det finns etablerade arbetsgrupper och samrådsrutiner för flera olika sakområden där kulturmiljökompetens deltar för att säkerställa att kulturmiljön tas tillvara i samhällsbyggnadsprocessen.

- *Vattenanknutna kulturmiljöer*

Som ett led i samverkan och för stöd i dessa processer har vi under tidigare år tagit fram kunskapsunderlag för länets vattenanknutna kulturmiljöer. Med aktuella kunskapsunderlag om de kulturhistoriska värdena kan kulturmiljövården på ett konstruktivt sätt delta i samråd om planerade åtgärder. Därmed ökar förutsättningarna att säkerställa att värdefulla kulturmiljöer beaktas i samband med restaureringar av vattendrag, vattenförvaltningens arbete med åtgärdsplaner och de aktuella prövningarna med hänvisning till den nationella planen för omprövning av vattenkraft. Under 2022 har en omfattande samverkan skett inför den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften. Årets samverkan har bland annat bestått av interna möten för att enas om gemensamma målbilder för kommande prövningar i domstol, samt externa samverkanmöten i fält med verksamhetsutövare om behov av underlag och utredningar inför kommande prövningar.

- *Hållbar samhällsplanering*

Kulturmiljöperspektiven är en viktig del för en hållbar samhällsplanering och ingår som en självklar aspekt i detta arbete. Länsstyrelsen har veckovisa möten som kallas plansamråd. Samråden beskrivs ytterligare i avsnittet *Hållbar samhällsplanering och boende*. Plansamråden är ett viktigt forum för att kulturmiljöfrågorna ska inkluderas i samhällsbyggnadsprocessen. I processen ingår även frågor om gestaltad livsmiljö som en integrerad del. Där möjlighet ges och det ryms inom verksamhetens uppdrag deltar Länsstyrelsen i olika samarbeten kring form och arkitektur. 2022 års plan- och byggträff för kommunens handläggare hade kulturmiljö som tema. Då lyftes bland annat fram hur kulturmiljöarbetet kan ses som en resurs och konkurrensfördel i samhällsplaneringen.

- *Landsbygdsutveckling*

Inom Länsstyrelsen sker samverkan mellan kulturmiljö och landsbygdsutveckling om bidragsinsatserna för att utveckla kulturarvet i länet. Samfinansiering har skett genom bland annat bidragsmedel inom Landsbygdsprogrammet. Under 2022 slutfördes renoveringsarbetet av byggnadsminnet Ebba Brahes lusthus, Skinnskattebergs kommun, med stöd av bidragsmedel från kulturmiljövården och Landsbygdsprogrammet. Bidragsmedlen borgar för en fortsatt långsiktig förvaltning av anläggningen och en utveckling av kulturmiljön som besöksmål.

- *Grön infrastruktur och friluftsliv*

Ett aktivt arbete har genomförts med att integrera kulturmiljöaspekter i uppdragen om grön infrastruktur och friluftsliv. Arbetet beskrivs ytterligare i avsnittet *Naturvård och miljöskydd*. Även i arbetet med skyddad natur ingår kulturmiljöperspektiven som en viktig utgångspunkt. Det leder till att kulturmiljöaspekterna beaktas och tas tillvara i planerade åtgärder.

- *De nationella kulturmiljömålen och miljö kvalitetsmålen*

Målen kompletterar varandra väl och bildar tillsammans en plattform för ett ändamålsenligt kulturarvsarbete, vilket i sin tur bidrar till ett hållbart samhälle. Kulturmiljöaspekten lyfts även fram i vårt miljömålsarbete genom uppföljning och indikatoruppdatering. Samtidigt bidrar en stor del av den

löpande verksamheten inom kulturområdet till måluppfyllelsen i miljö kvalitetsmålen när det gäller kulturmiljöaspekterna. Detta gäller framför allt Levande sjöar och vattendrag, God bebyggd miljö, Levande skogar och Ett rikt odlingslandskap.

Vi har många välfungerande samarbeten inom de olika verksamheternas ansvarsområden och det tvärssektoriella arbetet är väl utvecklat. Det behövs fortfarande metodutveckling för hur olika sakområdets intressen vägs mot varandra i skilda processer och prövningar, till exempel i den fysiska planeringen, i samband med miljöåtgärder samt för prövning av vattenverksamhet. Utvecklingsarbetet pågår dock kontinuerligt i varje ärende.

Ärendehandläggningen

Länsstyrelsen har utifrån givna resurser prioriterat handläggning av ärenden enligt kulturmiljölagen och hanteringen av kulturminnesvårdsbidrag. Exploateringstrycket i form av infrastrukturprojekt, skogsavverkningar, bostadsbyggande är fortsatt relativt högt i länet. Länsstyrelsens personella resurser är inte tillräckliga i förhållande till efterfrågan, vilket leder till längre handläggningstider. Detta har medfört en nedprioritering av dialoger och rådgivning till kommuner och andra myndigheter i tidiga skeden. Konsekvensen är att kommuner, andra aktörer och enskilda medborgare inte får den service vi har som målsättning att ge.

Tillsyn av kulturmiljöer

Vi har i årets tillsynsplanering bedömt att behovet av tillsyn inom kulturmiljöområdet är större än vad våra resurser medger. Vi planerade därför för en låg nivå på tillsynsinsatser. Trots detta har vi inte utfört planerad tillsyn i den utsträckning som vore önskvärt såväl för fornlämningar som byggnadsminnen. Det gör att vi inte kan arbeta förebyggande och proaktivt i den omfattning som egentligen krävs, vilket får till följd att lagskyddade fornlämningar och byggnadsminnen riskerar att skadas och till och med kan försvinna.

Arbete med byggnadsminnen

Vår förmåga att utreda, byggnadsminnesförklara och stödja vård och underhåll av byggnadsmiljöer med synnerligt högt kulturhistoriskt värde begränsas delvis av nivån på det tilldelade kulturmiljövårdsbidraget så väl som personella resurser. Under 2022 har arbetet med byggnadsminnen framför allt präglats av prövning och tillstånd för byggnadsvårdsåtgärder och i vissa fall med tillhörande beslut om bidrag från kulturmiljövårdsanslaget. Under året har vi avslutat tre ärenden om byggnadsminnesförklaringar. Eftersom processen är långdragen och komplicerad har andra ärenden där fråga väckts om byggnadsminnesförklaring försenats och beräknas kunna avslutas under 2023.

Förbättrade kunskapsunderlag

Vi arbetar aktivt med att på flera olika sätt främja kommunernas kulturmiljöarbete. Det saknas dock resurser kring antikvarisk kompetens i flera av länets tio kommuner. Med bland annat hänvisning till den begränsade tillgången till egen antikvarisk kompetens har Länsstyrelsen bedömt det som värdefullt att det finns uppdaterade kunskapsunderlag för de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna i länet. Länsstyrelsen har därför sedan tidigare påbörjat ett samarbete med Västmanlands läns museum och flera kommuner för att aktualisera och förnya de kommunala planeringsunderlagen för bebyggelse och landskap. Projektet är uppbyggt som ett trepartssamarbete mellan Länsstyrelsen, aktuell kommun och Västmanlands läns museum. Under 2022 kommer kulturmiljöprogrammen för Skinnskattebergs och Hallstahammars kommuner att färdigställas och flera delar av kunskapsunderlagen för Västerås innerstad.

Förbättrade kunskapsunderlag inom hela kulturmiljöområdet, både övergripande och kategoriinventeringar, är ett av flera betydelsefulla verktyg för att kulturarvet ska kunna bevaras, användas och utvecklas. Kunskapsunderlaget bidrar samtidigt till att människor får ökad kunskap och förståelse och därmed ökade möjligheter att vara delaktiga i kulturmiljöarbetet. Aktuella och ändamålsenliga kunskapsunderlag är också

en förutsättning för att förvaltningen av landskapet ska präglas av en helhetssyn där kulturmiljön tas tillvara och ses som en resurs i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljövårdsanslaget

I arbetet med att bidra till de nationella målen beslutar och utbetalar Länsstyrelsen kulturmiljövårdsanslaget som varje år tilldelas länet från Riksantikvarieämbetet. Prövning och utbetalning av bidrag till byggnadsvårdsåtgärder dominerar och en stor andel av bidragsmedlen har använts till tillgängliggörande av kulturmiljöunderlag samt förvaltningen av det statliga kulturreseptatet Bråfors och fornvård. Andra betydelsefulla insatser för verksamheten är att bidra eller delta i projekt för riktade insatser i länet. Uppdraget består också av att samverka i kulturarvsfrågor med en stor mängd regionala aktörer samt olika former av kunskapsfrämjande insatser.

Kyrkliga kulturminnen

Vårt arbete med tillståndsprövning och tillsyn av de kyrkliga kulturminnena har varit omfattande. Svenska kyrkans församlingar och pastorats förändrade behov och användning av sina kyrkobyggnader och kyrkogårdar har i ett antal ärenden påverkat tillståndsprövningen. Exempelvis gör behov av anpassningar till nya funktioner i kyrkobyggnader att tillståndsprövningen blir mer komplex. Detta har medfört längre och en mer arbetskrävande hantering av vissa ärenden. Under 2022 har samverkan och dialog förts med flera församlingar och pastorat i länet och Västerås stift. Länsstyrelsen har yttrat sig över fördelningen av kyrkoantikvarisk ersättning och deltagit vid möten i den regionala samrådsgruppen för kyrkligt kulturarv i Västerås stift.

Digitaliseringsarbetet (ASK)

Länsstyrelserna har under verksamhetsåret fortsatt att utveckla de digitala ärendeprocesserna inom kulturmiljöområdet, till exempel e-tjänster i samband med bidragsansökningar. Funktionaliteten för den gemensamma digitala ärendeinlämningsfunktionen har förbättrats, men fortfarande återstår problem innan den effektiviserar handläggningen helt. Resurssituationen inom kulturmiljöområdet har bidragit till att det varit svårt att avvara handläggarspecialister till det nationella gemensamma arbetet med support och utveckling.

Utvecklingsarbete

Möjligheten till att utveckla kulturmiljövården genom såväl interna arbetsprocesser som metodutveckling samt framtagande av nya kunskapsunderlag har varit mycket begränsad på grund av stort ärendeinflöde/uppdrag och underbemanning. Detta är negativt för effektiviseringsarbetet, kompetensförsörjningen och arbetsmiljön.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen samlade bedömning är att resultaten inom verksamhetsområdet kulturmiljö delvis når upp till uppsatta mål, vilket bedöms vara otillfredsställande. Det beror på att vi under året saknat fulltalig personalstyrka. Ärendehantering har därmed påverkats negativt genom längre handläggningstider. Det innebär att framför allt avverkningsärenden, fråga väckt om byggnadsminne och tillsyn har nedprioriterats. Länsstyrelsens bedömning är att om de långa handläggningstiderna kvarstår, riskerar det att påverka förutsättningarna för långsiktigt bevarande och förvaltning av kulturmiljöerna. I vissa fall kan det även få konsekvenser för samhällsplaneringen.

På grund av resursbrist har det inte heller varit möjligt att möta behovet av utåtriktad verksamhet, som platsbesök, dialog och information, enligt plan, i tillräcklig utsträckning, vilket är otillfredsställande.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Länsstyrelseinstruktion
7 a § Civilområdesansvar	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder
- Utgöra civilområdesansvariga myndigheter från 1 oktober 2022 (gäller sex utpekade länsstyrelser – de andra länsstyrelserna är skyldiga att samverka med dessa för att bidra till det gemensamma arbetet inom respektive civilområde)
- Ansvara för att vid behov att ta över kommunal räddningstjänst (gäller civilområdesansvariga länsstyrelser)
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för Seveso-tillsynen är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för skydd mot olyckor är att, med hänsyn till de lokala förhållandena i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets krisberedskap är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet

- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet samt hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Krisberedskapssamverkan inom länet före, under och efter en samhällsstörning sker utifrån länets samverkansöverenskommelse U-Sam. I U-Sam ingår länets tio kommuner, räddningstjänsterna, Polismyndigheten, Region Västmanland, Försvarsmakten, SOS Alarm AB, Sveriges Radio P4, Trafikverket samt Länsstyrelsen, som är sammankallande. Inom U-Sam har regelbundna arbetsgruppsmöten och nätverksträffar skett under året om exempelvis kriskommunikation, utbildnings- och övningsplanering samt civilt försvar.

Målet med U-Sam är att i länet skapa naturliga kontaktvägar och arbetssätt före, under och efter en samhällsstörning. Syftet med U-Sam är att arbeta för att förebygga att en samhällsstörning uppstår, dämpa eskaleringen av en samhällsstörning och mildra dess konsekvenser. Allt detta för att gemensamt kunna skapa en samlad lägesbild och hantera en samhällsstörning så bra som möjligt. Efter en inträffad samhällsstörning ska förbättringsmöjligheter identifieras och åtgärder vidtas för att därigenom uppnå en bättre krisberedskapsförmåga.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	11,6	13,9	17,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	4,3	6,4	9,4
Antal årsarbetskrafter män	7,3	7,6	8,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	208	198	200
Antal beslutade ärenden	205	172	174
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	7	4
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	18 183	20 774	26 020
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	140	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Årsarbetskrafter

Avvikelsen avseende årsarbetskrafter och verksamhetskostnader för 2020 och 2021 beror till största delen på hanteringen av pandemin.

Verksamhetskostnader

Minskningen i verksamhetskostnader under perioden 2020–2022 beror på minskad hantering av pandemin. Borträknat hantering av pågående samhällsstörningar (pandemi och säkerhetspolitisk kris) har verksamhetskostnaderna ökat på grund av förstärkningar och nya uppdrag om civilt försvar och kärnenergi-beredskapen.

Lämnade bidrag

Under året har 140 tkr betalats ut som bidrag till Västerås stad för arbetet med nödvattensförsörjning under höjd beredskap i enlighet med regleringsbrevsuppdrag 3.A.5.

Resultatredovisning

Krisberedskap och geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen är en beredskapsmyndighet och har geografiskt områdesansvar för Västmanlands län. För att omhänderta det geografiska områdesansvaret bedriver Länsstyrelsen kontinuerligt ett utvecklingsarbete av egen organisation för tjänsteman i beredskap (TiB) och krisberedskapsorganisation. Under 2022 har Länsstyrelsen upprätthållit grundberedskap genom TiB-organisation samt möjlighet till aktivering av stabsorganisation/krisberedskapsorganisation. Länsstyrelsen följer kontinuerligt omvärldsläget och genomför exempelvis regelbunden lägesrapportering till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Regeringskansliet.

Under 2022 har Länsstyrelsen fortsatt arbeta med hanteringen av pandemin. Året inleddes med omfattande smittspridning och myndigheten samverkade enligt etablerad rutin med U-Sam, framför allt för att säkerställa bemanning inom samhällsviktig verksamhet. Länsstyrelsens särskilda arbetsgrupp med anledning av covid-19 avvecklades i februari 2022. Omvärldsbevakning och samverkan med framför allt Region Västmanland har fortsatt, för att därigenom bistå i uppdraget att nå en högre vaccinationstäckning. Länsstyrelsen bidrog exempelvis genom kommunikationsinsatser, samverkan med regionen under den nationella temaveckan för vaccination och med vidareförmedling av kontakter inom folkbildningsrörelsen. Dialogmöten hölls med Smittskydd i Region Västmanland om lägre vaccinationsgrad i vissa grupper och informationsunderlag om vaccination vidareförmedlades till aktörer som har kontakt dessa grupper. Samverkan med andra länsstyrelser inom ramen för detta uppdrag har också genomförts.

Senast i höstas har vi på regionens begäran förmedlat informationsunderlag om vaccination till aktörer som har kontakt med grupper där vaccinationstäckningen varit lägre.

Under 2022 har Länsstyrelsen proaktivt följt händelseutvecklingen i närområdet. Länsstyrelsen initierade redan under slutet av 2021 ett arbete kopplat till situationen i Ukraina. Efter Rysslands invasion av Ukraina skedde hanteringen initialt i stabsorganisation, för att senare övergå till en intern arbetsgrupp. Länsstyrelsen har varit sammanhållande för flyktinghanteringen under våren, men även vad gäller andra konsekvenser av kriget i Ukraina, som försörjning av varor och tjänster samt energisituationen.

När det gäller energisituationen har ett fördjupat arbete skett i länet för att kunna hantera en manuell förbrukningsfrånkoppling (MFK). Specifika lägesbilder utifrån regeringsuppdrag har regelbundet skickats

till Regeringskansliet. Länsstyrelsen har även stöttat samordningskansliet MATS⁵ med personal för att sammanställa länsstyrelsernas nationella samlade lägesbilder och för att följa bristfrågor i samverkan med andra myndigheter.

Under året inleddes ett arbete med myndighetsövergripande analyser (MÖA) för informationsinhämtning till exempelvis risk- och sårbarhetsanalyser (RSA), säkerhetsskyddsanalysen samt klimat- och sårbarhetsanalysen. Både en intern och en regional RSA har färdigställts under året. Det myndighetsövergripande arbetet har lett till ett stärkt samarbete mellan olika interna processer, effektivisering av dessa samt till förbättrad kvalitet. Under året har Länsstyrelsen tillsammans med Länsstyrelsen i Kronobergs län, Skånes län och MSB och Jämställdhetsmyndigheten påbörjat ett arbete med jämställdhetsintegrering inom verksamhetsområdet (JIM+). De effekter som redan kan skönjas av projektet är bland annat att jämställdhetsintegrering numera är en del av projektet *Myndighetsövergripande analyser*. Målet är att kommande risk- och sårbarhetsanalyser, säkerhetsskyddsanalyser, informationssäkerhetsanalyser samt klimat- och sårbarhetsanalyser ska innehålla ett jämställdhetsperspektiv. Detta kopplar an till § 5 i länsstyrelsens instruktion och hade troligen inte skett på samma sätt om det inte varit för JIM+-projektet och de tankar det börjar skapa hos enheten.

Under året har utvecklingsarbetet fortsatt tillsammans med länets aktörer i U-Sam. Länsstyrelsen är sammanhållande för det regionala krishanteringsrådet, samordningsgruppen samt flertalet arbetsgrupper och nätverk. Överenskommelsen inom U-Sam har uppdaterats och strukturen har reviderats.

Utbildning och övning

Under året har en omfattande övnings- och utbildningsverksamhet bedrivits i länet, både för U-Sams aktörer och Länsstyrelsens egen personal. Följande har genomförts:

- Regional samverkansövning (RÖ22)
- Totalförsvarsdag
- Ordonansövning tillsammans med försvarsfrivilliga organisationer, flera myndigheter och kommuner (Övning Matteus 22)
- Grundkurs webbaserat informationssystem (WIS)
- Larm- och startövningar
- Workshop om SMHI:s vädervarningar
- Träning i beslutsfattande (flera tillfällen)
- Stabsfunktionsutbildningar (lägesbild, analys, logistik, samband och samverkan)
- Utbildningsdag för länets TiB:ar⁶ samt inriktnings- och samordningskontakter (ISK:er)
- Stabsmetodikutbildningar internt
- Fördjupningskurs Rakel
- Rakelutbildning för Länsstyrelsens TiB:ar
- Månatliga sambandsprov med sambandssystemet Rakel
- Kvartalsövningar av nödrutinen att larma 112 vid telefoniavbrott
- Grundkurs i lednings- och stabsmetodikutbildning samt påbyggnadsutbildning (stabschef)

⁵ MATS är inte en förkortning, utan ett namn som gavs till samordningskansliet när Mats hade namnsdag den dagen när kansliet startades.

⁶ TiB står för Tjänsteman i beredskap.

- Kurstillfällen med Försvarsutbildarna och Frivilliga motorcykelkåren (FMCK)
- Spelat på omfallen (väpnat angrepp, mobilisering, värdlandsstöd) – internt och externt
- Deltagande som motspel på sjukvårdsövning Meteor
- Deltagande i utbildning och övning inför vintern 2022–2023, manuell fränkoppling av el
- Övningsaktivitet inom Mellersta militärregionen (väpnat angrepp, kärnvapen och värdlandsstöd)
- Övningsaktivitet om värdlandsstöd tillsammans med Försvarsmakten.

Resultatet från övningar, exempelvis med syftet att säkerställa fungerande gemensamma rutiner, visar att övning skapar trygghet, tillit och stabilitet. Detta möjliggör snabbare hantering, samordning och inriktning i skarpa händelser. Ett annat resultat av verksamheten är förbättrade samverkansrelationer och ökad förståelse för varandras roller och uppdrag. Överlag beskriver kurs- och övningsdeltagare en högre kunskapsnivå, där fakta, förståelse, förtrogenhet och höga förväntningar har infriats. Föredragshållare och programinnehåll får ett mycket högt betyg. Vidare har övning under året utvecklat sambandsförmågan under störda förhållanden, både inom och mellan län. Flera utvecklings- och kunskapsområden har identifierats hos olika aktörer under årets utbildningar och övningar.

Kriskommunikation

Kriskommunikation är en viktig faktor för väl fungerande hantering av samhällsstörningar. Den planerade verksamheten för Västmanlands kriskommunikationsnätverk har under året bland annat innefattat en introduktionsträff för nya medlemmar, en temadag om informationspåverkan, riksdagsvalet hösten 2022 och alternativa kommunikationskanaler samt övning av kriskommunikation under den regionala samverkansövningen RÖ22. Under övningen övades förmågan till samordnad kommunikation till allmänhet och medier. Nätverket tog fram gemensamma budskap och förslag på gemensamma kommunikationsinsatser. Utifrån övningen kommer nätverket bland annat att arbeta vidare med att höja förmågan att använda alternativa sambandsmedel, exempelvis Rakel, under störda förhållanden.

Utöver detta har kriskommunikationsnätverket även fått ta del av en föreläsning där Västerås stad presenterade sina kommunikationsstrategier vid en samhällskris samt en föreläsning med genomgång av olika sambandsmedel.

Under sambandsövningen Matteus 22 övade delar av kriskommunikationsnätverket på information till allmänheten under störda förhållanden. En arbetsgrupp har under 2022 fortsatt arbetet med att ta fram förberedda samordnade budskap för större trafikolycka och terrorattentat/tidskritisk händelse. Berörda aktörer har arbetat med kommunikation om den nya planeringszonen runt Forsmarks kärnkraftverk, som började gälla från och med den 1 juli 2022 i Uppsala län. Ett arbete med att uppdatera samverkansdokumentet *Kriskommunikativ samverkan* har påbörjats under året.

Krisberedskapsveckan

Krisberedskapsveckan, som genomfördes i månadsskiftet september/oktober, har hela svenska befolkningen som målgrupp. I år var temat mat och länsstyrelsen gjorde flera aktiviteter kopplat till detta. Bland annat erbjöds en heldagskonferens om livsmedelsförsörjning i Västmanlands län. Personalen på Länsstyrelsen fick prova på krisfrukost och krislunch under veckan och det hela avslutades med ett deltagande av Länsstyrelsen på en krisberedskapsmessa i Ransta. Effekterna av veckan har bland annat varit att beredskapsfrågorna har kopplats än mer till Länsstyrelsens arbete inom livsmedel och krismat. Vi har även genom deltagandet i mässan höjt kunskapen om totalförsvaret (och därmed troligen ökat totalförsvarsviljan), livsmedelsförsörjningen samt klimatbaserade risker och kriser.

Civilt försvar, beredskapsplanering och höjd beredskap

Uppbyggnad av totalförsvaret

Länsstyrelsen är högsta civila totalförsvarsmyndighet på regional nivå vid höjd beredskap. Länsstyrelsen bedriver ett arbete med uppbyggnaden av totalförsvaret. Arbetet innebär både uppbyggnad av den egna förmågan, för att stärka Länsstyrelsen inför höjd beredskap samt planering och stöd till Försvarsmakten och kommunerna, Region Västmanland samt andra aktörer i länet. Länsstyrelsen har under 2022 påbörjat ett arbete om utveckling av egen krigsorganisation. Länsstyrelsen har också samordnat totalförsvarsplaneringen i länet, exempelvis genom övningar, spel och delgivning av information, underrättelser och planer.

Samarbetet med näringslivet och civilsamhället har under året skett exempelvis kopplat till hanteringen av den säkerhetspolitiska krisen samt inom ramen för U-Sam och det regionala krishanteringsrådet i november. Säkerhetsskydds nätverket i länet har under året varit vilande på grund av personalbrist.

Stöd till kommunerna

Kommunerna har under 2022 exempelvis fått stöd genom en specifik arbetsgrupp för civilt försvar inom U-Sam. Under året har skyddsvärdesberedningar genomförts i hälften av länets kommuner, vilket innebär att civila skyddsvärden redovisas och läggs in i kartor tillsammans med militära skyddsvärden och planläggning för att identifiera exempelvis målkonflikter. En workshop med kommuner och regionen om krigsorganisering har genomförts, vilket har lett till ökad kunskap hos länets aktörer. Arbete med utmärkning av kulturegendom, fordonsuttag och uttag av fastigheter har påbörjats.

Länsstyrelserna ska enligt regleringsbrevsuppdrag 3A5 utveckla stöd till kommunernas kontinuitetsplanering för att säkerställa dricksvattenförsörjningen under höjd beredskap. Länsstyrelsen har under året bland annat deltagit i utbildning och påbörjat förberedelser för att under 2023 kunna erbjuda kommunerna fortsatt stöd och riktad utbildning inom detta område.

Samverkan med Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Gemensam planering tillsammans med Försvarsmakten har skett kontinuerligt under året, inom ramen för Försvarsmaktens regionala indelning, Mellersta Militärregionen, exempelvis genom gemensamt planeringsinternt på handläggarnivå.

Länsstyrelsen har varit sammanhållande, tillsammans med kommunerna och regionen, för insamling av underlag till MSB inom ramen för det regeringsuppdrag som MSB tilldelades under året om redovisning av åtgärder för att stärka det civila försvaret m.m. På samma vis har Länsstyrelsen varit sammanhållande för rapporteringen av åtgärder och bedömningar utifrån anvisningarna för det civila försvaret för innevarande försvarsbeslutsperiod. Resultatet av arbetet har gett en god bild av befintligt läge och de stora utvecklingsbehoven som finns. Det har varit mycket positivt och uppskattat att kommunerna och regionen varit integrerade i dessa processer.

Skydd mot olyckor

Länsstyrelsen genomför regelbundna möten och ger stöd till räddningstjänsterna exempelvis genom det räddningschefsnätverk som finns etablerat i länet. Rådgivning och stöd om skydd mot olyckor har skett genom information och samordning av åtgärdsbehov, exempelvis vid de veckovisa omvärldsbevakningsmötena för hela U-Sam som sker i länet. Länsstyrelsen har under året haft möjlighet att lämna regionala remissynpunkter på räddningstjänsternas nya handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO). I juni 2021 utfärdade MSB föreskrifter om handlingsprogrammets innehåll och struktur. Samtliga av länets räddningstjänster har därefter uppdaterat sina program.

Länsstyrelsen har under 2022 påbörjat arbetet med de nya beredskaps- och planeringszonerna för hanteringen av en kärnenergiolycka tillsammans med berörda länsstyrelser och kommuner. En kärnteknisk beredskapshandläggare har tillsatts under året. En saneringsledare och mätledare har avropats inom myndigheten. Kompetensutveckling av personal inom området har genomförts under året, genom framför allt utbildningar som utförts av MSB. Arbetet har skapat förutsättningar för en större samordning av beredskap och planer, vilket i sin tur kommer att medföra en ökad samverkansförmåga och hantering vid en eventuell kärnteknisk olycka. Länsstyrelsen i Västmanland har tillsammans med de fyra övriga länsstyrelserna i Forsmarks planeringszon tecknat en överenskommelse om samverkan, strålningsmätning och övning i planeringszonen.

Länsstyrelsen har tillsammans med länets kommuner genomfört referensmätningar av bakgrundsstrålning och rapporterat resultatet till Strålsäkerhetsmyndigheten i maj och december. Information om de nya beredskaps- och planeringszonerna som trädde i kraft 1 juli 2022 har publicerats på Länsstyrelsens webbplats.

Länsstyrelsen ansvarar för skogsbrandsbevakning med flyg och har under året samverkat med Kungliga svenska aeroklubben och Västerås flygklubb, enligt den fastställda och årliga planen för skogsbrandsbevakning. Skogsbrandflygets förmåga att tidigt upptäcka brand i skog och mark innebär, med stor sannolikhet, att samhällets kostnader för skador orsakade av bränder minskar. Den tidiga upptäckten av bränder, och därmed en begränsad spridning innan räddningstjänsten kommit på plats för insats, leder till minskad påverkan för den enskilde och samhället i stort.

Inom den fysiska planeringen av översiktsplaner och detaljplaner har samverkan skett genom medverkan vid Länsstyrelsens plansamråd. Länsstyrelsen har enligt plan- och bygglagen i uppdrag att bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen enligt 7 § förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Kopplat till detta har en intern utbildning genomförts för att öka kompetensen om hanteringen av farligt gods inom fysisk planering, exempelvis när det gäller transporter.

Sevesotillsyn

Länsstyrelsen har bedrivit Sevesotillsyn i enlighet med tillsynsplanen för 2022. Årets tillsyn har fokuserat på underhåll av åldrande utrustning och korrosion i enlighet med länsstyrelsernas gemensamma tillsynsinriktning. Under år 2021 låg fokus i tillsynen på planering inför nödsituationer. Denna tillsyn har fortgått under 2022 i samverkan med räddningstjänsterna. Syftet är att tydliggöra förväntningarna på respektive aktör samt stärka verksamheternas beredskap inför allvarliga kemikalieolyckor. Länsstyrelsen har granskat de säkerhetsrapporter som kommit in under året. Utöver den löpande tillsynen har Sevesohandläggarna deltagit i kompetenshöjande insatser som MSB har arrangerat för länsstyrelserna.

Länsstyrelserna redovisar varje år utfallet av tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheter till MSB. Detta styrs i enlighet med förordningen (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. MSB sammanställer och gör en årlig uppföljning av utförd Sevesotillsyn, och resultatet redovisas till regeringen i april varje år.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen för verksamhetsområdet är att Länsstyrelsen genomfört årets verksamhet med ett gott resultat. Dialogen och relationerna med länets aktörer är god och förtroendet för Länsstyrelsen är gott, vilket har bidragit till det goda resultatet.

Krisberedskap och geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen bedömer arbetet med krisberedskap i länet samt Länsstyrelsens interna arbete som gott samt att det fortsätter att utvecklas i en positiv riktning. Utvärderingar av genomförda utbildningar och övningar visar på gott resultat. Hanteringen av konsekvenserna av krig i vårt närområde har stärkt och utvecklat vår krisberedskap.

Civilt försvar, beredskapsplanering och höjd beredskap

Krisberedskapen är en bra grund för Länsstyrelsens åtaganden i utvecklingen av det civila försvaret. Händelseutvecklingen i Ukraina påvisar områdets angelägenhet. Arbetet som utförts under året bedöms som gott, men stora utvecklingsbehov kvarstår för att möta de dimensionerande utgångspunkter som totalförvarsbeslutet för 2021–2025 och Handlingskraft (FM/MSB) ger.

När det gäller arbetet med näringslivets och civilsamhällets inkludering i totalförvarsarbetet återstår ett stort utvecklingsbehov. Det finns även ett stort utvecklingsbehov för säkerhetsskyddet samt säkra och robusta kommunikationer i hela riket. Ett fungerande säkerhetsskydd är en avgörande grundförutsättning för det fortsatta totalförvarsarbetet.

Skydd mot olyckor

Länsstyrelsens arbete tillsammans med räddningstjänsterna i länet bedöms som gott. För Länsstyrelsens ansvar att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen kvarstår ett utvecklingsbehov.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
15§ Vattendelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Regleringsbrev
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A7 Tillsyn strandskydd	Regleringsbrev
1A8 Förorenade områden	Regleringsbrev
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m. (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltningen)	Regleringsbrev
1D2 Brottlighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Regleringsbrev
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprovning m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.
Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.
Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för provning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.
- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver miljömålen och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	70,0	67,8	62,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	40,9	39,9	36,1
Antal årsarbetskrafter män	29,1	27,9	26,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 895	1 902	1 994
Antal beslutade ärenden	1 847	1 788	1 915
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	79	62	43
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	120 308	107 498	94 210
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	114 186	39 339	46 193

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år (st.)	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprovning	NikITA ¹⁾	³⁾	20	22	24
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	³⁾	33 912	33 702	33 250

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen.

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system för skyddad natur (NVR). De angivna arealerna omfattar endast skyddsbeslut fattade av Länsstyrelsen eller regeringen (NP). De angivna arealerna är något större än arealerna i NVR, eftersom rapporterna i NVR inte omfattar naturvårdsavtal.

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Ärenden

Det ökade antalet ärenden som är äldre än två år framför allt kopplat till bidragsbeslut för lokala naturvårdsprojekt (LONA) som är fleråriga och ligger öppna tills projekten är avslutade.

Verksamhetskostnad

En stor del av förklaringen till förändringar i verksamhetskostnader är ökade anslag inom framför allt 1:3-anslaget. En viss ökning är också kopplat till förstärkningar inom tillsynsområdet. En del av ökningen kan också härledas till ökade kostnader inom länsstyrelsernas gemensamma förvaltnings- och utvecklingsportfölj.

Lämnade bidrag

Den stora ökningen i lämnade bidrag är kopplad till två Lifeprojekt. I det uppstartade projektet LIFE2TAIGA har länsstyrelsen betalat ut bidrag till ingående partners, och inom LIFE IP Rich Waters gjordes bidragsutbetalningar 2020 och 2022, men inte 2021.

Resultatredovisning

3§ p9 Naturvård samt miljö- och hälsoskydd

Många åtgärder för bättre vattenmiljö inom projektet LIFE IP Rich Waters

Länsstyrelsen i Västmanlands län är koordinerande partner för EU-projektet LIFE IP Rich Waters, som pågår mellan 2017 och 2025 och omfattar Norra Östersjöns vattendistrikt. Projektets mål är att bidra till bättre genomförande av EU:s vattendirektiv. Under året har projektet genomfört sin andra interimrapportering till EU. LIFE IP Rich Waters kan efter fem år visa fina resultat, både i konkreta miljöåtgärder och i bidrag till ökad kunskap och kapacitet att genomföra åtgärder. Exempel på resultat är verktyg för att planera åtgärder för att minska näringsläckage från jordbruksmark, ny kunskap om vattenanknutna kulturmiljöer och ökade kunskaper om hållbar dagvattenhantering. På projektets webbplats finns information om lärdomar och resultat från de olika delprojekten. Under den sista implementeringsfasen är nu fokus på att sprida resultaten och se till att de lever vidare efter projektets slut.

Länsstyrelsen projektleder en nationell satsning för att gynna värdefulla skogar

I november 2021 skickade Länsstyrelsen in en LIFE-ansökan för ett nytt projekt om naturvårdsbränning. I maj 2022 kom besked att projektet beviljades en finansiering på 23,5 miljoner euro, där EU medfinansierar

67 procent och Naturvårdsverket 20 procent. Projektet kommer att pågå i drygt 6 år med start den 1 oktober 2022. Tidigare ledde Länsstyrelsen ett liknande projekt i syfte att gynna arter som är beroende av brunnen skog med ett mycket lyckat resultat, vilket ledde till att vi gick in med en ny och större ansökan. Det är 17 länsstyrelser, Naturvårdsverket samt Metsähallitus⁷ i Finland som ingår som partner i projektet, som leds av Länsstyrelsen i Västmanlands län. Budgeten för Länsstyrelsen i Västmanland omfattar på 2,6 miljoner euro. De första månaderna under hösten 2022 har ägnats åt administrativ planering, etablering av projekt- och ekonomisk struktur samt strategiarbete. Projektet syftar huvudsakligen till att genomföra naturvårdsinsatser för naturtypen tallskog i västlig taiga, där naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder kommer att vara de främsta aktiviteterna för att restaurera och öka de biologiska värdena i 165 Natura 2000-områden och på drygt 6 000 hektar. Ett stort arbete kommer också att ägnas åt samverkan med myndigheter, organisationer, skogsföretag, grannländer och andra LIFE-projekt om metoder och kunskapsutbyte om bränning och brandbeteende i skog.

GRIP on LIFE

I projektet Grip on LIFE IP arbetar myndigheter, skogsägarföreningar och intresseorganisationer tillsammans för att kombinera ett modernt och aktivt skogsbruk med hänsyn till skogens värdefulla vattendrag och våtmarker. Grip on Life handlar mycket om att utveckla nya och bättre metoder för exempelvis skogsbruk, skogsskötsel samt restaurering av vattendrag och våtmarker. Målet är att förbättra miljön och förutsättningarna för djur och växter som lever i vattendrag och våtmarker i skogslandskapet, samtidigt som användningen av naturresurserna kan fortsätta på ett hållbart sätt. Genom att bidra med ny kunskap och nya metoder hjälper projektet till att säkra framtiden för bäckar, älvar, sjösystem och våtmarker över hela landet.

I Västmanland har projektet GRIP on LIFE under 2022 fortsatt arbetet tillsammans med andra aktörer, exempelvis Sveaskog och Mälarenergi med att underlätta för flodpärlmusslorna i Hedströmmens avrinningsområde att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd. Samverkan med Sveaskog har bland annat lett fram till att de har ansökt om tillstånd för avveckling av två dammar i Hedströmmen. Vi har även tillsammans med Sveaskog och Mälarenergi ordnat en workshop för att diskutera Hedströmsöringens framtid med berörda fiskeorganisationer och fiskerättsägare i projektområdet.

Tack vare att ytterligare pengar har tillförts Länsstyrelsen i Västmanland från projektet har vi påbörjat planering och genomförande av restaureringsåtgärder i Hedströmmens naturreservat. Åtgärderna ska genomföras tillsammans med bland annat fiskerättsägare och fiskeintresserade under 2023 och 2024. Sportfiskarna är upphandlade för att leda i arbetet och vi har haft en gemensam fältträff för att lära oss om hur manuell biotopvård går till. En effekt av arbetet är vi får en gemensam ökad kompetens när det gäller vattenvårdsarbete. Dessutom stärks och utvecklas samverkan mellan Länsstyrelsen och externa fiskeorganisationer samt sportfiskare som nyttjar våra vatten.

6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling

Samordning av det regionala mål- och uppföljningsarbetet

Den regionala miljömålsuppföljningen är en mycket viktig del av arbetet på regional nivå. Genom den årliga uppföljningen får Länsstyrelsen en bild av inom vilka områden åtgärdsarbetet behöver intensifieras.

⁷ Finlands motsvarighet till Naturvårdsverket.

Länsstyrelsens samordning av åtgärder för miljömålen grundar sig på insatsområden som är beslutade i olika planer och program. Kärnan utgörs av miljö- och klimatrådets projekt samt åtgärder utpekade i andra styrande dokument där externa aktörers åtgärder är en viktig del.

Miljö och klimatrådet är en framgångsfaktor för ett samordnat arbete inom miljöområdet i länet. Olika typer av projekt och åtgärder utförs i samverkan mellan aktörer från olika sektorer. Ett exempel är projektet Framtidens sol. Projektet syftar till ökat intresse för installation av solceller hos små och medelstora företag. Projektet har bland annat anordnat kunskapshöjande seminarier. Effekten har blivit ett ökat intresse för installation av solceller i målgruppen. Projektet genomfördes i samverkan med närliggande län. Ytterligare ett exempel är projektet SPARAton, detta projekt beskrivs i avsnittet nedan under rubriken *Cirkulär ekonomi*.

Miljö- och klimatrådet delar varje år ut ett miljö- och klimatpris. Årets pris utdelades till Rocklunda Fastigheter AB för deras målinriktade hållbarhetsarbete. Visionen är att vara klimatpositiva 2030. Företaget har bland annat lyckats hålla energikostnaden oförändrad de senaste åren genom bland annat installation av solceller. För naturen i området har de skapat fyra hektar ängsmark, insektshotell, sandbäddar samt holkar för fåglar och fladdermöss. På fotbollsplanerna försöker man använda så mycket organisk gödsel som möjligt i stället för konstgödsel. På fotbollsplanerna pågår försök med biokol som kräver mindre gödsling och bevattning och som dessutom fungerar som kolsänka.

Under 2022 har arbetet med att nå miljö kvalitetsmålet frisk luft utvecklats. I samverkan med Luftvårdsförbundet har arbetet med uppbyggnad av en luftemissionsdatabas fortsatt. Databasen innefattar både klimatpåverkande utsläpp och utsläpp som regleras av miljö kvalitetsnormer. Med stöd av databasen kan miljö påverkande och klimatpåverkande utsläpp simuleras för olika planeringsalternativ och på så sätt kan Länsstyrelsen säkerställa att miljö kvalitetsnormer inte överskrids och att klimataspekter beaktas i den fysiska planeringen. En viktig målgrupp för användning av databasen är de som arbetar med fysisk planeringen i länets kommuner. Särskilda informationsinsatser har därför genomförts till denna målgrupp.

Inom Länsstyrelsen finns en intern miljömålsgrupp som består av miljömålssamordnaren och miljömålsansvariga. För respektive miljö kvalitetsmål finns en utpekad ansvarig person, en miljömålsansvarig, som samverkar med olika aktörer i länet, antingen i direkt dialog eller genom olika nätverk.

Stöd till kommunerna i miljömålsarbetet

Stödet till kommunerna med miljömålsarbetet sker i första hand genom etablerade nätverk inom olika sakområden, exempelvis genom kommunekologträffar, tillsynsträffar, klimatanpassningsträffar, luftvårdsförbundet, inom fysisk planering, genom partnerskapet för landsbygdsutveckling och i samband med miljö- och klimatrådets möten. Utöver detta sker även andra ämnesspecifika träffar med enskilda kommuner. Stödet syftar till att öka kunskapen hos kommunerna och främja samverkan mellan kommunerna och Länsstyrelsen, något som är uppskattat, särskilt i små kommuner med mindre resurser.

Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi har tydligt uppmärksammats genom att flera insatser genomförts på kommunal och regional nivå för att påverka generationsmålet i en positiv riktning. Större satsningar på cirkulär ekonomi efterfrågas för att återskapa resurser. Detta har bland annat framkommit under projektet Sparaton från medverkande företag. Flera varor bör tillvaratas och återanvändas, så att resurser används så optimalt som möjligt. För att det ska vara möjligt behöver aktörer samverka på ett smart sätt, över alla branscher och sektorer och oberoende av organisationens storlek.

Projektet SPARAton drivs av företaget Cireko i samverkan med Västmanlands miljö- och klimatråd och är ett kunskapsprogram som ska bidra till att organisationer tillsammans med de anställda ska agera mer klimatsmart. Projektet är också ett skyltfönster för klimatsmarta tjänster och produkter i länet. Med

seminarier och aktiviteter guidas och inspireras deltagarna till att bidra till att organisation minskar sin klimatpåverkan, vilket oftast också är lönsamt. Det ges även möjlighet till klimatbantning med en in- och utvägning av koldioxid. I SPARAton presenteras kunskap, trender, klimatsmarta tjänster och produkter utifrån fem teman:

- Biffen: livsmedel/förtäring
- Bilen: transporter/mobilitet
- Bostaden: fastigheter/kontor
- Butiken: inköp/konsumtion
- Börsen: investeringar/pensioner.

Tanken är att aktiviteter inom dessa teman långsiktigt ska leda till att vi agerar och handlar på ett sådant sätt att det gynnar både klimat och plånbok.

Miljö- och klimatrådets projekt *Kranmärkt vatten* pågår. Länsstyrelsen är sedan tidigare kranmärkt liksom ett antal av rådets medlemmar. Arbetet med att ansluta fler av rådsmedlemmarna fortskrider. För att kranmärka sin verksamhet är det första steget att kartlägga om och när flaskvatten används inom den egna organisationen. Det kan exempelvis vara i matsal och kafeteria, vid interna möten eller externa konferenser och event. Det andra steget är att välja ut i vilken del av verksamheten som kranmärkning ska genomföras och förändra inköpen inom det området. Det tredje och sista steget är att sätta upp interna mål och policyer för hur man använder sitt vatten och följa upp arbetet.

Grön infrastruktur

Ett omfattande arbete för att stärka den gröna infrastrukturen har genomförts under året och beskrivs mer utförligt under uppdrag *IA6 Samarbete kring grön infrastruktur skapar engagemang i länet*.

Friluftsarbete

Länsstyrelsens arbete med friluftsliv beskrivs under uppdrag *IB3 Länsstyrelsen leder och samordnar friluftslivet i länet*.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen arbetar bland annat för att stärka kulturmiljöperspektivet i den kommunala plan- och byggprocessen. Förbättrade kunskapsunderlag inom hela kulturmiljöområdet, såväl övergripande som kategoriinventeringar, är ett av flera betydelsefulla verktyg för att kulturarvet ska kunna bevaras, användas, utvecklas och nyttjas hållbart. Aktuella kunskapsunderlag är en förutsättning för förvaltningen av kulturmiljöerna. Där kulturmiljön tas tillvara ökar förståelsen för kulturarvet och det ses därmed som en resurs i samhällsutvecklingen. Att ha tillgång till ändamålsenliga kunskapsunderlag är även av stor betydelse för kulturmiljöer vid vatten och en förutsättning för att kunna restaurera vattenmiljöer på ett hållbart sätt. Kulturmiljöer är i regel inget hinder vid åtgärder som gynnar naturvärden, däremot är det nödvändigt att veta var kulturmiljövärdena finns, så att ingreppen anpassas även till de kulturhistoriska värdena.

Ett verktyg i miljömålsarbetet, kopplat till målet god bebyggd miljö, är kulturmiljövårdsanslaget. Bidragsmedlen använts till att vårda, informera om och förbättra tillgängligheten till flera av länets kulturhistoriska miljöer. I länets kulturreservat Bråfors bergsmansby vårdar och sköts markerna för att bevara kulturlandskapet med dess biologiska mångfald, men också för att värna det i övrigt rika odlingslandskapet, dess levande sjöar, vattendrag och skogar. Länsstyrelsen i Västmanland arbetar aktivt med att belysa en mångfald av olika kulturmiljöer och skapa ökad förståelse och delaktighet i kulturmiljöarbetet, för att skapa möjlighet till att bevara, använda och utveckla det västmanländska kulturarvet långsiktigt och hållbart.

15§ Vattendelegation

Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt har haft fem möten under året, varav ett gemensamt med övriga vattendelegationer.

På mötet den 26 augusti beslutade vattendelegationen om förvaltningsplan och åtgärdsprogram för vattendistriktet under perioden 2022–2027. Beslutet togs efter att regeringen granskat de fem vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram och kommit fram till att de skulle fastställas utan ändringar.

Under året har Vattenmyndigheten hanterat flera ärenden där Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt begärt yttrande om ändring av miljö kvalitetsnormer för vatten, i enlighet med 22 kap. 13 § miljöbalken. Detta är en ny typ av ärenden för Vattenmyndigheten och vattendelegationen. Vattenmyndighetens kansli har i dialog med vattendelegationen utvecklat rutiner för att hanteringen ska bli enhetlig och effektiv.

Under hösten tog landshövdingen med stöd från Vattenmyndighetens kansli fram förslag på ledamöter i vattendelegationen för kommande treårsperiod. De personer som föreslogs har en bred kompetens inom områden som är viktiga för att vattendelegationen ska kunna fatta väl avvägda beslut.

1A4 Översyn av bevarandeplaner i Natura 2000-områden som berörs av nationella planen för moderna miljövillkor

Länsstyrelsen har gjort översyn av bevarandeplanerna för Natura 2000-områdena Asköviken-Tidö, Ridö-Sundbyholmsarkipelagen, Kalvholmen, Frösåker, Ångsö och Sundängen. Länsstyrelsens bedömning är att bevarandeplanerna kommer att fastställas innan aktuella prövningsprocesser för berörda vattendrag startar. Bevarandeplanerna har framför allt förtydligats avseende fiskens behov av att fritt kunna vandra från Mälaren och upp i de aktuella vattendrag som berörs av nationella planen för moderna miljövillkor. Länsstyrelsen har även arbetat med flera andra bevarandeplaner som ligger senare i processen med omprövning av vattenkraften i de berörda vattendragen, framför allt Hedströmmen.

1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor

Under 2022 har Länsstyrelsens arbete med samverkan inom Hedströmmens, Köpingsåns och Svartåns prövningsgrupper fortsatt. Länsstyrelsen har även deltagit på samverkansmöten i Sagåns prövningsgrupp som Länsstyrelsen i Uppsala län samordnar. Fältbesök har genomförts tillsammans med verksamhetsutövarna vid de flesta vattenkraftsanläggningar i de aktuella prövningsgrupperna. I övre Hedströmmen, som till största delen ligger inom Dalarnas län, har fältbesök genomförts gemensamt mellan Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Dalarnas län och berörda verksamhetsutövare.

För respektive prövningsgrupp har befintliga underlag för vattenmiljö, elproduktion och andra intressen sammanställts i en nulägesbeskrivning. Svartåns nulägesbeskrivning beräknas vara klar för beslut efter årsskiftet. Arbetet pågår med Hedströmmen och Köpingsåns nulägesbeskrivningar. Dokumenten kommer förankras med verksamhetsutövare och andra berörda under nästa år. Sammantaget har arbetet under året gett goda förutsättningar för fortsatt dialog mellan Länsstyrelsen och verksamhetsutövare inför analysfasen, där behov av miljöanpassning och konsekvenser för verksamheter och andra intressen kommer undersökas.

I december 2021 fastställde Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten. Inom Hedströmmens, Köpingsåns, Sagåns och Svartåns prövningsgrupper är beslutad miljö kvalitetsnorm för de vattenförekomster som omfattas av den nationella planen fortfarande ”God ekologisk status 2033”. Ingen förändring av normsättningen har skett under året.

1A6 Samarbete om grön infrastruktur skapar engagemang i länet

Länsstyrelsens arbete med grön infrastruktur följer den framtagna regionala handlingsplanen⁸, som bedöms vara ett viktigt planeringsdokument, för att tillsammans kunna verka med olika aktörer för att förstärka den gröna infrastrukturen i länet. Under 2022 har Länsstyrelsen fortsatt samverka med några av länets kommuner, för att bistå och vägleda dem i arbetet med att integrera grön infrastruktur i främst stadsplanering och skötsel i tätortsnära miljöer. Gemensamma fältdagar har genomförts med Kungsörs och Hallstahammars kommuner. Med Västerås kommun har diskussioner bland annat förts om den gröna infrastrukturens roll kopplat till artskyddet, i samband med klimatanpassningsåtgärder och vid framtagande av fysiska planer. Två länsomfattande möten har också genomförts med kommunerna med fokus på den gröna infrastrukturens koppling till ekosystemtjänster – dels med kommunernas ekologer, dels med klimatanpassningssamordnare. All kommunsamverkan har tagits emot mycket positivt och flera träffar är planerade framöver.

Länsstyrelsen har fortsatt ett internt arbete där ett underlag har tagits fram för att integrera grön infrastruktur och ekosystemtjänster inom prövning och tillsyn i linjeverksamheten. Framför allt används underlaget till stöd för att bedöma möjligheterna att ta hänsyn till grön infrastruktur i samband med krav på kompensationsåtgärder. Detta underlag har även väckt uppmärksamhet utanför länets gränser och har spridits vidare till flera länsstyrelser.

Två särskilt finansierade projekt om anpassat skogsbruk i vardagslandskapet och anpassad dikesskötsel som i huvudsak genomfördes under 2021 har avslutats under året. Resultatet av dikesprojektet, den biologiska utvecklingen, kommer inom ordinarie verksamhet att följas upp och det tillsammans med praktiska arbetsmetoder kommer att spridas till andra aktörer i jordbrukslandskapet framöver. Naturvårdsverket har uppmärksammat projektet och lyft fram det som ett särskilt lyckat projekt för att stärka den gröna infrastrukturen.

Länsstyrelsen har slutfört två större konnektivetsanalyser för att belysa hur naturtyper och arter hänger ihop på landskapsnivå. Den ena analysen är en lövträdsanalys av landskapet runt sjön Hjälmarens. Analysen kommer att användas för att mer effektivt kunna fokusera på lämpliga åtgärder för att stärka landskapets biologiska värden. Den andra analysen är en länstäckande landskapsanalys för att identifiera värdefulla miljöer för fladdermöss. Fladdermöss är en fridlyst artgrupp där det finns stora luckor i kunskapen om både deras förekomst och hur de nyttjar landskapet. Därför har Länsstyrelsen kompletterat landskapsanalysen genom att inventera fladdermöss i ett avgränsat landskapsutsnitt för att samla information om utbredningen av olika arter inom olika typer av miljöer i området. Resultatet kommer att ligga till grund för en analys av vilka miljöer och strukturer som har störst betydelse och därigenom vad som är viktigt för en stärkt grön infrastruktur kopplat till fladdermössens utbredning i länet. Denna kunskap förväntas ge bättre möjligheter att bedöma underlag i samband med prövning och tillsyn.

Länsstyrelsen deltar även i flera nationella samverkansgrupper, bland annat Miljömålsrådets projekt *Ett mer variationsrikt skogsbruk*, i RUS⁹ referensgrupp för gröna frågor och i framtagande av en vägledning för konnektivetsanalyser till kommuner och länsstyrelser. Flera av ovanstående satsningar är långsiktiga och arbetet behöver fortsätta över flera år för att få effekt fullt ut. Arbetet med grön infrastruktur behöver fortsatt konkreta satsningar för att det på sikt ska bli en självklar och integrerad del av verksamheten på länsstyrelser, kommuner och inom samhället i stort. Länsstyrelsen har en nyckelroll för att vägleda detta

⁸ Handlingsplan för grön infrastruktur i Västmanlands län, rapport 2019:10

⁹ RUS står för regional uppföljning av miljömålssystemet.

arbete. För att kunna fortsätta utveckla och införa arbetssättet brett i samhället och i samverkan med andra aktörer finns ett fortsatt behov av särskild finansiering.

Länsstyrelsens arbete med grön infrastruktur under året bedöms inte ha påverkat äganderätt och markvärden. Länsstyrelsen upplever att förståelsen för arbetet med grön infrastruktur från privata aktörer och markägareorganisationer är god i länet. Genom att Länsstyrelsen initierat projekt med privata aktörer har förankringsarbetet med dessa aktörer snarast förstärkts. Länsstyrelsen bedömer att goda exempel i samverkan med markägare är ett bra arbetssätt för att tillgodose frågor om äganderätt och markrätt.

1A7 Länsstyrelsens arbete med strandskydd

En stor del av Länsstyrelsens tillsynsvägledning ligger i att svara på frågor via e-post och telefon. Vi arbetar även aktivt med att få till en bra kommunikation, både mellan kommunerna och Länsstyrelsen samt kommunerna emellan. Ett bra sätt för detta är att träffas och utbyta erfarenheter, vilket sker genom att Länsstyrelsen varje år anordnar två strandskyddsträffar. Effekten av detta leder till mer ensad prövning mellan kommunerna och mer korrekta beslut från kommunerna. Detta styrks av att en relativt låg andel strandskyddsdispenser togs till överprövning (15 ärenden av totalt 72), varav endast tre dispenser upphävdes, fem ärenden återförvisades och sju ärenden kunde godkännas. Under året genomförde Sala kommun en strandskyddstillsynskampanj med stöd av Länsstyrelsen. Tillsynskampanjerna hjälper kommunerna att bli tryggare i sitt tillsynsarbete och Länsstyrelsen bidrar till detta genom stöd om hur tillsyn kan genomföras på ett bra och rättssäkert sätt. Länsstyrelsen genomförde under året en särskild satsning på tillsyn i naturreservatet Ridö-Sundbyholmsarkipelagen, vilket resulterade i 16 nya tillsynsärenden. Detta visar på det stora tillsynsbehovet som finns även inom skyddade områden. Det som återstår är att handlägga tillsynsärendena och avgöra vad som krävs – dispenser eller krav på återställande av de åtgärder som utförts. En fördel med att genomföra tillsynskampanjer i ett avgränsat område är att alla berörda bedöms lika och ingen behöver känna sig utpekad.

1A8 Föreornade områden

Huvudmannaskap är nyckeln för ökad takt i åtgärdsarbete på områden utan ansvar

I Västmanlands län finns det 53 föreornade områden (objekt) i riskklass 1 och 2, där det helt eller delvis saknas någon som är ansvarig för att åtgärda föreorningskadan. Det finns totalt 314 objekt med riskklass 1 eller 2 i Västmanlands län.

Länsstyrelsen har en långsiktig plan för vilka objekt som ska prioriteras för bidrag eller stöd i utrednings- respektive åtgärdsfasen, och har under 2022 arbetat enligt planen. Länsstyrelsen agerar huvudman i två projekt: Köpings elektrolyt i Köpings kommun och Bålsjöverksområdets silvergruva Norbergs kommun. Vi har kontinuerlig dialog med kommunerna om kommande ansökningar, för att se till att objekt utan ansvar ska kunna åtgärdas med bidragsmedel. Vi har även aktivt väglett och uppmuntrat kommunerna i deras huvudmannaskap för att bidra till en ökad åtgärdsakt för objekt utan ansvar. Vi har följt arbetet med hur den nya förordningen (2022:98) om statsstöd för föreornade områden ska hanteras av länsstyrelserna och kommunerna. Länsstyrelse har påbörjat en plan för Länsstyrelsens kommande arbete med statsstödet. Vårt strategiska arbetssätt gör att vi har objekt från tidigt utredningsskede och hela vägen fram till åtgärder. Detta leder till att föreornade områden utan ansvar successivt blir åtgärdade.

Länsstyrelsen har arbetat aktivt för att Statens geologiska undersökningar (SGU) ska ta på sig huvudmannaskapet för det omfattande objektet Nedre Skärsjön i Skinnskattebergs kommun, som ligger högst på Länsstyrelsens prioriteringslista över de mest föreornade områdena i Västmanlands län. Detta möjliggör att vi kan arbeta med objektet trots att det ligger i en av länets mindre kommuner, som inte har möjlighet att ta på sig huvudmannaskapet. Länsstyrelsen har tillsammans med SGU lämnat in en ansökan till Naturvårdsverket om utredningsbidrag för det aktuella objektet.

Länsstyrelsen har anordnat en träff om statsstöd för huvudmännen i kommunerna. På träffen föreläste en av de nationella länsstyrelsesamordnarna om den nya statsstödsförordningen. Huvudmännen fick även möjlighet att dela med sig av sina egna erfarenheter och sprida goda exempel till varandra. Förväntat resultat av dessa träffar är både att länets huvudmän får mer kunskap inom området och att samverkan ökar.

1B3 Länsstyrelsens arbete med att leda och samordna det regionala naturvårdsarbetet. Genom olika former av samarbeten, vägledning och finansiering uppmuntras kommuner, markägare, företag och ideella organisationer att bidra till att uppdraget ska få så stort genomslag som möjligt. Länsstyrelsen arbetar brett genom möten, individuella träffar och samtal för att engagera och samordna länets olika aktörer. Genom en bred samverkan med omgivande län och myndigheter skapas en mer likartad hantering av frågor som har en större geografisk utbredning.

Samverkan om formellt skyddade områden

För att öka samverkan i naturvårdsarbetet och effektivisera arbetet med formella och frivilliga avsättningar genomförs nätverks- och arbetsmöten med bland annat Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, andra länsstyrelser och vissa större markägare. Förutom att samverkan rent konkret bidrar till en bättre måluppfyllelse genom ökade naturvårdsambitioner, exempelvis större arealer frivilligt avsatt skog, utmynnar den också i ökad kunskap och förståelse samt en mer likriktad och ensad myndighetsutövning. Samverkan handlar om alltifrån arbetssätt till mer specifika frågor, som hantering av granbarkborrar i skyddade områden eller skydd av specifika områden. Ett större samverkansprojekt pågår i området Malingsbo-Kloten. Här samverkar tre länsstyrelser (Örebro, Dalarna och Västmanland) tillsammans med Sveaskog och Naturvårdsverket. Syftet med samverkansprojektet är att hitta effektiva lösningar som långsiktigt utvecklar och tryggar natur- och friluftslivsvärden på bolagets marker inom det nästan 50 000 hektar stora naturvårdsområdet. Arbetet resulterar i ökad kunskap och anpassad skogsskötsel som gynnar biologiska och besöksmässiga värden med effekten att terrestra och limniska naturvärden uppmärksammas och visas hänsyn med en minskad förlust av biologisk mångfald som följd samt att områdets besöksmässiga värden i större utsträckning behålls.

Skötselråd – ett sätt att föra dialog om skyddade områden

Västmanland har en handfull naturreservat som särskiljer sig från övriga skyddade områden genom att de är ytmässigt stora, har höga besöksantal och ofta berörs av komplexa skötselfrågor. Det stora engagemang som finns från organisationer, markägare och andra personer som på ett eller annat sätt berörs eller engageras av förvaltningen fångas i flera fall upp i lokala skötselråd. Skötselråden bidrar till en effektiv och väl förankrad förvaltning, vilket gynnar både brukare, besökare och biologisk mångfald.

Ideella krafter är viktiga för den regionala miljöövervakningen

Att undersöka och följa tillståndet i miljön över tid är en viktig del av Länsstyrelsens miljöarbete. Resultaten används bland annat för att följa upp arbetet med miljömålen, upptäcka nya hot mot miljön och fungera som referensmaterial för andra typer av miljöstudier. Det är Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten som är huvudansvariga för den nationella miljöövervakningen, medan länsstyrelserna ansvarar för den regionala miljöövervakningen. En del av miljöövervakningen i länet görs för att särskilt studera regionala miljöfrågor som är viktiga just i vårt län. Länets miljöövervakningsprogram gäller 2021–2026 och omfattar åtta programområden:

- Sötvatten
- Jordbruksmark
- Landskap
- Våtmarker
- Miljögiftssamordning
- Luft

- Skog
- Hälsorelaterad miljöövervakning.

Länsstyrelsen får stor hjälp genom att ideella föreningar och enskilda personer engagerar sig i olika inventeringar av arter. Dessa inventeringsinsatser bidrar med viktig data till den regionala miljöövervakningen. I år, liksom tidigare år, har Länsstyrelsen därför haft två möten med Botaniska Föreningen i Västmanlands län, som samordnar floraövervakningen i länet. På dessa möten har även handläggare som arbetar med åtgärdsprogram för hotade arter medverkat, för att få en samordning mellan övervakning av och åtgärder för rödlistade kärlväxtarter. Under året har Länsstyrelsen även haft ett möte inom det nationella programmet för dagfjärilsövervakning, för att värva nya dagfjärilsövervakare samt hålla kontakten med befintliga övervakare i länet. Mötet resulterade i att flera nya inventerare har anmält intresse för kommande år. Länsstyrelsen har även 2022 ordnat ett möte med Västmanlands ornitologiska förening som tog upp frågor som berör bägge organisationerna, som fågelinventeringar i länet och skötsel av skyddad natur med höga ornitologiska värden. Resultat av mötet är bland annat att Länsstyrelsens utförande av inventeringar underlättas och att Länsstyrelsen når ut med information om hur arbetet med skyddad natur bedrivs.

Samverkan med olika aktörer gynnar hotade arter.

Genom samverkan med Köpings och Västerås kommuner har Länsstyrelsen genomfört eller medverkat till verkställande av åtgärder som gynnar pollinerande insekter. Exempel på åtgärder är anläggande och återskapande av ängsmarker, men även att ytor undantas från gräsklippning eller avslagning. Blomrika marker med en varierad artsammansättning gynnar även andra pollinatörer, som fjärilar och blomflugor. Åtgärderna fungerar också som kunskapspridare och inspirationskälla, vilket förhoppningsvis leder till att fler aktörer vidtar liknade åtgärder och att effekten mångfaldigas. I Länsstyrelsens arbete med åtgärder på Björnöen samarbetar vi med Västerås stad med åtgärder som bland annat gynnar träd, pollinatörer, vedlevande skalbaggar och ängssvampar. Västerås stad kommer nu själva att arbeta vidare i området för att fortsätta gynna dessa arter. Ett annat exempel på lyckat samverkansprojekt med en kommun är slåtter på kommunala ytor i Surahammar för att gynna väddnätfjäril. Samarbetet gav kommunen större kunskap om den sällsynta och fridlysta arten och framöver kommer kommunen att arbeta vidare med åtgärder som gynnar fjärilsarten i egen regi.

I vårt arbete med särskilt skyddsvärda träd har vi ett etablerat kontaktnät med kommuner och med kyrkogårdsförvaltningar för att underlätta informationsspridning om träd och dess skötsel. Detta leder till att de lokala aktörerna är bättre insatta i de senaste rönen som rör trädförvaltning och att träden i förlängningen bevaras längre.

Ortolansparven är en art som under lång tid har minskat och där läget för arten börjar bli akut i Mälardalen. För att bevara och stärka populationen har vi samverkat med länsstyrelserna i Uppsala och Örebro, Birdlife Sverige och de lokala ornitologiska föreningarna. Tillsammans kan vi arbeta på bredare front och lyfta frågan både lokalt och regionalt. En höjd kunskapsnivå hos samtliga aktörer kommer förhoppningsvis innebära att rätt åtgärder sätts in för att rädda kvar ortolansparven i odlingslandskapet.

Inventeringar och åtgärder för att bekämpa invasiva arter

Under 2022 genomförde Länsstyrelsen ett omfattande och brett arbete med förebyggande av introduktion och spridning av invasiva arter, både på land och i vatten. Viktiga delar i arbetet med att bekämpa invasiva arter är information, inventeringar och åtgärder.

För att få ytterligare kännedom om våra invasiva arter genomförde vi inventeringar av växterna smal vattenpest och vattenpest i Mälaren med sammankopplade vatten, som Arbogaån, Hjälmare kanal och

Hjälmaren. Efter förra årets inventering av jättebalsamin längs Kolbäcksån och Arbogaån inventerade vi i år även Svartån och Hedströmmen, länets två största vattendrag. Inventeringen visar att det finns flera stora, täta bestånd längst med båda vattendragen. Bekämpningsplaner bör planeras från första beståndet uppströms och nedåt för att stoppa tillskottet av fröer. Under våren tog Länsstyrelsen också över uppdraget från Sveriges lantbruksuniversitet med att verifiera länets inrapporterade fynd för att skapa en tätare länk mellan rapportörerna och myndigheten. Årets fortsatta inventeringar har lagt en bra grund för kommande års bekämpningsinsatser.

Våra informationssatsningar har gett mer kunskap hos allmänheten. Vi publicerade tre informationsfilmer om sjögull för att öka kunskapen hos allmänheten och markägare. Länsstyrelsen fick också möjlighet att informera om invasiva arter med allmänheten under flera evenemang, som Bråfordsdagarna och Brunnbydagarna som lockade många besökare. Reportage har även gjorts i media, som tidningar, tv och radio löpande under året. Vår bedömning är att allmänheten och olika aktörer i länet nu har god kännedom om de vanligaste invasiva arterna och deras negativa påverkan på den biologiska mångfalden.

Bekämpningen av sjögull sker varje år i samverkan med berörda kommuner och Mälarens vattenvårdsförbund. Inventeringar visar på att sjögullen inte breder ut sig och bekämpningen därmed har stoppat ytterligare spridning. För att ytterligare öka takten i bekämpning av sjögull har vi under året medverkat i en ansökan om LIFE-medel tillsammans med Mälarens vattenvårdsförbund. Vidare har Länsstyrelsen hållit i två fältresor för att samverka om bekämpningen av sjögull i Mälaren, där berörda län och kommuner deltog. Ska bekämpningen av sjögull lyckas i en så stor sjö som Mälaren är det av central betydelse att alla aktörer hjälps åt. Länsstyrelsen har fortsatt bekämpningen av jättebalsamin och jätteloka under året i flera av länets naturreservat. Vi har prioriterat att meddela fastighetsägare med nyupptäckta bestånd av jätteloka och jättebalsamin, samt följt upp flera fastighetsägare från förra årets utskick. Utskicken består av information om arterna, att arten finns på markägarens mark och vad som gäller enligt lag för markägarna. I bilagorna fanns även information om rekommenderade bekämpningsmetoder. Utskicken innehåller även kontaktinformation till handläggarna på Länsstyrelsen för att markägarna enkelt ska kunna komma i kontakt med dessa om det uppstår frågor. Vi skickade även ut bidrag till sex av tio kommuner för att stötta deras bekämpningsarbete på de kommunala fastigheterna.

Länsstyrelsen fortsätter att aktivt delta varje månad i samverkansmöten tillsammans med de länsstyrelser som omger Mälaren. Gruppen stöttar varandra i principfrågor, inspireras av varandras erfarenheter och har som målsättning att arbetet med invasiva arter ska ske på bred front och på ett likartat sätt i hela Mälardalen. I år deltar vi också i ett Miljösamverkan Sverige-projekt som syftar till att ta fram mallar för bland annat informationsbrev och förelägganden till handläggare i hela landet. Under november medverkade vi på invasiva arter-konferensen i Stockholm där vi fick möjlighet att presentera och dela med oss av våra projekt. Länsstyrelsen bjöd även in länets kommuner till ett dialogmöte i april och deltog på en workshop i Sala kommun i syfte att påbörja arbetet med en kommunal handlingsplan mot invasiva arter. Samverkan om hanteringen av invasiva arter har också fortsatt med Trafikverket med syfte att hitta en bra struktur för att minska riskerna att arter sprids, t.ex. när de underhåller vägkanter, bygger nya vägar. Arbetet har inkluderat möten och samverkan ute i fält. Vägverket har fått sådan information att de ska kunna förmedla kunskapen till underleverantörer. och vi publicerade en artikel i Västmanlands Botaniska Förenings tidskrift Blåsippan.

Länsstyrelsen leder och samordnar friluftslivet i länet

Länsstyrelsen har utfört flera samverkansinsatser, deltagit vid informationskampanjer och arrangerat kompetensutveckling för kommuner och tjänstepersoner vid länsstyrelser under 2022.

Samverkan har skett med kontaktpersoner för turism och folkhälsa inom Region Västmanland och internt med tjänstepersoner på Länsstyrelsen (exempelvis inom grön infrastruktur, reservatsförvaltning, kulturmiljö,

integration och folkhälsa) för att undersöka pågående friluftslivsrelaterat arbete och kontinuerligt följa upp arbetet som ingår i Länsstyrelsens handlingsplan för friluftsliv som togs fram 2021. Samverkan har också skett med Pensionärernas riksorganisation (PRO) i Sala om deras projekt där seniorer och barn möts på cykelutflykter. I slutet av hösten inleddes samverkan med berörda kommuner och förvaltare om Bruksleden och Romboledens organisering och skötsel, ett arbete som fortsätter under 2023. Denna samverkan syftar till att verka för ett ökat friluftsliv bland äldre och unga och sprida goda exempel, samt att delta i utvecklingsarbetet av förbättrade vandringsleder i länet. Länsstyrelsen har också medverkat vid den årliga tankesmedjan för friluftsliv som arrangeras av Naturvårdsverket, samt fyra nationella nätverksträffar för länsstyrelsernas friluftslivssamordnare. Dessa träffar stimulerar till samarbeten mellan län, kunskapspridning och erfarenhetsutbyte i hög grad.

Tillsammans med länsstyrelserna i grannlänerna har det anordnats en kurs för tjänstepersoner på länsstyrelser och kommuner om allemansrätten. Syftet var att erbjuda en möjlighet till fördjupning i den snåriga lagstiftningen runt allemansrätten med diskussioner utifrån olika fallstudier med kursdeltagarna och experter från Naturvårdsverket och LRF. Cirka 80 personer deltog på kursen från fyra län. Länsstyrelsen arrangerar också två frukostseminarier för kommuner i slutet av året. Fyra kommuner är inbjudna att berätta om sitt arbete med hur friluftslivsarbetet kan organiseras och om utveckling av friluftslivsplaner, i syfte att sprida inspiration till andra kommuner från fem län runt Mälardalen. Dessa aktiviteter har resulterat i god kompetensutveckling och inspirerande erfarenhetsutbyte, enligt enkäter från deltagarna. Frukostseminarierna för kommunerna kommer att fortsätta som en serie under 2023.

Ett viktig del i arbetet är information till allmänheten och vi utvecklar därför ett utställningspaket om naturvård, grön infrastruktur och friluftsliv som kallas Naturnoderna. Länsstyrelsen deltog även vid Biologiska mångfaldens dag och Bruksledens dag, för att informera om friluftsliv och allemansrätten. Länsstyrelsen har också skickat ut två friluftsbington till länets rektorer för spridning på skolor och nå ut till ungdomar i länet, vilket uppskattades mycket som ett roligt lekverktyg för att locka barn att vistas utomhus.

Skyddade områden en resurs för friluftslivet och landsbygdsutvecklingen i länet

Tillsammans med region Västmanland driver Länsstyrelsen ett pilotprojekt i naturreservatet Hälleskogsbrännan som syftar till att öka områdets attraktivitet och utveckla det som destination och besöksmål och samtidigt öka besökarnas bidrag till den lokala ekonomin. Inom projektet utvecklas en arbetsmodell för samverkan mellan Länsstyrelsen, den regionala turistorganisationen och andra intressenter, som småföretagare inom (natur)turism och handel. Insatsen kommer även leda till att ett kommunikationskoncept som stödjer berörda intressenter i deras kommunikation med besökare. Detta arbete förväntas även gynna det lokala företagandet inom grön turism.

De skyddade områdena är en resurs för det rörliga friluftslivet och Länsstyrelsen har under de senaste åren särskilt arbetat med frågor som rör tillgänglighet, naturvägledning och information. Satsningarna har fallit väl ut och flera reservat är mycket välbesökta.

Länsstyrelsen har under året avslutat en större informationssatsning i form av framtagandet av ett fysiskt informationsmaterial i form av boken *Välkommen ut i naturen – en guide till naturupplevelser i Västmanlands län*. Syftet med informationsmaterialet är att göra några av länets mest besöksvärda naturreservat mer välkända och stimulera till naturutflykter. Effekten av fler besökare är bland annat ökad kunskap och förståelse om naturen, värdefulla ekosystem och naturliga processer. Besök i naturreservat innebär i regel också någon typ av fysisk aktivitet som i sig har många positiva hälsoeffekter på både kropp och själ och kan bidra till en förbättrad folkhälsa.

Den lokala naturvårdssatsningen är viktig för kommunerna

Länsstyrelsen arbetar brett för att uppmuntra kommunerna att söka bidrag för den lokala naturvårdssatsningen LONA genom löpande dialog med enskilda handläggare, och har under 2022 ordnat två samverkansträffar med kommunernas LONA-handläggare. Länsstyrelsen upplever att intresset har ökat hos kommuner och ideella organisationer, men att det kan vara svårt för initiativtagare att få igenom sina föreslagna projekt hos kommunerna. Det var klart färre ansökningar som kom in 2022 (6 ansökningar) än 2021 (21 ansökningar). Sex ansökningar kom in i första omgången och ett av de projekten har återtagits av kommunen på grund av personalbrist. Vid den andra ansökningsomgången i september kom det in en ansökan. Länsstyrelsens tolkning är framför allt att det är många projekt som pågår och kommunerna har haft mycket att göra med genomförande, verksamhetsrapporter och slutrapporter för dessa.

LONA-projekten i länet bidrar till en ökad samverkan mellan kommunerna och deras ideella aktörer. Länsstyrelsen har under 2022 beslutat om bidrag till fem projekt. Dessa projekt bidrar till att 6 000 m² våtmark skapas, backsvalor och insekter kan hitta boplatser och den biologiska mångfalden ökar med perennplanteringar. Bidragen innebär också att cirka sex kilometer vandringsleder anläggs. Förutom direkta åtgärder tas även flera underlag fram för framtida naturvårdsåtgärder. Vid konferenser och seminarier som Länsstyrelsen anordnar informerar vi ofta om LONA för att öka kunskapen om LONA och visa på vilka möjligheter som finns via bidraget. Detta skedde bland annat på ett våtmarksseminarium samt under seminariet *Nätverk för projektutveckling. LONA-bidraget, hur funkar det?*.

Vilt- och rovdjursförvaltningen i länet

Myndighetssamverkan om rovdjursfrågorna har varit omfattande under 2022. Samverkansrådsmöten med landshövdingarna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har genomförts vid fyra tillfällen. Mellan länsstyrelserna sker ett omfattande erfarenhetsutbyte om inventeringar, effekter av skrämsel, besiktningar av rivna tamdjur och andra frågor med koppling till rovdjursförvaltning. Mellan länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet sker också omfattande samråd om en mängd olika frågor. Sammantaget leder detta till effektivare handläggning, större rättssäkerhet och en tydlighet i förvaltningen. Samverkan sker även löpande med Naturvårdsverket. Många av kontakterna med Regeringskansliet och Naturvårdsverket kanaliseras genom ordförandelänet i mellersta rovdjursförvaltningsområdet som under 2022 har varit länsstyrelsen i Stockholms län. Länsstyrelsen samverkar med Länsstyrelsen i Uppsala län om beredskap vid rovdjursangrepp på tamdjur och hundar. Effekten av beredskapen är att djurhållare enkelt når besiktningpersonal även under helger och kvällar, vilket leder till snabba besiktningar samt att brukare får snabba och tydliga åtgärdsförslag för att förhindra fortsatta angrepp, exempelvis rekommendationer att flytta djur eller förbättra stängsel.

Länsstyrelsen bedriver en omfattande kamerainventering för att säkerställa föryngringar av lodjur. Genom god dialog och förankring med markägare har Länsstyrelsen i dag över 100 viltkameror uppsatta på framför allt privat ägda marker. Viltkameror är ett kostnadseffektivt sätt att kvalitetssäkra lofryngringar i ett län där snötillgången ofta är osäker. Inventeringen av vargföryngringar sker fortfarande främst genom spårning i snö och här bygger resultatet i många fall på tips från allmänheten och ett nära samarbete med markägare, jägare och jägarorganisationer. Årets resultat av identifierade varg- och lodjursföryngringar bedöms vara så gott som heltäckande. För spridning och information om resultatet publiceras varje år en rapport. Inventeringsresultatet är även ett viktigt beslutsunderlag inför Länsstyrelsens beslut om licensjakter.

Att informera om rovdjur är en viktig uppgift för att öka förståelsen och acceptansen för rovdjurspolitiken. Genom en årlig inventeringsrapport, nyhetsbrev och Instagram delar Länsstyrelsen löpande nyheter och information om länets rovdjur. Som exempel informeras följare löpande om vilka föryngringar av varg och lodjur som identifieras. Responsen på Länsstyrelsens informationsarbete genom Instagram har varit mycket positiv – antalet följare ökar stadigt och ligger nu på över 1 600 följare. Länsstyrelsen har deltagit på ett antal

träffar med externa intressenter, för att informera om aktuella rovdjursfrågor i länet. En viktig aspekt är att nå unga, och därför deltar Länsstyrelsen även på utbildningar för jägarexamen.

Trots att Västmanlands län har en av landets högsta tätheter av varg per ytenhet så är problemdjur ovanliga. Det förekommer att vargar eller lodjur och även björn kommer nära och in i bebyggelse eller nära människor. Länsstyrelsen agerar alltid snabbt vid dessa situationer och åker till platsen för att prata om och informera om rovdjuren, samt genomför förebyggande åtgärder. Till vår hjälp har myndigheten också en besiktningshund för stora rovdjur som markerar spår och dna. Hunden visar om ett rovdjur faktiskt varit på platsen och har en lugnande effekt på människor. Sammanfattningsvis leder detta arbetssätt till mindre oro och en högre acceptans för rovdjur, även om vi fortsatt stor polarisering i rovdjursfrågan. Polariseringen märks även tydligt i media, både lokalt och nationellt.

1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter

Samverkan mot avfallsbrottslighet

Inom ramen för Länsstyrelsens tillsynsvägledning 2022–2024 samverkar vi aktivt med miljökontor och andra myndigheter i länet för att stävja illegal avfallshantering.

Länsstyrelsen samordnar en samverkansgrupp mot miljöbrott, där fyra miljökontor, Skogsstyrelsen, Polismyndigheten och Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål (REMA) deltar. Årets träff i samverkansgruppen hade fokus på hur vi fortsättningsvis kan samverka om illegal avfallshantering i länet.

Länsstyrelsen har tillsammans med samverkansgruppen arrangerat en handläggartäff om miljöbrott, där fokus delvis var avfallsbrottslighet. Det var flera intressanta föreläsningar, bland annat om det så kallade. Blackmassmålet som handlar om att stora mängder batteriavfall grävs ner. På handläggartreffen deltog representanter från samtliga miljökontor, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Polismyndigheten och Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål (REMA).

Länsstyrelsen har informerat de kommunala miljöcheferna om regleringsbrevsuppdraget och arbetet mot avfallsbrottslighet på en chefsträff.

All samverkan inom länet förväntas förbättra förutsättningarna för vårt gemensamma arbete mot avfallsbrottslighet.

Länsstyrelsen deltar i det länsstyrelsegemensamma nätverk som har bildats under 2022, för att klargöra länsstyrelsernas roll i det fortsatta arbetet och hur samverkan kan bedrivas. Länsstyrelsen har tagit del av andra länsstyrelser erfarenheter för att utveckla vårt arbete.

3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprovning m.m.

Länsstyrelsen har samrått med Naturvårdsverket i uppdraget *Förstudie vägledning – om behov av myndighetsgemensam vägledning om miljötillståndsprovning och miljöbedömningsprocessen* via digitala möten.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens sammanvägda bedömning är att verksamheten inom områdena naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet har genomförts med ett gott resultat. Dialogen med länets alla aktörer är god och förtroendet för Länsstyrelsen är högt, vilket har bidragit till det goda resultatet.

Bedömningen baseras bland annat på följande:

- Inom naturvårdsområdet lyckades Länsstyrelsen omsätta en stor del av de höjda sakanslagen inom 1:3-anslaget genom bidrag till kommuner och naturvårdsåtgärder inom formellt skyddade områden. En stor del av anslagen har gått till lokala entreprenörer som utfört arbeten.
- Inom områdena miljöskydd, vattenverksamhet och vattenförvaltning har verksamheten fungerat bra. Den största utmaningen har varit att rekrytera personal med rätt kompetens inom framför allt förorenade områden och vattenverksamhet, vilket har medfört att vi inte har kunnat arbeta upp alla tilldelade medel.

Vattenmyndigheten har genomfört sin verksamhet enligt plan och uppnått ett bra resultat. I augusti fastställdes förvaltningsplan och åtgärdsprogram för Norra Östersjöns vattendistrikt, för perioden 2022–2027.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd och stöd inom Landsbygdsprogrammet.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.
- Erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.
- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Hantering av EU-stöd och Landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsens målsättning vid hantering av EU-stöd är att minska kostnaden per stödkrona för förvaltning och kontroll av EU-fonder samt effektivisera, förenkla och underlätta för företag och myndigheter. Vi vill också bidra till så tidiga utbetalningar som möjligt samt minska andelen fel i stödhanteringen.

Länsstyrelsen ska genomföra Landsbygdsprogrammet och uppfylla målen inom SUSS-LB för projekt- och företagsstöd respektive systemet SUSS-JBR för jordbrukarstöd. SUSS står för ”Styr- och uppföljningssystem i samverkan”. Det är Jordbruksverkets och länsstyrelsernas gemensamma uppföljningssystem med målet att lantbrukare ska få korrekta utbetalningar i rätt tid.

Länsstyrelserna samverkar med andra län för ett effektivt genomförande av jordbruks- och landsbygdsstöden. På chefsnivå sker samverkan inom lantbruksdirektörernas samverkansgrupp, LD21, och inom ett mindre nätverk i närområdet, LD6. Dessa nätverk har regelbundna samverkansmöten med Jordbruksverket och representanterna deltar även på möten med Näringsdepartementet. Länsstyrelsen arbetar aktivt tillsammans med andra länsstyrelser och Jordbruksverket för att hitta förenklingar i verksamheten.

Regelbundna handläggarmöten sker i Mälardalsregionen för att utveckla och effektivisera arbetet i stödhanteringen. Samarbete kring landsbygdsutvecklingsstöden och jordbrukarstöden sker i regionen Östra Mellansverige (JBR6 och LB6) med målet att öka likabehandlingen i regionen och landet samt att vara en länk mellan LD6 och LB6 och JBR6 i framtidsfrågor. Genom samarbetet ökar möjligheterna att driva frågor med eller mot Jordbruksverket inom jordbrukarstöden och landsbygdsutvecklingsstöden. LD6, LB6 och JBR6 omfattar länsstyrelserna i Västmanland, Stockholm, Uppsala, Örebro, Södermanland och Gotland.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	16,3	15,3	16,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	12,0	10,6	11,4
Antal årsarbetskrafter män	4,3	4,8	4,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	5 288	5 351	5 540
Antal beslutade ärenden	6 294	5 531	5 671
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	274	906	1 054
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	22 429	19 303	21 605
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	550	635	789

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	²⁾	*	20,6	20,0
Areal betesmarker och slåtterängar (ha)	Miljömålet Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	²⁾	6 992	7 015	7 033

* Det saknas färdig statistik för 2022 när det gäller ekologiskt brukad mark.

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Antal ärenden

Jordbrukarstöd

Ett ofullständigt it-system har under innevarande programperiod inneburit att Länsstyrelsens ärendebalans varit hög. Nu finns de flesta it-funktioner på plats och Länsstyrelsen har haft möjlighet att besluta många ärenden under året. Därför har ärendena som är över 2 år gamla kunnat beslutas i hög grad, från drygt 900 ärenden till under 300 ärenden. Under 2022 har Länsstyrelsen fattat 5 757 utbetalningsbeslut för stödåren 2015–2022. Ärendebalanserna har därför minskat.

En del av de kvarvarande ärendena går inte att avsluta i systemet. För några av dessa ärendetyper, exempelvis avskrivningar, har Jordbruksverket inplanerat driftsättning för under början av 2023. Det är oklart när resterande ärenden kommer kunna avslutas.

Länsstyrelsen i Västmanlands län tog 2022 emot 1 467 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Eftersom vi är i slutet av programperioden, så är några stödformer stängda för nysökning. Antal inkomna och beslutade ärenden är därför färre än tidigare år.

Resultatindikatorer

Arealen ekologiskt brukad mark i Västmanland har legat på liknande nivå de senaste åren, medan arealen betesmarker och slätterängar har minskat.

Resultatredovisning

Jordbrukarstöd

Jordbrukarstöden är viktiga verktyg för att upprätthålla livskraftiga jordbruk, bidra till matproduktion och behålla öppna landskap. En annan positiv effekt av stöden är möjligheten att bevara och utveckla de naturvärden som finns i värdefulla ängs- och betesmarker.

Eftersom handläggningssystemen fortfarande inte är utvecklade fullt ut, har ett tidskrävande manuellt arbete skett under året för att kunna betala ut stöd till jordbrukarna så tidigt som möjligt. Den höga utgående ärendebalansen för jordbrukarstöden beror på att Jordbruksverkets it-system ännu inte är helt färdigbyggda.

Handläggningstider och måluppfyllnad

Alla mål för jordbrukarstöden har uppfyllts i SUSS-JBR. Enligt SUSS-JBR ska 85 procent av ärendena för miljöersättningar i det nya och gamla landsbygdsprogrammet, stöden för ekologisk produktion och kompensationsstödet vara klara för delutbetalning senast vecka 39. I Västmanland var 93 procent av ärendena klara för delutbetalning vecka 39.

Inom december månad ska minst 95 procent av direktstöden och 90 procent av ärendena för miljöersättningar i det nya och gamla landsbygdsprogrammet, stöden för ekologisk produktion och kompensationsstödet vara klara för slututbetalning. Under december månad var 99 procent av direktstöden och 96 procent av miljöersättningar, stöd för ekologisk produktion och kompensationsstöd klara för slututbetalning. Sammanlagt har 317 442 tkr betalats ut i jordbrukarstöd 2022.

Länsstyrelsen har även uppfyllt Jordbruksverkets mål i SUSS-JBR om att alla arealbaserade fältkontroller ska vara klara i fält senast den 31 oktober. Myndigheten klarade också målet att de djurbaserade kontrollerna och tvärvillkorskontrollerna skulle vara klara i fält senast den 31 december. Samtliga kontrollfrekvenser som beslutades av Jordbruksverket är uppfyllda.

Landsbygdsutvecklingsstöd

Landsbygdsprogrammet 2014–2020 har förlängts med två år, och Länsstyrelsen har fått ytterligare medel att besluta om. Dessa medel har fördelats på beslutsomgångar och används för ansökningar inkomna under 2020 och 2021, samt utlysningar genomförda under 2022.

Handläggningstider och måluppfyllnad

Målet är att 90 procent av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader och 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader. Mätning sker från att ansökan om stöd eller ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. Vi har uppnått målen för ansökningar om utbetalningar i SUSS-LB, styrnings- och uppföljningssystem i samverkan för landsbygdsstöden.

Dock har vi inte uppnått målen för inkomna ansökningar om stöd. Det beror på att ansökningarna om stöd hanteras i beslutsomgångar. Ansökningar som inte har prioriteras i första beslutsomgången förs vidare för ny bedömning till ytterligare två omgångar. Det innebär att det kan ta upp till 12 månader från ansökan till beslut. De ärenden som kommit in under 2021 och 2022 och som Länsstyrelsens budget inte räcker till, ligger öppna i avvaktan på eventuella återflöden och avrop. Av den anledningen har Länsstyrelsen fortfarande en viss ärendebalans.

Investeringsstöd

Tio miljoner sjuhundra tusen kronor har betalats ut i investeringsstöd under året. Investeringsstödet har huvudsakligen gått till att förbättra konkurrenskraften och öka produktionen hos länets lantbruksföretag och livsmedelsproducerande företag. Även företag inom besöksnäringen och andra tjänsteföretag har tagit del av stödet. Investeringar på landsbygden som prioriteras i länet bidrar till ett mer miljö- och klimatanpassat företagande, med ökad sysselsättning och bättre service på landsbygden

Bredband

Det fanns inga nya projekt för bredband 2022, eftersom alla pengar var förbrukade redan 2020. Sexton miljoner kronor har betalats ut till fyra projekt. Dessa fyra projekt är pågående.

Våtmarker

I Västmanlands län har tre ansökningar om totalt 44,65 ha kalkfilterdiken beviljats under året. Dessutom har 2 våtmarksprojekt på sammanlagt 2,25 hektar slutförts. Av pengarna för våtmarksanläggning inom landsbygdsprogrammet återstår nu mindre än tre procent av den beviljade budgeten för programperioden. Ett förväntat resultat av dessa projekt är ett minskat näringsläckage från våtmarkerna och en ökad biologisk mångfald.

Restaurering av betesmarker

EU-stöd till restaurering av värdefulla naturbetesmarker har beviljats till 10 lantbrukare under året. I Västmanland finns det nu 46,2 hektar betesmark i åtaganden för restaurering av betesmarker inom landsbygdsprogrammet 2014–2022. Om den värdefulla betesmarken som restaureras hålls hävdad (det vill säga sköts genom slåtter eller betesdjur), gynnas den biologiska mångfalden och bidrar till miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett öppet odlingslandskap.

Rovdjursavvisande stängsel

I Västmanland finns både varg och lo, och intresset för stödet till rovdjursavvisande stängsel har varit stort. Stöd utgår bara till företag med fårbesättningar, eftersom Länsstyrelsen bedömer att rovdjuren utgör en liten fara för nötkreatur och hästar. Sammanlagt under 2022 har 2 ansökningar beviljats till 1 600 meter stängsel. För att kunna behålla bete med får på betesmarker och ängar i länet, är det viktigt att kunna skydda dem från rovdjursangrepp. Stödet är också ett viktigt bidrag för att lösa konflikten mellan målet att bevara de stora rovdjuren och bevara den biologiska mångfalden i betesmarker.

Projekt inom kompetensutveckling, information, demonstration och rådgivning

Länsstyrelsen driver 16 projekt inom landsbygdsprogrammet för kompetensutveckling, information, demonstration och rådgivning. Syftet är att genom riktad upphandling och egen verksamhet främja miljömål och landsbygdsutveckling. Projekten drivs inom områdena Ett rikt odlingslandskap, Ekologisk produktion, Greppa näringen och Nya Jobb och diversifiering. Projekten har lett till ökad kunskap om betydelsen av biologisk mångfald, skötsel av betesmarker och slåtterängar, kulturmiljövärden i jordbrukslandskapet, minskad utlakning av näringsämnen samt mer ekologisk produktion. De har också inspirerat till landsbygdsutveckling inom besöksnäring och lokal mat.

Brist på rådgivare i området och i viss mån coronapandemin har påverkat så att flera av de för året upphandlade kompetensutvecklingsaktiviteterna inte genomförts. Två kurser och fem fältvandringar inom Greppa Näringen har genomförts av länsstyrelsens upphandlade konsulter. Inom Ett rikt odlingslandskap har det arrangerats kurser i skötsel av mångfaldsbryn, gärdesgårdshägnad, timring och restaurering av jordkällare. Inom delprojektet kring skötsel och samverkan om ängs- och betesmarker har vi arbetat med att återföra bete på flera värdefulla betesmarker. Betesförmedlingen har varit fortsatt aktiv, dit både 15 djurhållare och 48 markägare har anmält intresse.

Flera fältvandringar inom ängsslåtter har genomförts, både om användning av slåtterbalkar och knackelie. Totalt har cirka 80 personer deltagit. Deltagarna kom även från andra län än Västmanland. Aktiviteterna har bidragit till att öka lantbrukarnas kunskaper om möjligheter att minska övergödningen, öka den biologiska mångfalden och värna kulturmiljövärden.

Länsstyrelsens upphandlade konsulter har utfört fem rådgivningar inom skötsel av betesmarker, naturvärden på gården och byggnadsvård i odlingslandskapet. Rådgivningarna är kunskapshöjande och bidrar till miljömålet Ett rikt odlingslandskap. Inom Greppa Näringen har drygt 16 rådgivningar redovisats hittills.

Landsbygdsutvecklingen i området Nya Jobb och diversifiering sker inom projektet *Smakrik och blomstrande besöksnäring*, som vänder sig till landsbygdsföretag i de fem länen runt Mälaren och Hjälmaren. Exempel på aktiviteter är lokal livsmedelsservering och gårdsbutiker, tillgänglighet, trädgårdsdesign och marknadsföring. Aktiviteterna bidrar till en hållbar småskalig landsbygdsturism med lokala råvaror.

Under året har digitala kurser hållits i sociala medier för landsbygdsföretagare med totalt 85 deltagare. I år har 8 rådgivningar getts och sedan har rådgivningen slutredovisats och utvärderats. Det har handlat om att inreda gårdsbutik, trädgårdsdesign och storytelling. Totalt har 76 rådgivningar genomförts inom dessa områden sedan starten 2017. Av de 76 deltagarna svarade 41 på vår utvärdering. De var mycket nöjda med konsulternas rådgivning som har gett dem nya verktyg för att utveckla sina landsbygdsföretag. Av de som svarade var 81 procent kvinnor, 19 procent män och 81 procent var 34–64 år. I deras företag arbetade i snitt 1,7 kvinnor och 1,3 män. Detta speglar väl hela projektets deltagare.

Livsmedelsstrategin

Målet för länets livsmedelsstrategi är att livsmedelsproduktionen ska öka fram till 2030. Det är utgångspunkten för den regionala livsmedelsstrategin som omfattar hela kedjan, från producent till konsument. Produktionsökningen främjar länets sysselsättning, utvecklar landsbygden och minskar sårbarheten vid kriser.

Livsmedelsstrategin i Västmanlands län fokuserar på fyra områden:

- *Upplevelsemat.* Stärka länet som matregion, där maten blir en reseanledning både för länets invånare och besökare. I detta ingår att knyta ihop mat med befintliga resmål.
- *Krismat.* Livsmedelskedjan behöver vara robust. Därför är det strategiskt viktigt att kunna tillgodose behovet av mat och säkerställa tillgången till mat för länets invånare vid en eventuell kris.
- *Viltmat.* Tillgången till mat från våra skogar och vatten behöver öka. Viltmaten är klimatsmart och av hög kvalitet.
- *Länets mat.* En generationsväxling behöver säkerställas genom att få nya generationer att satsa på lantbruket. Branschens attraktivitet och lönsamhet behöver stärkas.

Inom livsmedelsstrategin sker arbetet i huvudsak genom samverkan, samordning och kunskapsfrämjande. Arbetet med den regionala livsmedelsstrategin sker främst i samverkan med LRF Mälardalen, Region Västmanland, länets kommuner, andra regionala aktörer och näringslivsaktörer inom livsmedelsområdet. Vi har även samverkat med de intilliggande länen och regionerna i östra Mellansverige.

Under 2022 har Agro Västmanland bildats och utgör en plattform för att förstärka samverkan och finansieringen av insatser inom livsmedelsstrategin. Agro Västmanland drivs av den ideella föreningen Agro Öst och finansieras huvudsakligen av Länsstyrelsen i Västmanland och Region Västmanland. Övriga

medfinansiärer är LRF Mälardalen, Västmanlands Hushållningssällskap och Smaka på Västmanland. Länsstyrelsen deltar i styrgruppen för Agro Västmanland.

Arbetet med landsbygdsutveckling och fiske bidrar till att uppnå globala hållbarhetsmål för Agenda 2030.

Inom området Viltmat har Länsstyrelsen under året drivit ett projekt för att få ut mer vildsvinskött till offentliga kök och restauranger. I dag behöver vildsvinsköttet passera en vilthanteringsanläggning för att nå en marknad, men det finns en rad faktorer som försvårar kedjan. Under året har aktörer från hela livsmedelskedjan samlats för att hitta åtgärder som ska underlätta vildsvinsköttets väg från jägare till bord. Exempel på aktiviteter som genomförts under året är deltagande på Brunby Lantbrukardagar med smakprov av vildsvinkött och information om hur det går till att lämna in kött till vilthanteringsanläggning. Det har också genomförts studiebesök på en vilthanteringsanläggning och nätverksträffar för deltagare i offentliga kök.

Länsstyrelsen har utifrån arbetet med länets livsmedelsstrategi deltagit i ett seminarium på Salamässan och på Krismedvetenhetsmässan, där vi informerade om vikten av att ta tillvara lokal mat.

Behörighet för att använda växtskyddsmedel

Kunskapen som uppnås genom kravet på behörighet för att få använda växtskyddsmedlen bidrar till miljömålet En giftfri miljö.

Under 2022 anordnade Länsstyrelsen tre vidareutbildningar för användare av växtskyddsmedel i klass 1L och 2L utomhus, för de som hade behörighet sedan tidigare. På grund av pandemin och de restriktioner som då rådde genomfördes alla kurser digitalt. En grundkurs för nya användare i växthus och på golfbanor anordnades med deltagare från många olika län. Personal från Länsstyrelsen har också medverkat på kurser i andra län för att få en effektivare användning av resurser.

Tillsyn

Länsstyrelsen fick inga anmälningar om bristande bekämpning av flyghavre under 2022. Det finns inga fastigheter i länet där tillsyn ska göras när det gäller potatissjukdomar.

Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas

Länsstyrelsen bevakar löpande att dödsboms ägande av fastigheter, taxerade som lantbruksenhet, avvecklas inom fyra år från dödsfallet. Ärenden identifieras med hjälp av bouppteckningshandlingar från Skatteverket och fastighetsregister. Länsstyrelsen har under året mottagit och handlagt 46 bouppteckningar från Skatteverket där den avlidne var ägare till fastigheter taxerade som lantbruksenhet.

Länsstyrelsen har under året inte haft något ärende där åtgärder för att avveckla dödsboet under lagstadgad tid varit nödvändigt.

Vattenbruk och fisketillsyn

Förvaltningsplaner och fiskeråd

Under året har länsstyrelserna runt Mälaren i samarbete med SLU arbetat med att få färdigt förvaltningsplanerna för Mälaren och Hjälmararen samt starta ett fiskeråd för fiskets intressenter. Förvaltningsplanerna är i stort klara och slutrapporterade, men arbete återstår med att sjösätta fiskeråden.

Mälaren

I Mälaren har länsstyrelserna gemensamt, med Uppsala län som samordnande och med stöd av SLU, arbetat med märkning med akustisk telemetri av gös och asp. Gösmärkningarna har i främsta hand handlat om att

undersöka hur gösen reagerar på fiske, om den drabbas av dykarsjuka när den lyfts från stora djup och återsätts i grunt vatten. Asp har märkts för att vi ska kunna studera hur den vandrar inom sjön.

Hjälmaren

Även i Hjälmaren har akustiska märkningar av främst gös gjorts, för att vi ska få en bild av viktiga lekområden och migrationsstråk i sjön. Detta arbete ska utvärderas under våren 2023. Planen är att fler arter ska märkas, t.ex. asp och braxen.

Torrlagda vassområden minskar tillgången till lekplatser

Vi har fått kännedom om att fångsterna av gädda verkar ha minskat i Hjälmaren och då inte minst inom fritidsfisket. Ett problem som har identifierats är att många vassområden som tidigare var myllrande våtmarker nu har börjat torrläggas. Därmed fungerar de inte längre som lekområden och habitat för småfisk som utgör föda för gäddan. Under året har vi tagit fram en rapport om bladvassar och deras funktion samt problematiken runt dessa. Utifrån detta är det tänkt att starta projekt som syftar till att åtgärda problematiken.

Fisketillsynen

Fisketillsynen i Mälaren verkar fungera och det uppdragas få överträdelser av fiskebestämmelserna. Troligtvis har de som fiskar bättre kännedom om reglerna.

Fiskodling

Västmanlands län har sedan 2016 haft en fiskodling. Denna fiskodling bedrivs i liten skala främst för utsättning av fisk. Något större intresse av att starta nya vattenbruk i länet har inte Länsstyrelsen märkt av.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att den areella näringen i länet har uppnått ett gott resultat och i vissa delar ett utmärkt resultat. Genomförda uppdrag har bidragit till att uppnå målen i den sammanhållna landsbygdspolitiken och den gemensamma jordbruks- och fiskepolitiken.

Jordbrukarstöd

Vid varje utbetalningstillfälle av jordbrukarstöd har Länsstyrelsen överträffat de uppsatta målen i Jordbruksverkets styr- och uppföljningssystem SUSS-JBR. Under året har Länsstyrelsen arbetat med att avsluta ärenden från stöd 2015–2021 som tidigare inte kunnat avslutas. Genom erfarna handläggare och kontrollanter har nästan alla jordbrukare fått utbetalning för 2022 års ansökan om stöd före årsskiftet.

Landsbygdsutvecklingsstöd

Även de uppsatta målen i SUSS-LB inom landsbygdsutveckling är uppfyllda. Måluppfyllelsen för utbetalningar är utmärkt. Länsstyrelsen har lyckats genomföra landsbygdsprogrammet med de medel som tilldelats länet.

Vattenbruk och fisketillsyn

Inom fiskenäringen är resultatet gott. De mål och uppdrag inom området för året har i stort sett uppfyllts.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 § p 12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3 § p 13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3 § p 14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Regleringsbrev
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för *folkhälsopolitiken* är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för *alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT)* är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Målet för *jämställdhetspolitiken* är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för *mänskliga rättigheter* är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

- Det nationella målet för *funktionshinderspolicen* är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsvariationer som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsvariationer i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för *politik mot diskriminering* är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för *integrationspolitiken* är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot *spelberoende* är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för *kriminalpolitiken* är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Kriget i Ukraina har påverkat, men även utvecklat verksamheten inom social hållbarhet. Exempelvis har vi stärkt kapaciteten kring barns rätt till stöd och information vid samhällskriser. Insatser har även genomförts för att öka förmågan till upptäckt av exploatering av barn samt vuxna personer som omfattas av tillfälligt skydd. Samtidigt återstår det mycket arbete, framför allt finns det ett externt behov av stöd, för att mänskliga rättigheter ska respekteras, skyddas och förverkligas.

Länsstyrelsen har ökat inriktningen på tvärssektoriella frågor, för att bättre uppnå gemensamma mål och därmed fokusera på vinsten för samhället och invånarna. Arbetet innebär inte bara högre ambitioner, utan kräver mer av nytänkande från ingående aktörer, för att uppnå en samhällseffekt och inte begränsa nyttan till en effekt för verksamheten. Vi har bland annat genomfört flera utbildningar och inlett processer med yrkesverksamma i länet, exempelvis om rasism i arbetslivet. Västmanlandsmodellen ingår i ordinarie verksamhet och ger goda resultat (modellen beskrivs nedan). Ett regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck har fortsatt att utvecklas. En effekt av detta är att länets aktörer samverkar och täpper till de organisatoriska mellanrum¹⁰ som drabbat exempelvis hedersutsatta kvinnor. Genom myndighetssamverkan stärks individernas rättigheter.

¹⁰ Uttrycket har myntats av Mats Tyrstrup, Handelshögskolan Stockholm. Uttrycket syftar på gapen mellan olika ansvarsområden där människor riskerar att falla mellan stolar, till följd av att den offentliga sektorn är hierarkisk och uppdelad i stuprör. Han menar att det i dagens samhälle är horisontella samarbeten som är avgörande för hur väl vi lyckas i våra uppdrag.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	14,4	12,0	12,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,8	9,8	10,9
Antal årsarbetskrafter män	3,6	2,2	2,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	133	124	164
Antal beslutade ärenden	157	124	141
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	2	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	23 814	18 286	19 502
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	6 736	6 630	8 699

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Årsarbetskrafter

Antalet årsarbetskrafter har ökat i förhållande till 2021. Länsstyrelsen har tilldelats särskilda medel för arbetet med ett resurscentrum för hedersrelaterat våld i länet och behovet av en årsarbetskraft för detta har tillgodosetts.

Verksamhetskostnader

Även verksamhetskostnaderna har ökat i förhållande jämfört med 2021. Länsstyrelsen har i överenskommelse med Region Västmanlands fått i uppdrag att samordna och genomföra SKR:s satsning Kvinnofrid 2021–2023. För att genomföra uppdraget har extern finansiering tillkommit och en anställning beslutats för ändamålet. Länsstyrelsen har även utökade uppdrag inom folkhälsa som slagit igenom i verksamheten. Inom integration har Länsstyrelsen under året tillskjutit särskilda medel för att prioritera myndighetens arbete inom detta område. Flera av nämnda förändringar i förhållande till 2021 avser tidsbegränsade insatser.

Antal ärenden

Under verksamhetsåret har särskilda ansträngningar gjorts för att hantera antalet öppna ärenden. Resultatet är gott och balanserna har minskat.

Resultatredovisning

Metodstöd och kartläggningar ger effekter regionalt och nationellt

För att följa läget i länet har två kartläggningar genomförts, kartläggning om våldsutsatta barn samt en förstudie om ett regionalt resurscentrum för hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa kommer att ligga till grund för länets arbete, både på övergripande nivå som för enskilda myndigheter. Vi har även under året fortsatt att sprida resultatet om studien av hur kvinnor i missbruk och beroende upplever våldsutsatthet. Det finns ett stort intresse för studien, såväl regionalt som nationellt. Under året har även en omfattande revidering genomförts av handlingsplanen för när ensamkommande barn försvinner. Handlingsplanen har spridits till relevanta aktörer i länet, som återkopplat att den ger ett bra stöd i svåra och komplexa ärenden.

Ökat fokus på tvärssektoriella aktiviteter för att nå fler

Under året har det tvärssektoriella arbetet varit i fokus för att utvecklas, ta fram innovativa insatser, men framför allt för att kunna nå en större målgrupp i länet. Ett exempel är dialogkonferensen *Social hållbarhet i arbetslivet*, med den primära målgruppen strateger och chefer med ansvar för personalfrågor. Det långsiktiga målet är att skapa ett permanent nätverk och stärka dem i arbetet med jämställdhetsintegrering och uppdrag

som våld som arbetsgivarfråga och rasism i arbetslivet. Andra aktiviteter är samarbetet med Visit Västerås om konceptet Trygga Evenemang vid den årliga Cityfestivalen. Kortfattat innebär konceptet utbildningsaktiviteter innan festivalens genomförande och trygghetsskapande under genomförandet. När konceptet initierades hade tidigare års festival resulterat i sju anmälda sexuella ofredanden. När festivalen genomfördes 2022 var resultatet noll. Detta trots ett besöksrekord på över 300 000 besökare. Under året har även samverkan inletts med en högstadieskola i länet för att prova metoden Tryggare skola. Länsstyrelsen har beviljat medel för genomförandet av projektet och ingår i en arbetsgrupp för att stödja genomförandet. En kartläggning om tryggheten på skolan har påbörjats och kommer att ligga till grund för fortsatt arbete under 2023.

Folkhälsa

Ökad samverkan bidrar till ett mer livskraftigt Västmanland

I Västmanland finns stora skillnader i livsvillkor när det gäller till exempel utbildning, arbete, boende och närmiljö. Här finns även samhällsekonomiska, klimatomständliga och demografiska utmaningar. Här finns också organisatoriska utmaningar, så kallade organisatoriska mellanrum, glapp i ansvarskedjan, som leder till att människor hamnar mellan stolarna. Exempelvis uppstår glapp i ansvarskedjan inom folkhälsoområdet när en persons, gruppens eller organisations ansvar tar slut utan att någon annan organisations ansvar tar vid. Länsstyrelsen har tillsammans med Region Västmanland påbörjat ett gemensamt arbete för genomförandet av de båda aktörernas övergripande strategier och visioner med fokus på folkhälsa, *Kraftsamling för ett livskraftigt Västmanland*. Många beröringspunkter mellan regionens och Länsstyrelsens respektive uppdrag inom folkhälsa har identifierats och former för samverkan har upprättats. Ett övergripande mål för det gemensamma arbetet är att vi under kommande år formerar oss, till exempel inom olika samhandlingsområden där vi genom varierande samverkansformer stakar ut inriktningar för att tillsammans förändra hälsoutfallet och utvecklingen i länet. Ytterligare ett mål är att på detta sätt förstärka samverkan med Region Västmanland så att vi kan arbeta tillsammans i fler frågor och forum framöver för att stärka länet.

Projektet Trygga platser har bidragit till ökad trygghet i två av länets kommuner

Trygga platser är ett samverkansprojekt mellan länsstyrelserna i Dalarna och Västmanlands län, Stiftelsen Tryggare Sverige och Svenska Stadskärnor som avslutades i juni 2022. Projektet har utvecklat och testat en unik platssamverkansmodell i syfte att skapa säkra, trygga och attraktiva platser. Resultat och erfarenheter finns att ta del av på projektets webbplats www.tryggaplatser.se.

Modellen har testats i fyra pilotkommuner: Avesta, Falun, Hallstahammar och Sala. Uppföljningen visar att dessa kommuner har byggt den lokala samverkan som krävs för att identifiera osäkra platser och göra dem tryggare och säkrare för kommunens invånare. Platssamverkansmodellen har fungerat utifrån kommunernas olika förutsättningar, och resultaten visar att den leder till konkreta resultat. Uppföljningen visar att deltagande kommuner har haft stor nytta av trygghetsanalysen i syfte att identifiera lämpliga åtgärder. Arbetet har också medverkat till ökad samverkan mellan kommunen och privata aktörer.

Jämställdhet

Västmanlands jämställdhetsråd för en högre samverkan

Västmanlands jämställdhetsråd är strategiskt forum för jämställdhetsfrågor och är en viktig plattform för ett ledningsstyrt arbete. Rådet leds av landshövdingen och har sammanträtt tre gånger under 2022. Medlemmarna består av de högsta politiska ledarna i länet, ledare inom näringslivet och de större organisationerna inom civilsamhället.

Teman för rådets möten har varit:

- Jämställdhet och forskning – Mälardalens universitet och dess jämställdhetsforskning
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra – fokus på sexköparen
- Strategier för hela jämställdhetsområdet.

Jämställdhetsrådet delar varje år ut ett jämställdhetspris för att stimulera gott arbete och lyfta fram lärande exempel. Vinnare av årets pris blev Rädda Barnen och deras verksamhet Tjejforum som syftar till att stärka unga utsatta kvinnors egenmakt.

Gender coach-programmet som drivs av Länsstyrelsen är ett pågående samhandlingsområde som initierats av Jämställdhetsrådet. Chefer på mansdominerade arbetsplatser i näringslivet får utbildning och personlig coaching i jämställdhet. Det förväntade resultatet är att det ledningsstyrda jämställdhetsarbetet ska spridas vidare i organisationen. Flera av företagsledarna har redan utbildat sina chefsgrupper och startat arbeten med att jämställdhetsintegrera verksamheterna

Jämställd idrott är en längre samverkan som började som en kampanj om samtycke, och har utvecklats till ett metod- och samtalsstöd för hur idrottsföreningar kan arbeta våldspreventivt med metoden Mentorer i våldsprevention (MVP). Länsstyrelsen har samordnat arbetet och utbildat två kampsportsföreningar; BK Rapid och Västerås Fight Club. Det har resulterat i att RF-SISU¹¹, i samverkan med Västerås stad, nu tar in metoden i sin ordinarie utbildningsportfölj. Detta bidrar till att på sikt öka jämställdheten och att motverka mäns våld mot kvinnor. Därmed har insatsen potential att skalas upp och nå ett stort antal aktörer inom idrottsrörelsen, som tränare, styrelser och aktiva.

Kunskapshöjande insatser inom jämställdhet ökar länets kompetensnivå

På uppdrag av Västmanlands jämställdhetsråd har en tvåårig strategutbildning i jämställdhet genomförts av Länsstyrelsen med avslut under året. Ett femtiotal personer inom olika organisationer har deltagit i utbildningen. Den har resulterat i att organisationerna fått större kapacitet att integrera jämställdhet i sin ordinarie verksamhet.

Länsstyrelsen har även genomfört kompetenshöjande insatser till länets statliga myndigheter. Exempelvis har chefer och medarbetare inom Försäkringskassan fått utbildning i genusperspektiv i bemötande och bedömning av klienter. Utbildningen svarade upp mot personalens behov av att få grundkunskaper i genus och hur det påverkar handläggarnas bemötande och utredning av klienter. Utbildningen förväntas bidra till en ökad förståelse och kunskap i handläggarnas arbete med klienter. Länsstyrelsen har även initierat ett utvecklingsarbete med Statens servicecenter med målet att alla kunder ska få frågan om utsatthet och erfarenhet av våld.

Nyhetsbrevet Ett jämställt Västmanland sprider information och nyheter

Nyhetsbrevet kommer ut fyra gånger om året, med information om nyheter och aktiviteter kopplade till jämställdhet. Det riktar sig både till aktörer som är anslutna till strategin för jämställdhetsintegrering och personer som är intresserade av vad som händer inom jämställdhetsområdet i länet och landet.

Regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck fortsätter att utvecklas

Under föregående år inledde vi arbetet med att utreda förutsättningarna för ett kommun- och

¹¹ RF-SISU

myndighetsgemensamt regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck i Västmanland. I år har insatserna fokuserat på dialoger med yrkesverksamma och civilsamhället i länet för att skapa beslutsunderlag. Till uppdraget finns en styrgrupp med högre chefer och en referensgrupp med yrkesverksamma med spetskompetens. Två kartläggningar har genomförts, som ger en bra bild över länets förutsättningar och utmaningar:

- *I de vuxnas våld* – en kartläggning av kommuners arbete med barn som upplever våld
- *Att se till de utsattas bästa* – en förstudie om förutsättningarna för ett kommun- och myndighetsgemensamt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Kompetensnivån om hedersrelaterat våld och förtryck är ojämn i länet och yrkesverksamma har lyft fram behovet av insatser, både enklare webinarier och fördjupade utbildningar. I de kompetenshöjande insatser som genomförts är det tvärspektoriella perspektivet genomgående. Ett axplock av ämnen som lyfts fram med koppling till hedersrelaterat våld och förtryck är missbruk och kriminalitet, intellektuell funktionsnedsättning, hbtq samt socialtjänstens insatser.

Västmanlandsmodellen bidrar till att fler våldsutsatta barn uppmärksammas i länet

Länsstyrelsen har, inom ramen för myndighetens djurskyddsärenden, haft ett särskilt fokus på att uppmärksamma barn enligt den så kallade Västmanlandsmodellen. Modellen innebär att i samband med djurskyddskontroller där djur som varit illa upptäckts, uppmärksamma och anmäla om det i familjen finns barn som kan ha behov av insatser från socialtjänsten. Genom orosanmälningar till socialtjänsten och en god samverkan uppmärksammar vi varje år ett tjugotal barn. Även utsatta vuxna uppmärksammas och får stöd exempelvis genom att Länsstyrelsen förmedlar kontakt till andra myndigheter. Vi har under 2022 vidareutvecklat och prövat rutinerna för orosanmälningar enligt socialtjänstlagen, men även beslut om de utsatta djuren. Spridning av modellen har skett genom samverkanskonferenser, exempelvis de årliga utbildningsdagarna för länsstyrelsernas djurskyddshandläggare och länsveterinärer.

I Västmanland samordnar Länsstyrelsen ett nätverk för frågor om våld i nära relationer och våld mot djur. I nätverket ingår representanter från socialtjänst, rättsväsendet, civilsamhället samt veterinärer. Nätverket diskuterar hinder och utmaningar samt kompetensbehov. En effekt är att Länsstyrelsen varje år uppmärksammar ett tjugotal våldsutsatta barn genom orosanmälan till socialtjänsten. Kompetensen har även höjts hos samverkansaktörer, vilket även bidragit till ökade möjligheter att fånga upp problematiken, exempelvis i polisutredningar och därefter åtal.

Kartläggningen *I de vuxnas våld* visade att en relativt liten andel av anmälningar till Socialtjänsten om oro för barn kommer från förskolor. Länsstyrelsen har därför genomfört riktade insatser för att öka kunskapen om anmälningsplikten hos personer som arbetar med barn, till exempel genom konferensen *Vi kan alla göra skillnad*.

Integration

En ny strategi samlar länets aktörer i arbetet med integration

På initiativ av Västmanlands läns integrationsråd har en integrationsstrategi tagits fram. Strategin som färdigställdes under hösten 2022 är en viktig grund och samlande kraft i det fortsatta arbetet med integration under de kommande åren. Strategin utgår från sex prioriterade målområden som syftar till att stärka länet i mottagandet av asylsökande och nyanlända samt ensamkommande barn. De målområden som strategin omfattar är:

- Bosättning
- Fysisk och psykisk hälsa

- Meningsfull fritid
- Samhällsorientering och samhällsinformation
- Sysselsättning
- Utbildning.

Mottagandet av skyddssökande från Ukraina har varit en stor del av Länsstyrelsens beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn under 2022.

Den säkerhetspolitiska krisen har lett till omprioriteringar för Länsstyrelsens arbete med beredskap och kapacitet. Detta genom att personal har avsatts för att delta i myndighetens krishanteringsstab under första halvåret av 2022 och sedan i den arbetsgrupp som fortsatt hanterat frågan. Krishanteringsstabens arbete har under våren främst omfattat att samordna länet för att hantera ett högt mottagande av skyddssökande och ensamkommande barn. I detta har ingått samverkansmöten, omfallsplanering, inventeringar av boendeplatser och dialog med länets kommuner om fördelningstal. Kompetenshöjande insatser har genomförts, exempelvis kring exploatering och trauma. Samtidigt har arbetet med den säkerhetspolitiska krisen påverkat genomförandet av övriga integrationsuppdrag och då framför allt arbetet med beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända samt hanteringen av statsbidrag. Det gäller bland annat framtagandet av internt handläggningsstöd, handläggningstider och utvecklingsinsatser för sökande aktörer.

Länsstyrelsen har utvecklat arbetet med kompetenshöjande insatser för aktörer i länet

Under 2022 har Länsstyrelsen erbjudit länets aktörer flera kompetenshöjande insatser för att stärka dem i mottagandet av asylsökande, nyanlända, skyddssökande från Ukraina och ensamkommande barn, som webinarier och webbkonferenser. Under hösten anordnade Länsstyrelsen länskonferensen *Integrera mera*. Det var en uppskattad konferens med särskilt fokus på sysselsättning som riktade sig till alla som möter nyanlända och asylsökande i länet. Utvärderingen visade även att konferensen bidragit till en kompetenshöjning för länets aktörer. Utöver detta har också Länsstyrelsen bjudit in till frukostseminarier om mottagandet av ensamkommande barn och nätverksträffar för kommuner, statliga myndigheter och civilsamhället.

1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Fortsatt uppmärksamhet på demokratiårsfirandet

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med demokratiårsfirandet. Det skedde bland annat genom att vi visade upp vårt arbete på den nationella slutkonferensen som kommittén Demokratin 100 år genomförde i mars 2022. En pågående regeringsutredning föreslår att länsstyrelserna ska få ett permanent demokratiuppdrag som ett resultat av arbetet. Demokratiårsfirandet påvisade dels en brist i att det saknas regionala och lokala aktörer som driver demokratifrågor, dels att det fanns ett stort engagemang att motverka de krafter i samhället som vill påverka demokratin negativt.

Ökad samverkan inom ett av länets särskilt utsatta områden

Länsstyrelsen har i projektet *På lika villkor* samverkat med Mimer Bostad AB och föreningarna Mamma United och Rädda Barnen. Projekten handlar om att stärka utrikesfödda kvinnors egenmakt samt unga tjejers delaktighet. Båda projekten genomförs i stadsdelen Bäckby i Västerås. Det är det område i hela länet som har flest utsatta människor. Arbetet syftar bland annat till att förbättra hälsan, motverka rasism, öka valdeltagandet, stötta i föräldrarollen samt stärka kvinnors ekonomi och egenmakt. Länsstyrelsen har bidragit med utbildning och lägesbilder. Vårt arbete har resulterat i att synliggöra de mest utsatta människornas situation. Deras medvetenhet om rasism och utanförskap har ökat liksom deras vilja att stå upp för sina rättigheter. Kommunen, bostadsföretaget och civilsamhället har i samverkan skapat arenor för dialog och påverkan.

Kapaciteten har ökat inom lägesbilder och analyser

Länsstyrelsens kapacitet att göra lägesbilder har ökat avsevärt under 2022 sedan myndigheten fick tillgång till databasen Prisma. Utöver detta har myndigheten även införskaffat licenser till statistikverktygen Super Cross och Embrace. Samtliga databaser gör det möjligt att bryta ner statistik på variabler som kön, socioekonomisk ställning, födelseregion, ålder med mera. Verktygen gör det också möjligt att bryta ner statistiken på geografisk områdesnivå (DESO). Tack vare dessa verktyg har Länsstyrelsen för första gången möjlighet att ta fram fakta och analyser om jämställdhet på lokal nivå för att synliggöra de mest utsatta grupperna i länet. Det har skett genom att vikta flera variabler av utsatthet hos en grupp, som utrikesfödda kvinnor i stadsdelen Bäckby när det gäller skillnader i inkomst, valdeltagande och trångboddhet.

Stärkt samverkan kring hbtqi

Länsstyrelsen leder länets hbtqi-nätverk som består av Migrationsverket, Västerås stad, Arboga kommun, Region Västmanland och ett tiotal civilsamhällsorganisationer. Bland dessa finns tre pridearrangörer, RFSL, Svenska kyrkan, antidiskrimineringsbyrån, studieförbund med flera. Syftet med nätverket är dels att hitta samordningsvinster under Pridefestivalerna, dels att stärka skyddet för hbtqi-personer. Nyanlända asylsökande hbtqi-personer är särskilt utsatta. Denna målgrupp får också stöd via RSFL Newcomers som Länsstyrelsen stödjer genom de så kallade TIA-medel. Nytt för 2022 var att Hallstahammar Pride arrangerades för första gången. Det är svårt att mäta effekten av arbetet, men den muntliga utvärderingen som gjorts i nätverket visar att samverkan är en avgörande förutsättning för att kunna genomföra pridefestivaler. RFSL menar också att kombinationen av ekonomiskt stöd och myndighetssamverkan ger effekt för Newcomers. Frågor om otrygghet, diskriminering, hatbrott, bostadsfrågor med mera har fått snabba och effektiva lösningar tack vare samverkan.

Barns behov av information och stöd vid samhällskriser har uppmärksamats

Med anledning av det förändrade omvärldsläget har flera insatser under 2022 fokuserat på barn och ungas situation och behov av stöd vid samhällskriser. Barnrättsdagen innehöll ett pass om att möta barn och unga i kris och trauma, en föreläsning om att möta barns frågor om krig samt en utbildningsinsats om att ge krisstöd till ensamkommande barn och nätverkshem har arrangerats. Dessa insatser bidrar indirekt till stöd både för barn som lever i Sverige och tar del av nyhetsrapporteringar om krig och kriser, men även barn som kommer till Sverige på grund av krig eller kris och bär på egna upplevelser.

1B4 Webbplatsen informationsverige.se

Länsstyrelsen har bidragit till att sprida kunskap om informationsverige.se.

Länsstyrelsen har verkat för att sprida kunskap om webbplattformen informationsverige.se, aktivitetskalendern och uppdaterat material via de nätverk som vi samordnar inom integrationsområdet. Länsstyrelsen har också berättat om plattformen vid besök hos aktörer som beviljats medel för tidiga insatser för asylsökande och vid kommunbesök. I kommundialoger och uppföljning av insatser finansierade av Länsstyrelsens utvecklingsmedel har det framkommit att webbplattformen används och sprids av aktörerna samt att den utgör ett bra stöd i deras arbete.

1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer

Länsstyrelsen ger information och vägledning om socialnämndens utökade ansvar att verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende.

Länsstyrelsen påbörjade uppdraget med att genomföra en behovsanalys i länets kommuner, och resultatet användes sedan som utgångspunkt för fortsatt planering av uppdraget. Vi har genomfört konferenser, utbildning och dialogsamtal med länets kommuner. Insatserna har fokuserat på att ge ökad kunskap om lagstiftningens innehåll, vikten av konstruktivt bemötande, att motivera till insatser samt vilka olika typer av insatser som kan erbjudas till våldsutövare. Effekten av dessa insatser har bland annat varit att samtliga

kommuner i länet har gjort omorganiseringar och uppdaterat sina rutinbeskrivningar för ärendehantering av våldsutövare. Flera kommuner har skapat särskilda boenden för att förflytta våldsutövaren, så att den våldsutsatta kan bo kvar i det gemensamma hemmet. Några kommuner utbildat personal i metod för stödsamtal.

3B18 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Länsstyrelsen har utvecklat arbetet i länet kring anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Den nationella bosättningsgruppen inom länsstyrelsernas integrationsnätverk har representerat länsstyrelserna i Migrationsverkets samråd kring fördelningsmodellen av länstal och bidragit till utvecklingen av modellen. En arbetsgrupp med representanter från Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och länsstyrelserna har haft dialog om länstal, kommunal och årsplaneringar under 2022. Länsstyrelserna har tillsammans med SKR även medverkat i Migrationsverkets samrådsprocess om översynen av fördelningsmodellen för asylsökande ensamkommande barn.

Länsstyrelsen har i genomförandet av uppdragen använt sig av en gemensam process för andelstal av ensamkommande barn och kommunal för mottagandet av nyanlända. Länets kommuner har tagit del av föreslagna kommunal och preliminära andelstal via ett informationsbrev. En inledande dialog har hållits vid mötet med den regionala ledningsgruppen för kommunchefer i september 2022. Dialog om eventuella omfördelningar hölls med länets socialchefs nätverk i oktober. Efter att processen kring kommunal senarelades till följd av minskat mottagande av kvotflyktingar har även länets kommuner inbjudits att yttra sig kring de nya förslagen på kommunal. Inga omfördelningar har gjorts i länet av vare sig andelstal eller kommunal.

3C7 Länsstrategier för jämställdhet

Länsstyrelsens externa strategi för jämställdhet upphör och arbetet med att ta fram en ny har påbörjats.

Under 2020 togs ytterligare steg mot ett mer hållbart jämställdhetsarbete genom att införa viljeinriktningen i länsstrategin för jämställdhetsintegrering i samarbetsaktörernas egna ordinarie arbete. Strategin innehåller en rad effektmål som är väldigt svåra att utvärdera på kort tid. Men tack vare flera viktiga beslut i länets jämställdhetsråd, har en rad samhandlingsområden ringats in och aktiviteter relaterade till att nå målen har fortsatt under året. Några av samhandlingsområdena är att:

- minska de stressrelaterade sjuktal som drabbar kvinnor på kvinnodominerade arbetsplatser
- förbättra villkoren för kvinnors företagande i länet
- öka andelen föräldradagar som tas ut av män
- fördela resurser mer jämställt inom idrott och kultur
- undersöka förutsättningarna för att starta upp ett regionalt resurscentrum för att motverka hedersrelaterat våld.

Kopplat till länsstrategin finns en anslutningsmodell för länets organisationer. De kan ansluta sig via webben, och hittills är ett tjugotal anslutna. Ambitionen under året har varit att fler ska ansluta sig, men resultatet nådde inte upp till det uppsatta målet. I den kommande länsstrategin kommer anslutningsarbetet att ske redan i förankringsfasen.

Länsstyrelsens externa strategi för jämställdhet upphör 2022 och arbetet med utvärdering och planering framåt har påbörjats. Workshoppar och andra dialoger har påbörjats och kommer att fortgå under 2023.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att resultatet inom dessa verksamheter är gott. Myndighetens bedömning vilar på följande.

På flera samhällsområden har såväl utmaningarna som komplexiteten ökat de senaste åren. För att möta denna komplexitet är ett naturligt svar att tillsätta mer resurser och prioritera frågorna ännu starkare. Men det är minst lika angeläget att tänka nytt, bedriva förebyggande insatser genom nya metoder och i nya konstellationer.

Länsstyrelsen har under året därför stärkt och i större utsträckning kopplat ihop verksamhet, insats och nätverk inom ett större socialt fält. Det innebär exempelvis att framsteg inom jämställdhetsintegrering även ses i ljuset av att förebygga våld i samhället. Ett ytterligare exempel är föräldraskapsstödet som får betydelse även för det brottsförebyggande arbetet.

Länsstyrelsen har sedan en tid tillbaka arbetat utifrån detta synsätt och har under året förstärkt och utvecklat detta sätt att se på tvärsektorielt arbete. Länsstyrelsen har möjliggjort kopplingar mellan sektorer och samlat länets aktörer i bredare konstellationer och nätverk för att kraftfullare och effektivare ta sig an samhällsutmaningarna inom det sociala fältet.

Folkhälsa

Länsstyrelsens samlade bedömning är att resultatet är gott. Genomförda insatser går i linje med styrande dokument, som förordning, handlingsplaner och riktlinjer. Länsstyrelsen har under året tilldelats ett nytt regeringsuppdrag inom folkhälsa, vilket har gett positiv energi och många synergieffekter, exempelvis förstärkt samverkan med Region Västmanland. Samarbeten har utvecklats och förstärkts internt och externt genom gemensamma utbildningsinsatser och nätverksträffar, pågående projekt och samverkansinsatser.

Jämställdhet

Inom jämställdhetsområdet har samverkan, gemensamma processer samt aktiviteter fördjupats med både kommuner, Region Västmanland, statliga myndigheter och civilsamhället. Länsstyrelsens insatser kring de interna och externa strategierna för jämställdhet fortlöper. Under året har fokus varit på uppföljning av befintliga strategier samt framtagandet av kommande strategier. Länsstyrelsens arbete med socialnämndens utökade ansvar för insatser till våldsutövare har resulterat i ökad kunskap, omorganiseringar samt nya arbetsmetoder i kommunerna. Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen inom jämställdhet och uppdraget Mäns våld mot kvinnor och får anses som gott.

Integration

Länsstyrelsens samlade bedömning är att resultatet är gott. Länsstyrelsens arbete har gått i linje med målen för integrationspolitiken och bedöms ha främjat integrationsarbetet lokalt och regionalt. Kriget i Ukraina har påverkat verksamheten, insatser och aktiviteter har justerats för att omhänderta nya behov. Utvecklingsområden har belysts och omhändertagits, men kommer även ligga till grund för fortsatt verksamhetsutveckling. God dialog har förts inom de regionala nätverk som Länsstyrelsen samordnat, och i respektive forum har samverkan stärkts och utvecklats ytterligare.

Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Länsstyrelsen bedömer att det finns ett utvecklingsbehov inom området mänskliga rättigheter. Resultatet är gott inom området barnrätt. Insatser för att öka vår kapacitet och kompetens inom mänskliga rättigheter, såväl internt som externt, har inte genomförts till följd av personalbrist. Kriget i Ukraina har bidragit till att belysa vikten av ett långsiktigt arbetet med mänskliga rättigheter. Länsstyrelsens arbete inom barnrätten har kunnat genomföras till stor del som planerat. Processer inom krishantering har belysts och omhändertagits. En intern utbildning påbörjades under året men stannade upp i väntan på ledningsbeslut om hur tvärperspektiven ska införas hos Länsstyrelsens olika avdelningar.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1§ och 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Resultatet av Länsstyrelsens strategiska arbete och områden som har varit i fokus under året redovisas i kapitlet *Myndighetsövergripande redovisning*. I bilaga E *Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat* redovisas några av de frågor som har varit av stor betydelse för alla länsstyrelser och som har samordnats under 2022 till exempel arbetet med covid-19 och uppdrag till följd av kriget i Ukraina.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Låneram i Riksgälden	2 500	3 300	3 300	3 300	2 800
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	1 358	1 388	792	974	1 686
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	5 000	5 000	5 000	4 900	4 900
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	444	0	0	4	11
Räntekostnader Räntekonto	0	0	0	-1	0
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	45 635	20 410	20 410	20 295	20 236
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	48 661	53 904	39 828	28 115	24 842
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	58 621	62 208	47 456	34 418	33 049
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	8 180	8 070	8 070	5 920	4 660
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	8 397	7 859	7 879	7 899	6 144
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	185	183	177	166	161
Medeltal anställda ²⁾	203	197	192	185	176
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 602	1 543	1 426	1 388	1 412
Årets kapitalförändring	4 241	3 852	4 889	-993	-1 101
Balanserad kapitalförändring	3 910	58	-4 831	-3 485	-2 384

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

²⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	4 032	4 094	3 713	3 698	3 648
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	25	32	55	170	170
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	3 537	3 744	2 639	1 166	3 062
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	273	309	773	187	0

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigande	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	150	300	1 500	3 000	3 000
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	300	1 012	1 252	189

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto utfall	År 2022: Budget intäkter	År 2022: Utfall intäkter	År 2022: Budget kostnader	År 2022: Utfall kostnader	År 2022: Netto budget	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	26	18	0	18	0	21	0	0	0	21	65
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-2 539	274	161	113	200	302	200	198	0	104	-2 322
Delgivning	-107	63	96	-34	40	80	50	122	-10	-42	-183
Övrig offentligrättslig verksamhet	35	0	0	0	5	0	0	0	5	0	35
Summa offentligrättsliga avgifter	-2 585	355	257	97	245	403	250	320	-5	83	-2 405

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2020: Ack. utfall	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto utfall	År 2022: Budget intäkter	År 2022: Utfall intäkter	År 2022 Budget kostnader	År 2022: Utfall kostnader	År 2022: Netto budget	År 2022: Netto utfall	År 2022: Ack. utfall
Resurssamordning	2 010	53 389	49 663	3 726	45 230	48 099	45 230	43 751	0	4 348	10 084
Övrig uppdragsverksamhet	244	160	178	-18	160	160	200	289	-40	-129	97
Summa avgift uppdragsverksamhet	2 254	53 549	49 841	3 708	45 390	48 259	45 430	44 040	-40	4 219	10 181

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Verksamheten Djur och lantbruk

Det ackumulerade underskottet har följande orsaker:

- 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person.
- 2) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera.
- 3) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster. Intäkterna för år 2021 och 2022 är högre än kostnaderna vilket innebär att underskottet minskar. För att täcka hela det ackumulerade underskottet behöver dock medel ställas till myndighetens förfogande.

Resurssamordning

Överskottet avser intäkter för resurssamverkan mellan länsstyrelserna för den gemensamma utvecklings- och förvaltningsverksamheten. Intäkterna är beräknade efter prognosen efter tertial 2. På grund av svårigheter att rekrytera IT kompetens har inte verksamhet och projekt kunnat utföras som planerat, därav har ett större överskott uppstått. Planen är att minska faktureringen av avgifter för resurssamverkan till samtliga länsstyrelser för att använda överskottet under 2023.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	9 113	13 179	9 437
201 Allmänna val	2 769	182	77
25 Trafikföreskrifter	814	563	410
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 856	6 453	6 772
30 Regional tillväxt	534	199	269
34 Infrastrukturplanering	654	600	365
40 Hållbar samhällsplanering och boende	12 224	13 981	6 546
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 887	2 275	2 795
42 Energi och klimat	5 801	3 642	6 673
43 Kulturmiljö	8 899	10 119	8 588
45 Samhällsskydd och beredskap	12 556	13 877	17 544
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	18 942	13 134	13 797
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	33 320	28 282	24 758
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 349	2 466	2 479
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	23 167	23 501	20 000
54 Mineralfyndigheter	25	10	8
55 Miljöfarlig verksamhet	6 731	6 294	3 305
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	216	137	154
57 Föreerade områden, efterbehandling	3 308	2 247	2 907
58 Restaurering	1 729	1 969	1 281
60 Lantbruk och landsbygd	13 851	11 262	14 257
62 Fiske	1 839	1 476	1 001
70 Folkhälsa	3 497	2 666	2 872
80 Jämställdhet	5 878	4 389	4 719
81 Nationella minoriteter	41	16	44

LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
82 Mänskliga rättigheter	1 235	1 288	1 589
85 Integration	6 456	4 059	4 292
10 Myndighetsövergripande verksamhet	22 410	21 184	22 157
11 Administration och intern service	47 592	46 251	40 946
99 Resurssamverkan ²⁾	42 364	47 434	33 357
20-85 Summa produktion	184 693	168 266	156 941
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	254 694	235 700	220 043
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	297 059	283 134	253 401

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2022

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	9 113	3,58%	1 962	2,94%	11 074	4,42%
201 Allmänna val	2 769	1,09%	1 459	2,19%	4 228	1,69%
25 Trafikföreskrifter	814	0,32%	477	0,71%	1 291	0,51%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 856	2,69%	3 355	5,03%	10 211	4,07%
30 Regional tillväxt	534	0,21%	55	0,08%	589	0,24%
34 Infrastrukturplanering	654	0,26%	375	0,56%	1 029	0,41%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	12 224	4,80%	2 789	4,18%	15 014	5,99%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 887	0,74%	1 000	1,50%	2 886	1,15%
42 Energi och klimat	5 801	2,28%	2 060	3,09%	7 861	2,89%
43 Kulturmiljö	8 899	3,49%	3 618	5,42%	12 518	4,99%
45 Samhällsskydd och beredskap	12 556	4,93%	5 627	8,43%	18 183	7,25%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	18 942	7,44%	7 239	10,85%	26 181	10,44%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	33 320	13,08%	7 412	11,11%	40 732	16,24%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 349	0,92%	1 409	2,11%	3 758	1,50%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	23 167	9,10%	10 684	16,01%	33 852	13,50%
54 Mineralfyndigheter	25	0,01%	15	0,02%	40	0,02%
55 Miljöfarlig verksamhet	6 731	2,64%	1 804	2,70%	8 535	3,40%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	216	0,08%	127	0,19%	343	0,14%
57 Förorenade områden, efterbehandling	3 308	1,30%	1 204	1,80%	4 512	1,80%
58 Restaurering	1 729	0,68%	626	0,94%	2 355	0,94%
60 Lantbruk och landsbygd	13 851	5,44%	5 866	8,79%	19 716	7,86%
62 Fiske	1 839	0,72%	873	1,31%	2 712	1,08%
70 Folkhälsa	3 497	1,37%	1 705	2,55%	5 202	2,07%
80 Jämställdhet	5 878	2,31%	2 771	4,15%	8 649	3,45%
81 Nationella minoriteter	41	0,02%	23	0,03%	65	0,03%
82 Mänskliga rättigheter	1 235	0,49%	517	0,77%	1 753	0,70%
85 Integration	6 456	2,53%	1 691	2,53%	8 147	3,25%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	22 410	8,80%				
11 Administration och intern service	47 592	18,69%				
99 Resurssamverkan ²⁾	42 364		3 259		45 624	

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-85 Summa produktion	184 693	72,52%	66 742	100,00%	251 435	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	114 021					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	254 694	100,00%			251 435	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	297 059				297 059	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2022

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	29 207	25,62%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	18 384	16,12%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	22 410	19,65%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	3,9	2,2	1,7	7,1	3,1
201 Allmänna val	3,4	2,8	0,6	0,2	0,1
25 Trafikföreskrifter	1,2	1,1	0,1	0,9	0,6
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	8,1	7,1	1,0	7,8	7,1
30 Regional tillväxt	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
34 Infrastrukturplanering	0,8	0,1	0,7	0,8	0,5
40 Hållbar samhällsplanering och boende	6,0	2,9	3,1	3,6	4,0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2,3	1,4	0,9	3,7	4,2
42 Energi och klimat	4,6	2,5	2,1	4,5	5,5

LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
43 Kulturmiljö	8,4	7,1	1,3	8,1	7,6
45 Samhällsskydd och beredskap	11,6	4,3	7,3	13,9	17,9
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15,9	10,0	5,9	14,2	14,6
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	18,2	4,5	13,7	18,1	14,2
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,5	2,6	0,9	3,5	3,8
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	23,6	17,9	5,7	24,4	22,5
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	3,9	2,3	1,6	3,2	3,1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,3	0,0	0,2	0,2	0,2
57 Förorenade områden, efterbehandling	3,1	2,2	0,8	2,7	2,5
58 Restaurering	1,5	1,2	0,3	1,5	1,2
60 Lantbruk och landsbygd	14,1	10,9	3,2	13,5	14,9
62 Fiske	2,2	1,1	1,1	1,9	1,4
70 Folkhälsa	3,7	2,7	1,0	2,7	2,7
80 Jämställdhet	5,7	4,3	1,4	3,8	4,0
81 Nationella minoriteter	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	1,1	0,9	0,1	1,3	1,2
85 Integration	3,9	2,8	1,1	4,1	4,8
10 Myndighetsövergripande verksamhet	8,9	6,8	2,2	10,5	9,0
11 Administration och intern service	19,3	14,7	4,6	21,8	21,1
99 Resurssamverkan	5,7	3,9	1,8	4,9	5,2
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	151,2	95,2	56,0	145,9	142,1
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	179,4	116,6	62,7	178,3	172,1
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	185,1	120,5	64,6	183,1	177,3

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)
Intern representation	188	1 015	157	860	8	43
Extern representation	111	598	67	365	39	219

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2022	År 2021	År 2020
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	1 514	1 319	1 352
Lokalyta (m ²)	Residens	1 326	1 326	1 326
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 142	995	1 019
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	8 757	8 472	8 476
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	6 807	6 807	7 064
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 286	1 245	1 200
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	47	46	48
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	37	37	40
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	5 115	5 115	5 115
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	28	28	29
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	10 271	9 791	9 827

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	50	84	429	363	200	4
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	62	601	27	639	51	0
201 Allmänna val	1	94	20	115	0	0
25 Trafikföreskrifter	17	105	2	92	32	1
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	95	881	546	1 423	99	0
30 Regional tillväxt	2	8	5	14	1	0
34 Infrastrukturplanering	8	16	1	22	3	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	53	484	13	503	47	0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	112	43	0	122	33	1

LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
42 Energi och klimat	9	98	13	87	33	0
43 Kulturmiljö	122	827	81	803	227	13
45 Samhällsskydd och beredskap	57	132	76	205	60	6
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	98	243	30	258	113	40
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	94	98	166	240	118	34
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	98	487	50	533	102	1
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	65	200	44	236	73	2
54 Mineralfyndigheter	1	15	0	15	1	0
55 Miljöfarlig verksamhet	65	296	34	341	54	1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	5	154	0	153	6	0
57 Förenade områden, efterbehandling	18	27	23	41	27	0
58 Restaurering	7	12	16	30	5	1
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	1 436	5 016	27	6 044	435	273
62 Fiske	17	232	13	250	12	1
70 Folkhälsa	23	11	35	62	7	0
80 Jämställdhet	2	14	15	27	4	0
81 Nationella minoriteter	0	1	0	1	0	0
82 Mänskliga rättigheter	2	8	7	12	5	0
85 Integration	18	38	4	55	5	0
10-85 Totalt antal ärenden	2 537	10 225	1 677	12 686	1 753	378
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	5	52	48	74	31	0

¹⁾ Under 2022 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2022 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Tabell G – Överklagade beslut 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	363	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	6	639	1
201 Allmänna val	0	115	0
25 Trafikföreskrifter	4	92	4
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	17	1 423	1
30 Regional tillväxt	0	14	0
34 Infrastrukturplanering	0	22	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	27	503	5
41 Stöd till boende och energiåtgärder	4	122	3
42 Energi och klimat	0	87	0
43 Kulturmiljö	1	803	0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	205	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10	258	4
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	240	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4	533	1
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	2	236	1
54 Mineralfyndigheter	0	15	0
55 Miljöfarlig verksamhet	0	341	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	153	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	41	0
58 Restaurering	0	30	0
60 Lantbruk och landsbygd	8	6 044	0
62 Fiske	0	250	0
70 Folkhälsa	0	62	0
80 Jämställdhet	0	27	0
81 Nationella minoriteter	0	1	0
82 Mänskliga rättigheter	0	12	0
85 Integration	0	55	0
10-85 Totalt antal ärenden	85	12 686	1
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	74	0

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2022, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2022.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2022 dividerat med antalet beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	6	1	17
201 Allmänna val	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	3	0	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	23	3	13
30 Regional tillväxt	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	26	6	23
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1	0	0
42 Energi och klimat	0	0	0
43 Kulturmiljö	3	1	33
45 Samhällsskydd och beredskap	1	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	7	0	0
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	0	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5	2	40
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	2	1	50
54 Mineralfyndigheter	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	0	0	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	0
58 Restaurering	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	1	0	0
62 Fiske	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	79	14	18
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	0	0

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2022.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2022 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2022 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Tabell I – Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medelantal dagar 2022	Medelantal dagar 2021	Medelantal dagar 2020
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45						
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45						
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180						
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	100	100	95	5	7	32
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	100	9	5	9
282 Anmälningssärenden djurskydd	90	98	97	98	17	17	18
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	92	85	100	83	77	53
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	8)	9)	100	8)	9)	42
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	93	91	10)	106	82	10)
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn.	180	78	81	95	143	139	73
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	82	84	67	32	32	34
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	94	96	91	13	12	15
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180						
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	43	100	83	144	36	64
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	98	100	98	7	5	8
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	98	100	96	7	5	8
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	27	21	9	314	359	476
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	93	60	58	81	169	219
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	73	69	95	86	106	36
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6)}	180	11)	12)	0	11)	12)	0
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder - Företagsstöd ^{6, 7)}	120	87	96	92	56	66	61

LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7)}	120	86	90	100	63	52	47
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	82	95	100	69	47	33
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7)}	120	13)	14)	15)	13)	14)	15)
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	44	93	71	41	18	28
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	80	100	73	30	18	28

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

⁸⁾ Antal beslutade ärenden = 7, Utfall 86%, Medel 79 dagar.

⁹⁾ Antal beslutade ärenden = 3, Utfall 67%, Medel 71 dagar.

¹⁰⁾ Antal beslutade ärenden = 6, Utfall 100%, Medel 66 dagar.

¹¹⁾ Antal beslutade ärenden = 4, Utfall 75%, Medel 169 dagar.

¹²⁾ Antal beslutade ärenden = 4, Utfall 100%, Medel 121 dagar.

¹³⁾ Antal beslutade ärenden = 2, Utfall 100%, Medel 68 dagar.

¹⁴⁾ Antal beslutade ärenden = 3, Utfall 67%, Medel 82 dagar.

¹⁵⁾ Antal beslutade ärenden = 1, Utfall 100%, Medel 60 dagar.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	2022	2021	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	135 181	130 389	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	58 621	62 208	2
Intäkter av bidrag	107 044	94 385	3
Finansiella intäkter	454	4	4
Summa	301 300	286 986	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-143 191	-140 499	5
Kostnader för lokaler	-10 949	-10 203	6
Övriga driftskostnader	-142 343	-131 897	7
Finansiella kostnader	-15	-3	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-561	-532	9
Summa	-297 059	-283 134	
Verksamhetsutfall	4 241	3 852	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	8 397	7 859	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-8 397	-7 859	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	227	5 175	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	53 262	56 717	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	76 400	-1 575	14
Finansiella intäkter	7	0	15
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-202	-332	16
Lämnade bidrag	-129 694	-59 984	17
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	4 241	3 852	18

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och annan fast egendom	753	0	
Förbättringsutgifter på annans fastighet	807	24	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 471	1 447	
Summa	3 031	1 470	19
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 189	1 067	20
Fordringar hos andra myndigheter	6 876	7 413	21
Övriga kortfristiga fordringar	734	1 249	22
Summa	8 799	9 729	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 639	2 542	
Upplupna bidragsintäkter	4 977	5 838	
Övriga upplupna intäkter	487	680	
Summa	8 103	9 060	23
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	113 111	54 991	
Summa	113 111	54 991	24
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	41 421	74 351	25
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	877	575	26
Kassa och bank	946	873	27
Summa	43 245	75 799	
Summa tillgångar	176 289	151 049	

LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Kapital och skulder (tkr)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	912	43	
Balanserad kapitalförändring	3 910	58	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	4 241	3 852	
Summa	9 064	3 953	28
Fonder			
Fonder	2 153	1 951	
Summa	2 153	1 951	16
Avsättningar			
Övriga avsättningar	740	1 026	29
Summa	740	1 026	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	1 358	1 388	30
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	31
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	7 755	6 997	32
Leverantörsskulder	7 739	9 061	33
Övriga kortfristiga skulder	2 233	2 551	34
Depositioner	877	575	35
Summa	19 961	20 572	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	32 799	44 425	
Oförbrukade bidrag	110 231	77 141	
Övriga förutbetalda intäkter	1 341	1 982	
Summa	144 372	123 547	36
Summa kapital och skulder	176 289	151 049	
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser-skadestånd	7 000	7 000	37
Summa	7 000	7 000	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Arets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 015									
Länsstyrelsen i Västmanlands län	3 744	136 577	-1 455	0	0	138 866	-135 329	3 537	38
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 015									
Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	309	500	0	0	-309	500	-227	273	39
Summa	4 053	137 077	-1 455	0	-309	139 366	-135 556	3 810	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	460	460
2537 Miljöskyddsavgift Täckavgift	5 900	6 003
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	120	171
2714 01 Sanktionsavgifter	1 700	1 621
2714 05 Brott mot utlänningslagen	0	142
Summa	8 180	8 397

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden 2022	Utestående åtaganden 2022	Utestående åtagandenas fördelning per år		NOT
				2023	2024	
19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	150	300	0	0	0	39

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2023.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2022 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till ett halvt basbelopp.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderingens i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr och markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrev 2022 avseende utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning redovisas som statskapital och återinvesteras i Jordfonden, även förluster ska föras till statskapital.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderegleras kollektivt med 85 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter har ökat mellan åren 2021 och 2022.

Verksamhetskostnaderna har ökat med jämfört med 2022. Det beror på ökade driftskostnader till följd av att många åtgärder har genomförts i länets naturreservat och på ökade kostnader för i den länsstyrelsegemensamma förvaltnings- och utvecklingsportföljen. Det beror också på ökade personalkostnader till följd av dels nya uppdrag inom jämställdhet, dels av att tjänster inom

samhällsplanering och boende, som var vakanta under stor del av 2021, har varit möjliga att rekrytera och tillsätta under 2022.

Transfereringar

Myndighetens transfereringar har minskat under 2022 i förhållande till 2021, då stora bidragsutbetalningar har genomförts till partners inom LIFE-programmen.

Ansvarsförbindelse

Under 2021 inkom en stämning mot staten avseende skador på gran orsakade av granbarkborrar. Den berörda fastigheten ligger intill ett naturreservat. Naturvårdsverket fick i uppdrag av Justitiekanslern att föra statens talan i ärendet. Under 2022 har bolaget som ligger bakom stämningen förlorat i första instans men överklagat domslutet. Det yrkade ersättningsbeloppet uppgick innan överklagande till cirka 7 000 tkr inklusive ränta och rättegångskostnader, men ökar med en utdragen process. Det är emellertid fortfarande oklart om det är Justitiekanslern, Naturvårdsverket eller Länsstyrelsen i Västmanland som ska stå för kostnaden om domstolen inte dömer till statens fördel. Beloppet tas därför upp som en ansvarsförbindelse hos Länsstyrelsen.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning	Andra uppdrag
Landshövding		
Johan Sterte från 1/11	237 956	Ledamot Arbetsgivarverket Ledamot Karlstads universitet Ledamot Karlstads universitet Holding AB Ledamot Karlstads universitet Innovation AB
Ulrica Gradin (vikarierande 1/1-30/10)	952 384	
Länsråd/Länsöverdirektör		
Ulrica Gradin från 1/11	177 989	
Åsa Halldorf (Tf. 1/1-30/10)	694 800	
Insynsråd		
Mikael Damsgaard	2 900	Ledamot i Rättsmedicinalverkets insynsråd
Roger Haddad	2 900	Ledamot i Skolinspektionens insynsråd
Denise Norström	0	Ledamot i Socialstyrelsens screeningråd
Helena Jerregård	2 900	Ordförande i MDU Holding AB. Styrelseledamot i stiftelsen Inventum Styrelseledamot i Koteko AB Styrelseledamot i föreningarna Automation Region, Robotdalen, SNITTS, Electrification Hub, AI Sweden.
Mikael Sundquist	2 900	Ordförande i Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB Ledamot i styrelsen för Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB Ledamot i styrelsen för Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB Ledamot i styrelsen för Fastighets AB Congresshuset
Tomas Olsson	2 900	Ersättare i Viltförvaltningsdelegationen i Västmanland
Robert Wallén	1 450	

Noter till resultaträkning

Not	1 Intäkter av anslag	2022	2021
	01 05 001 015 Förvaltningsanslag	135 329	130 480
	Summa intäkter av anslag	135 329	130 480

I förvaltningsanslaget ingår 35Mkr som avser Länsstyrelsegemensam utveckling och där tillhörande utvecklingsnära förvaltning av projekt. Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Not	2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
	Offentligrättsliga avgifter	791	732
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	57 469	61 303
	Intäkter av andra ersättningar	362	174
	Summa	58 621	62 208

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

Intäkter uthyrning	794	816
Intäkter utbildning/konferenser	927	468
Intäkter konsultuppdrag	55 726	59 878
Intäkter övriga 4 § avgifter	22	140
	57 469	61 303

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Minskningen av intäkter för konsultuppdrag beror på de minskade kostnaderna för den länsstyrelsegemensamma förvaltningen.

Not	3 Intäkter av bidrag	2022	2021
	Bidrag från statliga myndigheter	103 940	93 002
	<i>Varav</i>		
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	3 322	3 698
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	44 133	41 159
	<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	2 948	478
	<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	3 122	324
	<i>Skogsstyrelsen</i>	1 084	1 571
	<i>Naturvårdsverket</i>	24 761	19 576
	<i>Statens jordbruksverk</i>	4 874	3 697
	<i>Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige</i>	69	2 124
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	4 068	4 118
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	9 323	9 674
	<i>Övriga myndigheter</i>	6 236	6 582
	Bidrag från övriga	3 104	1 383
	<i>varav bidrag från EU:s fonder</i>		
	<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	1 661	975

Summa	107 044	94 385
--------------	----------------	---------------

Länsstyrelsen i Örebro län: Förändringen av intäkter av bidrag kommer av att man lyft av 2% av varje dispositionsrätt för att använda till länsstyrelsegemensam förvaltning. Samtidigt har medel för tillsyn enligt den tillfälliga pandemilagstiftningen upphört.

Länsstyrelsen i Östergötlands län Bidragsintäkterna har ökat p.g.a. medel för nationell samordnare jämställdhet och medel för Regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld.

Länsstyrelsen i Skånes län: Bidragsintäkterna har ökat p.g.a. av ett nytt projekt, Samtjänst vattenbruk.

Naturvårdsverket: Bidrag från Naturvårdsverket har ökat under år 2022 i förhållande till föregående år. Det rör sig främst om insatser kopplade till naturreservatsförvaltning och åtgärdsprogram för hotade arter.

Statens jordbruksverk TA-medel har ökat under 2022.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige Projektet Kvinna in i Sverige avslutades 2021.

Not	4 Finansiella intäkter	2022	2021
	Räntekonto i Riksgälden	444	0
	Övriga finansiella intäkter	9	4
	Summa	454	4

Räntan har stigit under 2022.

Not	5 Kostnader för personal	2022	2021
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-95 048	-93 309
	<i>Varav</i>		
	<i>Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	-421	-370
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-48 143	-47 190
	Summa	-143 191	-140 499

Det finns flera förklaringar till ökningen av personalkostnader. Det totala antalet årsarbetskrafter har ökat från 183 år 2021 till 185 ÅA år 2022. Länsstyrelsen har haft mer medel för att genomföra verksamhet inom t ex. social hållbarhet.

Not	6 Kostnader för lokaler	2022	2021
	Kostnader för lokaler	-10 949	-10 203
	Kostnaden för lokaler har ökat p.g.a. indexuppräkning hyra för lokaler samt ökade kostnader för elförbrukning och snöröjning.		

Not	7 Övriga driftskostnader	2022	2021
	Övriga driftskostnader	-142 343	-131 897

Inom natur och miljö har större underhållsarbeten utförts på flera naturreservat under 2022. Länsstyrelsen har också genomfört utredningar inför sanering av förorenade områden samt förstudier inför anläggning av våtmarker.

Not	8 Finansiella kostnader	2022	2021
	Räntekostnader i Riksgälden	-11	0
	Övriga finansiella kostnader	-4	-3
	Summa	-15	-3

Not	9 Avskrivningar och nedskrivningar	2022	2021
	Avskrivningar och nedskrivningar	-561	-532

Not	10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2020	2021	2022	2022	2022	2022
		utfall intäkter	utfall intäkter	budget intäkter	utfall intäkter	utfall kostnader	Netto utfall

Avgifter med bestämt ekonomiskt mål

Åren 2020 och 2021 har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. I regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för åren 2020, 2021 och 2022 samt kostnader för år 2022. Inga jämförelsetal avseende kostnader för åren 2020 och 2021 kan tas fram.

2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	463	415	460	460	-547	-87
2537 Miljöskyddsavgifter	5 803	6 095	5 900	6 003	-2 009	3 994
2552 Övriga offentlighetsrättsliga avgifter	125	162	120	171	-92	79
<i>varav</i>						0
- Avgifter enligt avfallsförordningen	125	162	120	171	-92	79
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	1 489	1 187	1 700	1 763		
2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 489	1 187	1 700	1 621		
2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	0	0	0	142		
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	7 879	7 859	8 180	8 397		

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende länsstyrelserna. Notens är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. 2022 är första året som Länsstyrelsen även redovisar kostnader för avgiftsbelagd verksamhet med bestämt ekonomiskt mål.

Miljöskyddsavgifter Utfall kostnader speglar inte de verkliga kostnaderna då tillsyn för förorenade områden och tillsyn avloppsrening inte är redovisade mot upplagt projekt för miljöskyddsavgifter då Länsstyrelsen erhåller medel för denna tillsynsverksamhet via dispositionsrätter och därför har kostnader för verksamheten (2 737 tkr) redovisat mot dessa.

Not	11	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2022	2021
		Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-8 397	-7 859

Ovanstående belopp avser intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av Länsstyrelsen och redovisas mot inkomsttitel. Ökningen avser sanktionsavgifter kopplat till arbetsmiljöverket tillsyn.

Not	12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2022	2021
		01 05 001 015 Förvaltningsanslag	0	4 832
		19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder	227	343
		Summa	227	5 175

Avseende anslag 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder har inga nya åtaganden beslutats då anslaget helt kommer att föras över till regionen. Beloppet 2021 gällande 01 05 001 015 Förvaltningsanslag avser finansiering av utbetalningar till Region Västmanland enligt regleringsbrev. Från och med 2022 sker ingen utbetalning enligt regleringsbrevet.

Not	13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2022	2021
		Från myndighet		
		Riksantikvarieämbetet	5 413	6 379
		Länsstyrelsen i Jönköpings län	-270	478
		Länsstyrelsen i Örebro län	1 243	466
		Länsstyrelsen i Västerbottens län	990	1 230
		Socialstyrelsen	4 059	4 045
		Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	160	0
		Naturvårdsverket	26 959	30 917
		Post- och telestyrelsen	200	200
		Statens energimyndighet	0	270
		Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	1 914	1 678
		Tillväxtverket	284	68
		Havs- och vattenmyndigheten	12 309	10 985
		Summa	53 262	56 717

Riksantikvarieämbetet - kulturmiljöanslaget har minskat i förhållande till föregående år, beroende på att Länsstyrelsen utöver den nyckeltalsfördelade bidragsramen, har fått mindre medel genom de så kallade särskilda tilldelningarna.

Länsstyrelsen i Jönköpings län avser återbetalning från bidragsmottagare för TIA-medel och §37 medel.

Länsstyrelsen i Örebro län Ökningen avser lämnade bidrag till regionen avseende mäns våld mot kvinnor.

Naturvårdsverket avser bl.a minskade transfereringar gällande åtgärden av förorenade områden inför kommande bostadsbyggande.

Havs- och vattenmyndigheten Ökningen avser ökade bidrag för åtgärder som bidrar till att minska belastningen med näringsämnen

Not	14 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2022	2021
	Älgvårdsfonden	136	211
	Bygdemedel	67	122
	Life - program för miljö- och klimatpolitik	76 197	-1 907
	Summa	76 400	-1 575

Life-program för miljö- och klimatpolitik medlen avser förskottsbetalning för Life2Taiga samt utbetalning för Life IP Rich Waters.

Not	15 Finansiella intäkter	2022	2021
	Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	7	0

Räntan avser bygdemedel.

Not	16 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2022	2021
	Ingående balans	1 951	1 618
	Årets förändring	202	332
	Utgående balans	2 153	1 951
	Uppdelat på		
	Älgvårdsfonden		
	<i>Ingående balans</i>	<i>1 077</i>	<i>867</i>
	<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	<i>136</i>	<i>211</i>
	<i>Lämnade bidrag</i>	<i>-8</i>	<i>0</i>
	<i>Utgående balans</i>	<i>1 206</i>	<i>1 077</i>

Bygdemedel

<i>Ingående balans</i>	873	751
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	67	122
<i>Finansiella intäkter</i>	7	0
<i>Utgående balans</i>	946	873

Not	17 Lämnade bidrag	2022	2021
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-109 775	-48 690
	Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-19 918	-11 294
	Summa Lämnade bidrag	-129 694	-59 984

inom verksamhetsområden

<i>Allmänt och övergripande inom regional tillväxt</i>	0	-4 832
<i>Byggnadsvård</i>	-5 167	-5 069
<i>Miljömål</i>	-9 706	-11 865
<i>Allmänt och övergripande inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	-44 264	0
<i>Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)</i>	-1 887	-957
<i>Förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	-5 207	2 547
<i>Övriga ärenden inom vattenverksamhet</i>	-27 722	0
<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	-22 407	-24 509
<i>Allmänt och övergripande inom restaurering</i>	-1 334	-1 869
<i>Kalkning av försurade vatten</i>	-1 505	-1 188
<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	-4 059	-4 045
<i>Integrationsfrågor</i>	-1 644	-2 156
<i>Övriga verksamhetsområden</i>	-4 793	-6 041
	-129 694	-59 984
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	-76 197	1 907

Miljömål Bidragen för de lokala naturvårdsprojekten har minskat under 2022.

Allmänt och övergripande inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden avser utbetalningar i Life2Taiga.

Övriga ärenden inom vattenverksamheten avser utbetalningar inom Life IP Rich Waters.

Not	18 Årets kapitalförändring	2022	2021
------------	-----------------------------------	-------------	-------------

Verksamhetsutfall

Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	4 301	3 806
Avslutade externa medel och ANL RTA	56	46
Avslutade externa medel och ANL SCR	-116	0
Semesterlöne- och löneskuld	148	91
Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-148	-91
Summa verksamhetsutfall	4 241	3 852

Uppbörd**Transfereringar****Summa transfereringar**

	0	0
--	----------	----------

Summa årets kapitalförändring

	4 241	3 852
--	--------------	--------------

Överskottet avseende den avgiftsfinansierade verksamheten gäller resurssamverken mellan länsstyrelserna för den gemensamma utvecklings- och förvaltningsverksamheten. Intäkterna är beräknade efter prognosen efter tertial 2. På grund av svårigheter att rekrytera IT kompetens har inte verksamhet och projekt kunnat utföras som planerat, därav har ett större överskott uppstått när det gäller avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan. Planen är att minska faktureringen av avgifter för resurssamverkan till samtliga länsstyrelser för att använda kapitalet under 2023.

Noter till balansräkning

Not	19 Materiella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
	Byggnader, mark och annan fast egendom		
	Årets anskaffning	869	0
	Utgående anskaffningsvärde	869	0
	Årets avskrivningar	-116	0
	Utgående avskrivningar	-116	0
	Bokfört värde	753	0
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	947	947
	Årets anskaffning	798	0
	Utgående anskaffningsvärde	1 745	947
	Ingående avskrivningar	-923	-908
	Årets avskrivningar	-15	-15
	Utgående avskrivningar	-938	-923
	Bokfört värde	807	24
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	8 862	7 755
	Årets anskaffning	455	1 167
	Årets försäljning, utrantering	-1 923	-60
	Utgående anskaffningsvärde	7 393	8 862
	Ingående avskrivningar	-7 415	-6 959
	Årets avskrivningar	-430	-517
	Årets försäljning, utrantering	1 923	60
	Utgående avskrivningar	-5 922	-7 415
	Bokfört värde	1 471	1 447
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	3 031	1 470
	<i>Byggnader, mark och annan fast egendom.</i> Under året har investeringar i tillgänglighetsanpassningar i naturreservatet Asköviken skett.		
	<i>Nyanskaffningen under förbättringsutgifter</i> avser investeringar i ny säkerhetsteknik avseende skalskyddet. Den nya säkerhetstekniken kommer att driftsättas och lån tas upp under första halvåret 2023.		
Not	20 Kundfordringar	2022-12-31	2021-12-31
	Kundfordringar - utomstatliga	1 189	1 067
	Summa	1 189	1 067

Not		2022-12-31	2021-12-31
21	Fordringar hos andra myndigheter		
	Diverse fordringar andra myndigheter	2 896	4 984
	Mervärdesskatt	3 980	2 429
	Summa	6 876	7 413
22	Övriga kortfristiga fordringar		
	Uppbördsfordringar	734	767
	Övriga kortfristiga fordringar	0	482
	Summa	734	1 249
23	Periodavgränsningsposter		
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	2 613	2 346
	Övriga förutbetalda kostnader	26	196
	Summa förutbetalda kostnader	2 639	2 542
	Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	4 267	4 582
	<i>varav</i>		
	<i>Naturvårdsverket</i>	225	874
	<i>Statens jordbruksverk</i>	3 521	3 029
	<i>Övriga myndigheter</i>	521	680
	Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	710	1 256
	<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
	<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	465	847
	Totala upplupna bidragsintäkter	4 977	5 838
	Övriga upplupna intäkter	487	680
	Summa periodavgränsningsposter	8 103	9 060
24	Avräkning med statsverket		
	Uppbörd		
	Ingående balans	-767	-1 111
	Redovisat mot inkomstitel (-)	-8 397	-7 859
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	8 430	8 203
	Fordringar/skulder avseende uppbörd	-734	-767
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Redovisat mot anslag (+)	227	343
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-227	-343
	Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0

Anslag i räntebärande flöde

Ingående balans	-3 744	-2 639
Redovisat mot anslag (+)	135 329	135 313
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-135 122	-136 418
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 537	-3 744

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

Ingående balans	235	326
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-148	-91
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	87	235

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto

Ingående balans	59 267	40 447
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	267 513	176 411
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-201 282	-149 731
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-8 203	-7 860
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	117 295	59 267

Summa utgående balans avräkning med statsverket	113 111	54 991
--	----------------	---------------

Ökningen består av bidragsmedel som avser transfereringar 2023 samt flödesjustering på 28 mkr avseende 2022.

Not	25	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
-----	----	---	------------	------------

Räntekonto i Riksgälden	41 421	74 351
-------------------------	--------	--------

Öförbrukade medel har minskat p.g.a. sakanslag som inte kunde arbetas upp under 2021 p.g.a. pandemin och har återbetalats under 2022. Myndigheten fick även in extra medel avseende bl.a covid 19-hantering 2021 som till del ej är förbrukades och är åtbetalda under 2022.

Not	26	Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
-----	----	---	------------	------------

Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	877	575
---	-----	-----

Not	27	Kassa och bank	2022-12-31	2021-12-31
-----	----	----------------	------------	------------

Bygdemedel	946	873
Summa	946	873

Not 28 Förändring av myndighetskapitalet

	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2021	43	0	0	58	0	3 852	3 953
<i>varav</i>							
Statskapital	43	0	0	0	0	0	43
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	58	0	3 806	3 864
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	0	46	46
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	0	0	0
Övriga periodiserade kostnader RTA	0	0	0	0	0	0	0
Ingående balans 2022	43	0	0	58	0	3 852	3 953
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	3 806	46	-3 852	0
Årets förändring							
<i>varav</i>							
Ej lånefinansierad anläggning	869	0	0	0	0	0	869
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	4 301	4 301
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	0	56	56
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	0	-116	-116
Summa årets förändring	869	0	0	0	0	4 241	5 110
Utgående balans 2022	912	0	0	3 864	46	4 241	9 064

Kapitalförändringen avser främst intäkter för resurssamordning gällande den länsstyrelsegemensamma förvaltningen.

Not	29 Övriga avsättningar	2022-12-31	2021-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Årets förändring	287	280
	Utgående balans	740	1 026
	Omstruktureringsåtgärder		
	Årets förändring	0	0
	Summa övriga avsättningar	740	1 026
	En årlig plan för aktiviteter tas fram. Länsstyrelsen har under året nyttjat den årliga avsättningen och även en del av tidigare års avsättningar. Det ingår som en del i myndighetens kompetensförsörjningsplan att öka kompetensutvecklingen för medarbetarna för att främja verksamheten. Aktiviteterna beslutas i samverkan och inriktningen är att de ska användas till kompetensutvecklingsinsatser. Arbetsgivare och fackliga representanter ska vara överens om vad medlen ska användas till. För år 2023 kommer en ny plan tas fram hur omställningsmedlen ska nyttjas.		

Not	30 Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Ingående balans	1 388	792
	Under året upptagna lån	414	1 127
	Årets amorteringar	-444	-532
	Utgående balans	1 358	1 388
	Beviljad låneram	2 500	3 000
	Lån för förbättringsutgifter avser investeringar i ny säkerhetsteknik avseende skalskyddet kommer tas upp under första halvåret 2023		

Not	31 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Beviljad kreditram	5 000	5 000

Not	32 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	3 844	4 143
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 586	2 580
	Mervärdesskatt	1 326	275
	Summa	7 755	6 997

Ökningen av mervärdesskatten härrör från den omvänd skattskyldighet avseende byggmoms samt ökade kostnader under sista kvartalet 2022.

Not	33 Leverantörsskulder	2022-12-31	2021-12-31
	Leverantörsskulder	7 739	9 061

Not	34 Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
	Personalens källskatt	2 223	2 320
	Övriga kortfristiga skulder	10	231
	<i>Bestående av</i>		
	Övrigt	10	231
	Summa	2 233	2 551

Not	35 Depositioner	2022-12-31	2021-12-31
-----	-----------------	------------	------------

	Depositioner	877	575
--	--------------	-----	-----

Vid deponering gäller att den som deponerat har rätt att få tillbaka pengarna efter tre månader, om inte hyresvärden innan dess inkommit till Länsstyrelsen med uppgift om att tvist pågår. Utbetalning sker dock endast på begäran av den som deponerat, vilket innebär att Länsstyrelsen inte kan styra över när återbetalning sker. Om Länsstyrelsen inom tremånadersperioden får underrättelse från hyresvärden om att tvist pågår, får Länsstyrelsen inte betala ut pengar till någon förrän tvisten är löst, antingen i domstol eller efter överenskommelse mellan parterna. Inte heller detta är något som Länsstyrelsen kan påverka. Detta innebär sammantaget att det är mycket svårt att bedöma hur stor del av de deponerade medlen som kommer att regleras inom 12 månader.

Not	36 Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
-----	-----------------------------	------------	------------

Upplupna kostnader

	Upplupna löner, arvoden inkl. social avg.	456	519
	Upplupna semesterlöner inkl. social avg.	8 941	10 368
	Övriga upplupna kostnader	23 403	33 538
	Summa upplupna kostnader	32 799	44 425

Minskningen av övriga upplupna kostnader beror främst på periodiserade IT-relaterade kostnader gällande länsstyrelsegemensamma förvaltnings- och utvecklingsmedel. Uppbokningen avser en kortare period jämfört med 2021.

	Oförbrukade bidrag från annan myndighet	98 106	69 891
	<i>Varav</i>		
	Riksantikvarieämbetet	4 988	2 655
	Länsstyrelsen i Kronobergs län	790	960
	Länsstyrelsen i Uppsala län	410	1 057
	Länsstyrelsen i Örebro län	10 610	9 941
	Länsstyrelsen i Östergötlands län	2 209	2 334
	Länsstyrelsen i Skåne län	1 315	0
	Skogsstyrelsen	1 071	414
	Naturvårdsverket	42 082	32 354
	Statens jordbruksverk	1 929	1 716
	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	0	1 140
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 288	973
	Havs- och vattenmyndigheten	29 187	14 482
	Övriga myndigheter	2 228	1 863

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:

- Inom tre månader	27 470	19 623
- mer än tre månader till ett år	33 356	23 527
- mer än ett år till tre år	15 697	11 458
- mer än tre år	21 583	15 283

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner

varav finansiering genom EU-fonder
Life - program för miljö- och klimatpolitik

Summa oförbrukade bidrag 110 231 77 141

Ökningen av oförbrukade bidrag från Riksantikvarieämbetet avser projektmedel för projekt som är pågående. Ökningen av oförbrukade bidrag från **Länsstyrelsen i Skånes län** avser projektet samtjänt vattenbruk. Ökningen av oförbrukade bidrag från **Naturvårdsverket** avser främst bidragsmedel för åtgärder för förorenade områden. Minskningen gällande **Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige** beror på att projektet Kvinna in i Sverige är slutredovisat och utbetalningen till partners har skett under 2022. Ökningen gällande **Havs- och vattenmyndigheten** avser medfinansiering för Life IP Rich Waters. **Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner avser** forskottsbetalning från EU avseende Life-TAIGA.

Övriga förutbetalda intäkter

Övriga förutbetalda intäkter, inomstatliga
Summa förutbetalda intäkter 1 341 1 982

Summa periodavgränsningsposter 144 372 123 547

Not 37 Ansvarsförbindelser 2022-12-31 2021-12-31

Övriga ansvarsförbindelser-skadestånd 7 000 7 000

Under 2021 inkom en stämning mot staten avseende skador på gran orsakade av granbarkborrar. Den berörda fastigheten ligger intill ett naturreservat. Naturvårdsverket fick i uppdrag av Justitiekanslern att föra statens talan i ärendet. Under 2022 har bolaget som ligger bakom stämningen förlorat i första instans men överklagat domslutet. Det yrkade ersättningsbeloppet uppgick innan överklagande till ca 7 000 tkr inklusive ränta och rättegångskostnader, men ökar med en utdragen process. Det är emellertid fortfarande oklart om det är Justitiekanslern, Naturvårdsverket eller Länsstyrelsen i Västmanland som ska stå för kostnaden i det fall domstolen inte dömer till statens fördel. Beloppet tas därför upp som en ansvarsförbindelse hos Länsstyrelsen.

Noter till anslagsredovisning

Belopp i tkr

NOT		Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
NOT 38		01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	Anslagskredit	4 032	0
			Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	4 092	3 743
			Kredit på räntekonto	5 000	0
			Låneram för anläggningstillgångar	2 500	1 358
			Finansiering av utvecklingsprojekt som bedrivs gemensamt av länsstyrelserna	30 000	29 994
			Digitalisering samhällsbyggn. processen	5 000	5 000
NOT 39		19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	Anslagskredit	25	0
			Anslagsbehållning som disponeras	inget	
			Uppföljning och utvärdering	100	100
			Beställningsbemyndigande	150	0

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Beslut om årsredovisning 2022

Årsredovisningen är beslutad den 21 februari 2023.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Västerås den 21 februari 2023

Johan Sterte

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsvariationer	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärssektoriella frågor
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Samhällsskydd och beredskap
7 a §	Civilområdesansvar	Samhällsskydd och beredskap
7 b §	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller åiterrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Tillsyn strandskydd	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Förorenade områden	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och åiterrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och åiterrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län (kopia till MSB)
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m.	Mål och åiterrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och åiterrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och åiterrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och åiterrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Mål och åiterrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län

LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsbelagd verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2023-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-25	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-17	Lst Dalarna redovisar till Naturvårdsverket och Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A3 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A4 Statligt stöd för bättre vattenhushållning	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	Uppdrag / A. Nationella mål		Lst Jönköping samordnar dricksvatten. Lst Västernorrland samordnar avloppsrening.
		2022-02-28	Delredovisas till Miljödepartementet
		2023-02-22	Slutredovisas till Näringsdepartementet och Miljödepartementet.
3A6 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3A7 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3A8 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3A9 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Statens jordbruksverk (kopia till Näringsdepartementet)
3A10 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3A11 Missbruk av spel om pengar	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-31	Socialdepartementet
3A12 Utbildning psykisk hälsa MILSA	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Gäller enbart Lst Skåne som redovisar till Socialdepartementet
3A13 Förstärkt tillsyn Alkohol och nikotinprodukter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-06-15	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B4 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-11-14	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)

LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-04-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B6 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-12-01	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B8 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01 2023-03-31	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Dalarna samordnar Delredovisning Slutredovisning
3B10 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B11 Föräldrarskapsstöd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Socialdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B13 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B14 Motverka rasism på arbetsmarknaden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01	Lst Stockholm redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Nationellt kompetenscentrum hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-05-31	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B16 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B19 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B20 Insatser för asylsökande m.fl.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B22 Bedömning av resultat statlig ersättning insatser för vissa utläningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)

LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-09-23	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C8 Jämställdhetsperspektiv m.m. i krisledningsarbetet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3C9 Regionala resurscentra bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-10	Lst Östergötland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Bidrag till arbete mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet) redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-09	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Analysera kommunernas användning av att begära planeringsbesked	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-31	Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet), Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-11-30	Miljödepartementet, Lst Skåne samordnar
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västernorrland samordnar
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Blekinge samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-02-07 2022-04-27 2022-07-29 2022-10-28	Hermes
3E2 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-05-16 2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Södermanland samordnar
3E3 Erfarenheter av vad pandemin inneburit för minskade utsläpp från tjänsteresor	Uppdrag / E. Övriga uppdrag		Redovisningen ska ske inom ramen för myndigheternas miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.
3E4 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och bidragit i Tillväxtverkets utveckling av verksamt.se.

IT-avdelningen har medverkat i länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli med anledning av Rysslands invasionskrig i Ukraina och utvecklat metodstöd, rapportering och analys av en lägesbild av cybersäkerhet i Sveriges kommuner. Länsstyrelserna har via IT-avdelningen aktivt medverkat i eSams projekt om Digital Samverkan (dSam) inom offentlig sektor. Det är av stor vikt för länsstyrelserna att digital samverkan fungerar på ett bra sätt inom offentlig sektor då länsstyrelserna har omfattande kontakter med kommuner och andra myndigheter.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet, Brå. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Världlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2022 har Löneservice i snitt hanterat 7 900 löner och betalat ut cirka 186 miljoner kronor per månad för länsstyrelserna. Samma siffror för 2021 är 7 600 löner och 176 miljoner kronor per månad. Ökningen beror delvis på att de flesta länsstyrelser anställde extra personal för arbetet med årets val, totalt cirka 1 500 personer. För MUCF och Brå hanteras ytterligare cirka 300 löner per månad.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna och att Löneservice kan hantera ett ökat antal löneutbetalningar sparar tid och kostnader för uppdragsgivarna.

Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet med länsstyrelsernas andra nationella funktioner och projekt blir enklare i lönerelaterade frågor. Effekten av samordningen har under åren också lett till att även kompetensen kring lön och avtalsfrågor har samordnats hos Löneservice. Löneservice har en betydligt mer rådgivande roll idag.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Världlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under ett händelserikt år levererat god service. Vi upplever ett intresse från länen att vi skulle kunna avlasta dem mer genom ett bredare uppdrag. En ökad snitthanteringstid visar att medborgaren förväntar sig ökad service. Resultatet av denna trend är en behovsanalys som kommer att gå ut nationellt till våra kunder.

En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd har under året avlastat länen mer genom att utföra registreringskontroller. En stor mängd samtal har under året handlat om frågor som berör de nya jordbrukarstöden för 2023.

Vår samverkan med IT-avdelningen på strategisk nivå är fortsatt viktig.

Vi har under 2022 fått en ökad mängd frågor från länsstyrelserna angående att verksamhetsanpassa sin tillgänglighet via telefon. Det har resulterat i flera digitala utbildningsinsatser där responsen från utbildningarna har varit väldigt positiv. Vi har nu därför planer på att under 2023 erbjuda dessa utbildningar vid fler tillfällen.

En god telefonkultur i våra verksamheter stärker varumärket Länsstyrelsen där tillgänglighet är en viktig faktor för hur medborgaren upplever myndigheten.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Världen för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har en bemannad support och syftet är att stötta länsstyrelserna gällande ekonomiska frågor för att eftersträva en hög kvalitet. Under 2022 har LstEA hanterat drygt 1 000 supportfrågor.

LstEA har gjort ett 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar såväl interna som externa. Flera av utsökningsmallarna har förbättrats under året för att bättre fånga in frågeställarens behov.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Som ett resultat av detta har VÄS-strukturen kompletterats med ett nytt verksamhetsområde som ska följa upp de sex nya civilområdena. Processen följer tidslinjen och en uppdaterad VÄS-struktur kommer redovisas i mitten av januari 2023.

LstEA har genom ÅR-mallgruppen förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning. Några av förändringarna är

- Minskat antalet resultatindikatorer från 27 till 15. Bedömningsgrunden ska ha mer fokus på resultat och mindre beskrivande. Målet är att få en mer rättvisande bild av resultatutvecklingen över tid
- Lyft ur länsstyrelsegemensamma texter och lagt till dem i en ny bilaga E.

Dataskydd och informationssäkerhet

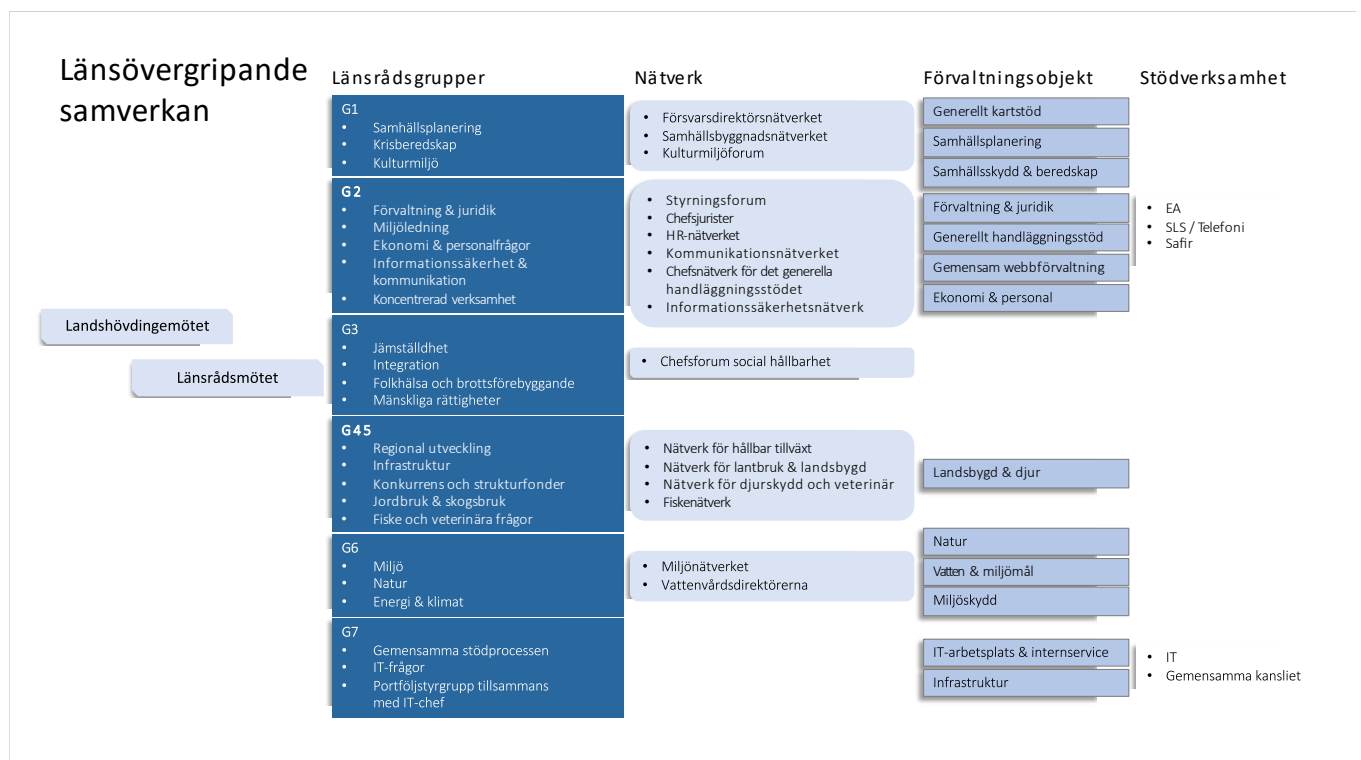
Den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen Safirs uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och i stort sett identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsbud, som är obligatorisk

enligt dataskyddsförordningen. Vårdlän för den gemensamma stödfunktionen är Länsstyrelsen i Stockholms län.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom utbildning för att höja basnivån på kunskap och medvetenhet hos medarbetarna och framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar länsstyrelserna systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information, särskilt när det gäller personuppgifter.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta innebär att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Vårdlän för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Figur 1. Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig, som arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en övergripande nivå styrs den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos det gemensamma kansliet. Beslut fattas av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chefen utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och tretton etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från både verksamheten och IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet, och har även en koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till gemensamma strategier och en gemensam digital målbild är under framtagande. Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheternas uppdrag. För 2022 är det exempelvis arbete med samtjänster tillsammans med Tillväxtverket och uppdrag samordnade av DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) såsom Single Digital Gateway. Inom ramen för arbetet med Tillväxtverket har länsstyrelserna arbetat med flera av de byggblock som finns i ENA för att utveckla hållbara tjänster och lösningar för framtiden. Det har tagits fram flera nya e-tjänster som kopplats till verksamt.se där företag får stöd och vägledningar och inom kort kommer kunna följa sitt ärende. Länsstyrelsernas e-tjänster kan hämta adressuppgifter från bastjänsten via Bolagsverket och arbete pågår utifrån byggblocken Mina ärenden och API-hantering. Under året har även ensade och länsstyrelsegemensamma huvudprocesser för tillsyn och prövning tagits fram. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärspektoriella arbetssätt, samt en bättre omvärldsbevakning. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Länsstyrelserna finns representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen. Länsstyrelsen har sedan 2022 rollen som samordnare för GD-forum. Det innebär sammankallande av Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmlands län är ordförande, samt den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030, Glokala Sverige, SCB och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA1). På uppdrag av nationella samordnaren har Länsstyrelsen i Södermanlands län tagit fram en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data.
- Det länsstyrelsegemensamma arbetet har haft två fördjupningsområden: extern samverkan samt hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 14 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Rådet ska enligt uppdraget utveckla sin gemensamma webbplats till en plattform för kunskap och finansiering för utveckling av hållbara städer och samhällen. Rådet ska även stödja kommuner som berörs av större industriableringar och industriexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Rådets nuvarande uppdrag sträcker sig till 31 december 2030.

I februari 2022 lämnade rådet enligt tidigare uppdrag sin årliga rapportering till Regeringskansliet. Rådets ledamöter har under året haft fyra möten och rådets expertnätverk har haft nio möten. I juni hölls även ett gemensamt stormöte i Skellefteå där bland annat rådets ledamöter, rådets expertnätverk, representanter från rådets tre referensgrupper och representanter från kommunledningar samt ledningar från regioner och länsstyrelser i Norrbotten och Västerbotten deltog. Syftet med mötet var att skapa kontakter, att skapa förståelse för varandras uppdrag och utmaningar samt lägga grunden för ett framtida gemensamt arbete.

Under året har rådets medlemmar även bidragit med material till den gemensamma webbplatsen i form av information om nya kunskapsstöd, metoder och finansieringsmöjligheter, i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling.

I september skickade rådet in en ansökan till Tillväxtverket om att driva en samverkansplattform med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Den syftar till att stötta genomförandet av Regionalfondens insatser inom hållbar urban utveckling genom att vara en nationell plattform för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Länsstyrelsernas roll i rådet är att bidra med kunskap och kompetens om kommunernas förutsättningar att arbeta med hållbar utveckling. Länsstyrelsernas olika regionala nätverk betyder mycket för rådets arbete för att nå ut till kommunerna. Bedömningen är att länsstyrelsernas arbete i rådet mycket väl motsvarar dess roll och ansvar samt att rådet uppfyller sitt syfte.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) samordnar det regionala klimat- och energiomställningsarbetet. LEKS bidrar till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, deras olika sakområden, berörda myndigheter och departement. Exempel på väsentliga insatser som LEKS genomfört 2022 är:

- Arrangerat en ledningskonferens med länsstyrelsernas länsledningar med temat *Ledarskap för energi- och klimatomställningen* och två nätverkskonferenser för handläggare. Konferenserna har lett till ökat samarbete mellan länsstyrelsernas sakområden och kunskapsutveckling.
- Tre samverkansledare och flera projekt har samordnat arbetet inom respektive område. Arbetet har underlättat länsstyrelsernas handläggning och utåtriktade arbete och lett till snabb och effektiv hantering av ansökningar och projekt, liksom förbättrade arbetsätt och underlag.
- Utvecklat Klimatklivet genom integrering av IT-miljön för ansökningar. Arbetet har lett till effektivare hantering av stödet och synergier mellan olika åtgärdsprojekt.
- Samordnat remissvar. Insatserna har bidragit till ökad kunskapsöverföring inom olika sakfrågor och bättre, samordnade remissvar.
- Framtagande av stöd, mallar och rutiner för arbetet med Elektrifieringspiloter. Insatserna utgjorde en förutsättning för att Länsstyrelsens uppdrag kunnat genomföras.
- Tillsammans med Energimyndigheten utvecklat uppdraget om stöd till kommuner och regioner i energibesparingar.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnås målen för det länsstyrelsernas gemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. RUS vision är att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030. RUS bidrar till tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I RUS styrgrupp ingår chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser.

Väsentliga insatser under året:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen. Insatser inom miljöinformationsförsörjning och miljöövervakning. Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen 2023.
- Samordning av arbete i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Projekt inom sakområden, bland andra samhällsplanering, länstransportplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, kulturmiljö, grön infrastruktur och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram och förändringsledningskurser för länsstyrelser och kommuner. Medverkan i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.

- Kommunnätverk, medverkan nationella uppdrag, bland annat hos Tillväxtverket.
- Medarrangör av miljömålsdagar och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Flera insatser sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt bidrar till att uppnå uppsatta mål.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

År 2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin. Denna samordning fortsatte under 2021 och fram till och med första kvartalen 2022.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds Universitetet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet var gott och studien visade att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har utvecklat länsstyrelsernas förmåga att tillsammans och samordnat hantera allvarliga samhällsstörningar såväl nationellt som regionalt.

Erfarenheterna från samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har legat till grund för länsstyrelsernas gemensamma hantering av den säkerhetspolitiska utvecklingen under 2022 genom samordningskansliet MATS. Lärdomar från den gemensamma hanteringen av pandemin har även varit betydelsefulla för utvecklingen av de beredskapskanslier som håller på att upprättas vid civilområdesansvariga länsstyrelser.

Generellt har erfarenheterna bidragit till att utveckla länsstyrelsernas enskilda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar regionalt och har också bidragit till utvecklingen av länens totalförsvarsförmåga.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 till den 31 mars 2022 gällde en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Länsstyrelserna var utsedda tillsynsmyndigheter och hade i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följdes. Länsstyrelsen i Dalarnas län hade uppdraget att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete, vilket framgår av Förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Länsstyrelsernas arbete med pandemitillsynen visade att det med korta ledtider går att organisera sig och bedriva en likartad tillsyn även om vi är 21 myndigheter. Uppfattningen bland länsstyrelserna var att arbetsmodellen med en nationell samordning som ges ett tydligt ansvar och mandat har varit direkt

bidragande till det goda resultatet. Länsstyrelserna har genomfört 61 822 tillsynsåtgärder, varav 30 388 tillsynsbesök vilka lett till 54 förelägganden och 34 förelägganden med vite. För mer information se länsstyrelsernas slutrapport, Länsstyrelsen Dalarnas län Rapport 2022:13 ”En enad insats mot smittan - länsstyrelsernas pandemitillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen”.

Länsstyrelsernas tillsynsarbete och den nationella samordningens arbetsinsats bedöms ha levt upp till ställda krav och förväntningar. Redan etablerad myndighetsövergripande samverkan har varit avgörande och medfört konkreta resultat i form av tillsynsåtgärder. Länsstyrelsernas redan etablerade nätverk och kompetens inom en variation av sakområden ger en beredskap att med kort varsel även i framtiden klara av liknande arbetsuppgifter.

Länsstyrelsegemensamt arbete till följd av kriget i Ukraina

Landshövdingarna beslutade den 1 mars att upprätta ett gemensamt nationellt samordningskansli med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Kansliets operativa del samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Kansliet har främst samordnat regeringsuppdrag samt informationsdelning och kommunikation mellan nationella myndigheter och länsstyrelserna, vilket bedöms ha lett till en högre effektivitet i arbetet hos länsstyrelserna och i övriga myndigheter. Länsstyrelserna fick tidigt i uppdrag att regelbundet redovisa lägesbilder från länen och sammanställa en nationell lägesbild inklusive samverkansbehov. Ett särskilt utvecklingsarbete initierades för att sammanställa en lägesbild om cybersäkerhet vilket har resulterat i samlad kunskap om läget rörande cybersäkerhet i kommunerna. Kansliet deltog i Migrationsverkets uppdrag att åstadkomma en jämn fördelning mellan kommunerna vid anskaffning av boenden för skyddssökande från Ukraina och har deltagit i arbetsgrupper rörande civilsamhället och social hållbarhet.

Bedömningen är att samordningskansliets bidrag till den nationella lägesbilden rörande krigets påverkan på samhället varit värdefullt, särskilt genom att lyfta det regionala och lokala perspektivet. En enkät visar att kansliet uppfattats ha startat upp fort och särskilt nämns att kansliets informationshantering har varit positiv. Genom kansliets arbete bedöms länsstyrelserna ha fått bättre planeringsförutsättningar för sitt arbete.

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Har du frågor eller önskar fler exemplar, kontakta
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 Västerås

Tfn 010-224 90 00 | Fax 010-224 91 10 | E-post: vastmanland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vastmanland